

ບົດໂຄງການຈົບຊັ້ນລະດັບປະລິນຍາຕີວິທະຍາສາດ

ສາຂາ ວິທະຍາສາດຄອມພິວເຕີ

ການຮຽນຮູ້ ແລະ ການຈື່ຈຳ ຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ

ດ້ວຍເຕັກນິກຂອງປັນຍາປະດິດຂັ້ນສູງ

**Lao Text To Speech Recognition Using Deep Learning
Technology**

ນັກສຶກສາ:

ທ້າວ ຄຳປະເສີດ ໄຊຍະວົງ

ທ້າວ ໃຫຍ່ ແສງວິໄຊ

ອາຈານຜູ້ນຳພາ:

ອຈ.ປອ. ລັດສະໝີ ຈິດຕະວົງ

ອາຈານຜູ້ຊ່ວຍນຳພາ:

ອຈ.ປທ. ສິມມິດ ທຸມມາລີ

ຄະນະວິທະຍາສາດທຳມະຊາດ

ພາກວິຊາ ວິທະຍາສາດຄອມພິວເຕີ

ສົກສຶກສາ: 2022-2023

**Final Project of Bachelor Degree of Natural Science in
Computer Science**

**ການຮຽນຮູ້ ແລະ ການຈື່ຈຳ ຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ
ດ້ວຍເຕັກນິກຂອງປັນຍາປະດິດຂັ້ນສູງ**

**Lao Text To Speech Recognition Using Deep Learning
Technology**

Students:

Mr. Khampaserth XAIYAVONG

Mr. Gnay SAENGVIXAI

Advisor:

Lathsamy CHIDTAVONG, Ph.D

Co-Advisor:

Mr. Sommith THOUMMALY

**Faculty of Natural Sciences
Department of Computer Science
Academic Year 2022-2023**

ຄຳນຳ

ໃນຍຸກທີ່ໂລກກຳລັງໝຸນໄປທາງໜ້າເຮົາໄດ້ວ່າແມ່ນຍຸກຂອງດິຈິຕອລ, ທຸກອົງກອນບໍ່ວ່າຈະເປັນພາກລັດ ຫຼື ເອກະຊົນນັ້ນລ້ວນແຕ່ໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີບໍ່ທາງໃດກໍທາງໜຶ່ງເຂົ້າມາຊ່ວຍໃນວຽກງານຕ່າງໆ ເພື່ອໃຫ້ຄວາມສະດວກສະບາຍ, ຄວາມວ່ອງໄວ ແລະ ຄວາມແມ່ນຍຳໃນການເຮັດວຽກ. ຜ່ານປະຫວັດສາດອັນຍາວນານເຮັດໃຫ້ເກີດມີ “ຂໍ້ມູນຈຳນວນມະຫາສານ” ຈາກແຕ່ລະ ຂະແໜງການລວມທັງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນທີ່ສາມາດໃຊ້ປະໂຫຍດໄດ້ໂດຍການສະກັດເອົາ ຄວາມຮູ້ໄປຊ່ວຍໃນການພະຍາກອນເຫດການໃດໜຶ່ງ ຫຼື ຊ່ວຍໃນການຕັດສິນໃຈໄດ້ນັ້ນເອງ.

ໃນການຂຽນບົດໂຄງການຈົບຊັ້ນຂອງພວກຂ້າພະເຈົ້າໃນຄັ້ງນີ້ ແມ່ນຂຽນກ່ຽວກັບປັນຍາປະດິດຂັ້ນສູງໂດຍມີຫົວຂໍ້ວ່າ: “ການຮຽນຮູ້ ແລະ ການຈຳຈຳ ຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສູງ ດ້ວຍເຕັກນິກຂອງປັນຍາປະດິດຂັ້ນສູງ” ຈຸດປະສົງໃນການຂຽນບົດແມ່ນ ສຶກສາ, ຮຽນຮູ້ ແລະ ນຳໃຊ້ປັນຍາປະດິດຂັ້ນສູງ ເພື່ອພັດທະນາແບບຈຳລອງການອ່ານຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສູງດ້ວຍຄວາມສາມາດຂອງພວກນັ້ນເອງ.

ສະນັ້ນ, ພວກຂ້າພະເຈົ້າຈຶ່ງມີຄວາມພາກພູມໃຈຢ່າງຍິ່ງທີ່ໄດ້ສ້າງບົດໂຄງການຈົບຊັ້ນສະບັບນີ້ຈົນສຳເລັດ, ອາດມີຂໍ້ບົກຜ່ອງທາງດ້ານເນື້ອໃນບາງປະການທີ່ອະທິບາຍບໍ່ທັນຈະແຈ້ງພວກຂ້າພະເຈົ້າກໍຍິນດີທີ່ຈະຮັບຄຳຕິຊົມ ແລະ ຄວາມຄິດເຫັນຈາກບັນດາທ່ານຜູ້ອ່ານ ຫຼື ຜູ້ທີ່ສົນໃຈທຸກທ່ານເພື່ອຈະປະກອບເປັນບົດຮຽນໃຫ້ພວກຂ້າພະເຈົ້າໃຊ້ໃນການພັດທະນາປັບປຸງໃນຄັ້ງ ຕໍ່ໄປໃຫ້ສົມບູນຍິ່ງຂຶ້ນໄປອີກ. ພວກຂ້າພະເຈົ້າຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າບົດໂຄງການຈົບຊັ້ນສະບັບນີ້ຈະ ເປັນປະໂຫຍດແກ່ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສົນໃຈ ຫຼື ມີແນວຄິດຢາກຈະພັດທະນາສິ່ງໃໝ່ດ້ວຍການ ນຳໃຊ້ເຕັກນິກປັນຍາປະດິດຂັ້ນສູງ (Deep Learning Technology) ເພື່ອພັດທະນາພາສາລາວເຮົາໃຫ້ມີຄົນຮູ້ຈັກຫຼາຍຂຶ້ນ.

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ (Text-To-Speech) ເປັນວິທີການປ່ຽນຂໍ້ຄວາມຂຽນ ຫຼື Text ໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ (Streaming) ເຊິ່ງເປັນນະວັດຕະກຳໃໝ່ທີ່ມີນັກພັດທະນາຫຼາຍຄົນມີຄວາມສົນໃຈໃນການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ. ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າບົດໂຄງການຈົບຊັ້ນໃນຄັ້ງນີ້ ເປັນການສຶກສາຕົວອັກສອນພາສາລາວ, ສຽງເວົ້າພາສາລາວ ແລະ ໄດ້ປັບປຸງພັດທະນາເຄືອຂ່າຍປະສາດທຽມ DNN ຂອງ Deep Learning ໂດຍນຳໃຊ້ສະຖາປັດຕະຍະກຳ RNN ດ້ວຍເຕັກນິກ YourTTS ໂດຍການນຳໃຊ້ວິທີການຂອງການປະມວນຜົນສຽງ. ໃນການເຝິກສອນເຄືອຂ່າຍປະສາດທຽມໃຫ້ຈຳສຽງເວົ້າພາສາລາວ ແມ່ນປະກອບໄປດ້ວຍຕົວພະຍັນຊະນະ, ສະຫຼະ, ວັນນະຍຸດ, ສັນຍາລັກອື່ນໆ ແລະ ຂໍ້ຄວາມສຽງເວົ້າພາສາລາວ. ເຊິ່ງລວມຈຳນວນຕົວອັກສອນພາສາລາວທັງໝົດມີ 53 ຕົວ ແລະ ຂໍ້ຄວາມສຽງພາສາລາວ ທີ່ເປັນຟາຍສຽງລວມຈຳນວນທັງໝົດມີ 900 ຟາຍສຽງ ໃນນັ້ນໄດ້ແບ່ງຟາຍສຽງອອກເປັນ 3 ຊຸດຄື: 100% ແມ່ນຊຸດຂໍ້ມູນສຽງທີ່ກຽມໄວ້ເພື່ອໃຫ້ແບບຈຳລອງຈຶ່ງຈຳຂໍ້ຄວາມຂຽນ ແລະ ສຽງພາສາລາວ, 95% ແມ່ນຊຸດຂໍ້ມູນສຽງທີ່ກຽມໄວ້ເພື່ອເຝິກສອນແບບຈຳລອງ ແລະ 5% ແມ່ນຊຸດຂໍ້ມູນສຽງທີ່ກຽມໄວ້ເພື່ອທົດສອບແບບຈຳລອງ.

ໃນຂັ້ນຕອນການຈຳສຽງເວົ້າພາສາລາວແມ່ນໄດ້ໃຊ້ແບບຈຳລອງ YourTTS ໃນການປະມວນຜົນ ແລະ ເຝິກສອນແບບຈຳລອງ. ຜົນຂອງການທົດລອງແມ່ນໄດ້ວັດອອກມາເປັນຄ່າ Loss ເຊິ່ງສາມາດວັດປະສິດທິພາບຂອງແບບຈຳລອງ YourTTS ແມ່ນມີຄ່າການເຝິກສອນໄດ້ຄິດເປັນຄ່າຕ່າງໆຄື: ເວລາສະເລ່ຍໃນການໂຫຼດຂໍ້ມູນ (avg_loader_time) ມີຄ່າ 0.0054 ວິນາທີ, ການສູນເສຍ mel-spectrogram (avg_loss_mel) ມີຄ່າ 20.29, ເວລາການສູນເສຍການຄາດຄະເນ ແລະ ໄລຍະເວລາຄວາມຈິງພື້ນຖານຂອງ phoneme ໃນການເວົ້າທີ່ສ້າງຂຶ້ນ (avg_loss_duration) ມີຄ່າ 0.34 ວິນາທີ ແລະ ການສູນເສຍ mel-spectrogram (avg_loss_1) ມີຄ່າ 30.27 ໃນການເຝິກສອນໃນຮອບທີ່ 100,000 ແລະ ໄດ້ນຳເອົາແບບຈຳລອງ YourTTS ມາພັດທະນາເປັນ Website ການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ ແລະ ການແປຂໍ້ຄວາມສຽງໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຂຽນ

Abstract

Text-To-Speech is a method of converting text to audio (Streaming) which is a new innovation that many developers are interested in researching. The research study of this graduate project is the study of Lao characters, Lao speech and has improved the development of DNN artificial neural network of Deep Learning using RNN architecture with YourTTS technique by using the method of voice processing. In training the artificial neural network to remember the speech in Lao language is composed of consonants, vowels, tones, other symbols and voice messages in Lao language. which includes 53 Lao alphabets and Lao audio text that is a total of 900 audio files, in which the audio file is divided into 3 sets: 100% is a set of audio data prepared for the model to remember written text and Lao language, 95% is a set of audio data prepared to train the model and 5% is a set of audio data prepared to test the model.

In the Lao speech recognition process, the YourTTS model is used in processing and training the model. The result of the experiment is measured as a Loss value which can measure the effectiveness of the YourTTS model. The training value can be calculated as: avg_loader_time with a value of 0.0054 seconds, avg_loss_mel with a value of 20.29, avg_loss_duration with a value of 0.345 seconds and avg_loss_l with a value of 30.27 in the training cycle of 100,000 and brought the model YourTTS is developed as a website to translate written Lao text into voice text and to translate voice text into written text

ຄຳສະແດງຄຳຂອບໃຈ

ບົດໂຄງການຈົບຊັ້ນສະບັບນີ້ ຂອງພວກຂ້າພະເຈົ້າ ທ້າວ ຄຳປະເສີດ ໄຊຍະວົງ ແລະ ທ້າວ ໃຫຍ່ ແສງວິໄຊ ໄດ້ສຳເລັດຢ່າງສົມບູນ ກໍຍ້ອນໄດ້ຮັບຄຳປຶກສາ, ແນະນຳ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອ ຈາກບຸກຄົນທີ່ຮັກແພງ ແລະ ເຄົາລົບນັບຖືຫຼາຍໆ ທ່ານ. ດັ່ງນັ້ນ, ພວກ ຂ້າພະເຈົ້າ ໃນນາມນັກສຶກສາ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ, ສັງກັດຢູ່ຄະນະວິທະຍາສາດທຳມະຊາດ, ພາກວິຊາວິທະຍາສາດຄອມພິວເຕີ ປີທີ 4 ລຸ້ນທີ XXIII ສົກສຶກສາ 2022-2023 ຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນ ແລະ ເຄົາລົບນັບຖືຕໍ່ກັບຄະນະນຳ, ບັນດາຄູອາຈານທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງພາຍໃນຄະນະວິທະຍາສາດທຳມະຊາດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນພາກວິຊາ ວິທະຍາສາດຄອມພິວເຕີ ທີ່ປຸງບົດຮຽນສະຫວ່າງທີ່ຊື່ທິດເຍືອງທາງໃຫ້ແກ່ພວກຂ້າພະເຈົ້າ ທີ່ໄດ້ທຸ້ມເທໃສ່ການອົບຮົມ ແນວຄິດສິດສອນຄວາມຮູ້ຕ່າງໆ, ສ້າງແຮງບັນດານໃຈໃຫ້ແກ່ພວກຂ້າພະເຈົ້າສຳເລັດການຂຽນບົດໂຄງການຈົບຊັ້ນຄັ້ງນີ້ກໍຄື ສຳເລັດການສຶກສາລະດັບປະລິນຍາຕີ.

ພວກຂ້າພະເຈົ້າຂໍຖືໂອກາດທີ່ພາກພູມໃຈນີ້ສະແດງຄຳຂອບໃຈ ແລະ ຮູ້ບຸນຄຸນຢ່າງສູງ ມາຍັງ ອຈ.ປອ. ລັດສະໝີ ຈິດຕະວົງ ເຊິ່ງເປັນອາຈານຜູ້ນຳພາທີ່ໄດ້ໃຫ້ຄຳແນະນຳ ແລະ ເປັນທີ່ປຶກສາຕະຫຼອດໄລຍະໃນການສຶກສາຮ່ຳຮຽນ ແລະ ການຂຽນບົດໂຄງການຈົບຊັ້ນໃນຄັ້ງນີ້ຈົນໄດ້ ຮັບຜົນສຳເລັດ. ຂອບໃຈ ອຈ.ປທ. ສົມມິດ ທຸມມາລີ ເຊິ່ງເປັນອາຈານຜູ້ຊ່ວຍນຳພາບົດໂຄງການ ຈົບຊັ້ນໃນຄັ້ງນີ້ ໃຫ້ມີເນື້ອໃນຄົບຖ້ວນ ແລະ ສົມບູນ.

ເພີ່ມເຕີມ, ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈ ແລະ ຮູ້ບຸນຄຸນມາຍັງອາຈານທຸກທ່ານພາຍໃນຄະນະວິທະຍາສາດ ທຳມະຊາດ ກໍຄືພາກວິຊາວິທະຍາສາດຄອມພິວເຕີທີ່ໄດ້ເປັນບ່ອນເຝິກຝົນຫຼໍ່ຫຼອມ, ມອບຄວາມຮູ້ວິຊາຕ່າງໆ ແລະ ຊີ້ນຳທາງໃນການສຶກສາຮ່ຳຮຽນໃຫ້ແກ່ພວກຂ້າພະເຈົ້າ ຕັ້ງແຕ່ຕົ້ນຈົນຈົບການສຶກສາທີ່ໄດ້ມາສຶກສາໃນສະຖາບັນແຫ່ງນີ້.

ສຸດທ້າຍນີ້, ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈມາຍັງພໍ່, ແມ່, ຄອບຄົວ, ອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງ ແລະ ໝູ່ເພື່ອນທີ່ສະໜັບສະໜູນ ຊ່ວຍເປັນແຮງກຳລັງໃຈຕະຫຼອດມາ, ຊ່ວຍແກ້ໄຂບັນຫາຈົນມາເຖິງຂັ້ນສຸດທ້າຍຂອງການສຶກສາກໍຄືການຂຽນບົດໂຄງການຈົບຊັ້ນໃນລະດັບປະລິນຍາຕີທີ່ສະຖາບັນແຫ່ງນີ້ ແລະ ຍັງຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານວັດຖຸເງິນຄຳໃນທຸກໆດ້ານ.

ສາລະບານ

ໜ້າ

ຄຳນຳ.....	i
ບົດຄັດຫຍໍ້	ii
Abstract	iii
ຄຳສະແດງຄຳຂອບໃຈ	iv
ສາລະບານ	v
ສາລະບານ (ຕໍ່).....	vi
ສາລະບານ (ຕໍ່).....	vii
ສາລະບານຕາຕະລາງ	viii
ສາລະບານແຜນວາດ	ix
ສາລະບານຮູບພາບ	x
ສາລະບານຮູບພາບ (ຕໍ່).....	xi
ບົດທີ 1 ບົດສະເໜີ.....	1
1.1 ຄວາມສຳຄັນຂອງບັນຫາ.....	1
1.2 ຈຸດປະສົງຂອງການຄົ້ນຄ້ວາ (Objectives)	2
1.3 ຂອບເຂດຂອງການຄົ້ນຄ້ວາ (Scope).....	2
1.4 ປະໂຫຍດຄາດວ່າຈະໄດ້ຮັບ (Expected Outcome of the Project)	3
1.5 ອະທິບາຍຄຳສັບ.....	3
ບົດທີ 2 ທົບທວນເອກະສານ ແລະ ບົດຄົ້ນຄວ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ	5
2.1 ທົບທວນເອກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ	5
2.1.1 ການປະມວນຜົນພາສາທຳມະຊາດ (Natural Language Processing)	5
2.1.2 ເຕັກນິກການຮຽນຮູ້ຂັ້ນສູງ (Deep Learning).....	6
2.1.3 ເຕັກນິກຂອງ YourTTS.....	12
2.1.4 Google Speech-To-Text API	13

ສາລະບານ (ຕໍ່)

ໜ້າ

2.1.5	Unified Modeling Language (UML).....	14
2.1.6	ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບ Flowchart.....	20
2.2	ບົດຄົ້ນຄວ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ	21
ບົດທີ 3	ວິທີດໍາເນີນການຄົ້ນຄວ້າ.....	24
3.1	ວິທີສຶກສາ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າ.....	24
3.1.1	ການກຳນົດເນື້ອໃນ.....	24
3.1.2	ການຄັດເລືອກພື້ນທີ່	25
3.2	ເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ໃນການຄົ້ນຄວ້າ.....	26
3.3	ການເກັບຮວບຮວມຂໍ້ມູນ	27
3.3.1	ການຄັດເລືອກປະຊາກອນ	27
3.3.2	ການກຳນົດຈຳນວນຕົວຢ່າງປະຊາກອນ	29
3.3.3	ວິທີສຸ່ມຕົວຢ່າງປະຊາກອນ.....	30
3.3.4	ບັນດາຂໍ້ມູນການສຶກສາ	31
3.3.5	ວິທີເກັບກຳຂໍ້ມູນ.....	32
3.4	ການວິເຄາະຂໍ້ມູນ.....	33
3.4.1	ຂະບວນການວິເຄາະຂໍ້ມູນ.....	33
3.4.2	ການນຳແບບຈຳລອງໄປໃຊ້ງານ.....	36
3.5	ການວິເຄາະລະບົບ	36
3.5.1	ແຜນວາດລວມຂອງລະບົບ	36
3.5.2	ແຜນວາດ Use Case Diagram	37
3.5.3	ແຜນວາດ Sequence Diagram.....	38
3.5.4	ແຜນວາດ Activity Diagram	40
3.6	ການອອກແບບລະບົບ.....	41
3.6.1	ການອອກແບບຮ່າງສະແດງຜົນ	41

ສາລະບານ (ຕໍ່)

ໜ້າ

3.6.2	ການອອກແບບໂປຣແກຣມ	43
4.1	ການລາຍງານຜົນຂອງການຄົ້ນຄວ້າ	45
4.1.1	ລາຍງານຜົນການສຶກສາຂັ້ນຕອນການເຝິກສອນແບບຈຳລອງ	46
4.1.2	ລາຍງານຜົນການສຶກສາຂັ້ນຕອນການທົດລອງແບບຈຳລອງ	49
4.1.3	ລາຍງານຜົນການສຶກສາການປະເມີນແບບຈຳລອງ	52
4.1.4	ລາຍງານຜົນການຂຽນເວັບໄຊ ແລະ ວິທີການນຳໃຊ້	54
4.2	ການອະທິບາຍຜົນຂອງການຄົ້ນຄວ້າ	56
ບົດທີ 5	ສະຫຼຸບ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີ	58
5.1	ສະຫຼຸບການຄົ້ນຄວ້າ	58
5.2	ຂໍ້ຈຳກັດຂອງການຄົ້ນຄວ້າ	59
5.3	ຂໍ້ສະເໜີໃນການຄົ້ນຄວ້າຕໍ່ໄປ	59
	ເອກະສານອ້າງອີງ	61
	ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ	65
	ປະຫວັດຫຍໍ້ຜູ້ຂຽນບົດ	67

ສາລະບານຕາຕະລາງ

ໜ້າ

ຕາຕະລາງທີ 2.1	ຕາຕະລາງສະແດງສັນຍາລັກທີ່ໃຊ້ແຕ້ມແຜນວາດ Flowchart.....	21
ຕາຕະລາງທີ 3.1	ຕົວອັກສອນໃນພາສາລາວ	27
ຕາຕະລາງທີ 3.2	ບົດຄວາມ ແລະ ສິ່ງພົມຕ່າງໆທາງອິນເຕີເນັດ	28
ຕາຕະລາງທີ 3.3	ຄໍາອະທິບາຍ Text-To-Speech.....	38
ຕາຕະລາງທີ 3.4	ຄໍາອະທິບາຍ Speech-To-Text.....	38

ສາລະບານແຜນວາດ

ໜ້າ

ແຜນວາດທີ 3.1 ແຜນວາດສະແດງການໃຊ້ງານ Website	36
ແຜນວາດທີ 3.2 ແຜນວາດສະແດງ Use Case Diagram ຂອງ Website ການແປຂໍ້ຄວາມ ຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສູງ ແລະ ການແປຂໍ້ຄວາມສູງໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຂຽນ.....	37
ແຜນວາດທີ 3.3 ແຜນວາດສະແດງ Sequence Diagram ຂອງ Text-To-Speech.....	39
ແຜນວາດທີ 3.4 ແຜນວາດສະແດງ Sequence Diagram ຂອງ Speech-To-Text.....	39
ແຜນວາດທີ 3.5 ແຜນວາດສະແດງ Activiti Diagram ຂອງ Text-To-Speech.....	40
ແຜນວາດທີ 3.6 ແຜນວາດສະແດງ Activiti Diagram ຂອງ Speech-To-Text.....	41
ແຜນວາດທີ 3.7 ແຜນວາດ Flowchart ສະແດງເຖິງການເຮັດວຽກຂອງ Text-To-Speech ...	43
ແຜນວາດທີ 3.8 ແຜນວາດ Flowchart ສະແດງເຖິງການເຮັດວຽກຂອງ Speech-To-Text ...	44

ສາລະບານຮູບພາບ

ໜ້າ

ຮູບທີ 2.1 ໂຄງສ້າງໂຄງຂ່າຍປະສາດທຽມໂດຍມີສ່ວນຍ່ອຍໃນການຄຳນວນຄື Node ແລະ ການລຽງຕົວຂອງ Node ເປັນຊັ້ນ ເອີ້ນວ່າ: Layer	7
ຮູບທີ 2.2 ຕົວຢ່າງໂຄງສ້າງຂອງຂັ້ນຕອນວິທີ Deep Neural Network	9
ຮູບທີ 2.3 ຕົວຢ່າງການເຮັດວຽກໃນເຊວຂອງຂັ້ນຕອນວິທີໂຄງຂ່າຍປະສາດທຽມ RNN	10
ຮູບທີ 2.4 ແຜນວາດການເຝິກສອນແບບຈຳລອງ ແລະ ອະນຸມານແບບຈຳລອງ YourTTS ..	13
ຮູບທີ 2.5 ຮູບພາບສະແດງອົງປະກອບຂອງ UML	15
ຮູບທີ 2.6 ຮູບພາບສະແດງສັນຍາລັກ Use Case.....	15
ຮູບທີ 2.7 ຮູບພາບສະແດງສັນຍາລັກ Actor.....	16
ຮູບທີ 2.8 ຮູບພາບສະແດງສັນຍາລັກ System Boundary	16
ຮູບທີ 2.9 ຮູບພາບສະແດງຄວາມສຳພັນ Include Relationship	16
ຮູບທີ 2.10 ຮູບພາບສະແດງຄວາມສຳພັນ Extend Relationship.....	17
ຮູບທີ 2.11 ຮູບພາບສະແດງຄວາມສຳພັນ Generalization.....	17
ຮູບທີ 2.12 ຮູບພາບສະແດງສັນຍາລັກຂອງ Actor ໃນ Sequence Diagram	18
ຮູບທີ 2.13 ຮູບພາບສະແດງສັນຍາລັກຂອງ Object ໃນ Sequence Diagram	18
ຮູບທີ 2.14 ຮູບພາບສະແດງສັນຍາລັກຂອງ Lifeline ໃນ Sequence Diagram	18
ຮູບທີ 2.15 ຮູບພາບສະແດງສັນຍາລັກຂອງ Activation ໃນ Sequence Diagram.....	18
ຮູບທີ 2.16 ຮູບພາບສະແດງສັນຍາລັກຂອງ Message ໃນ Sequence Diagram.....	19
ຮູບທີ 2.17 ຮູບພາບສະແດງສັນຍາລັກຂອງ Callback ໃນ Sequence Diagram	19
ຮູບທີ 2.18 ຮູບພາບສະແດງ Sequence Diagram	19
ຮູບທີ 2.19 ຮູບພາບສະແດງ Activity Diagram.....	20
ຮູບທີ 3.1 ຮູບພາບສະແດງພາບລວມຂອງເຕັກນິກເຄືອຂ່າຍປະສາດທຽມ DNN ຂອງ Deep Learning ໂດຍນຳໃຊ້ສະຖາປັດຕະຍະກຳ RNN ດ້ວຍເຕັກນິກ YourTTS	24
ຮູບທີ 3.2 ຂັ້ນຕອນການສຶກສາ	25
ຮູບທີ 3.3 ຮູບພາບສະແດງຂະບວນການເກັບກຳຂຸດຂໍ້ມູນໃນ Google Drive	30
ຮູບທີ 3.4 ຮູບພາບສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການແບ່ງຂໍ້ມູນເພື່ອການ Train ແລະ Test.....	31
ຮູບທີ 3.5 ຮູບພາບສະແດງລະດັບຂອງຕົວອັກສອນ	32
ຮູບທີ 3.6 ຮູບພາບສະແດງຂຸດຂໍ້ມູນທັງໝົດໃນຟາຍ metadata.csv	33

ສາລະບານຮູບພາບ (ຕໍ່)

ໜ້າ

ຮູບທີ 3.7 ຮູບພາບສະແດງຂັ້ນຕອນການປະມວນຜົນແບບຈຳລອງ YourTTS.....	34
ຮູບທີ 3.8 ຮູບພາບສະແດງການອອກແບບພາກສ່ວນການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ	42
ຮູບທີ 3.9 ຮູບພາບສະແດງການອອກແບບພາກສ່ວນການແປຂໍ້ຄວາມສຽງພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຂຽນ	42
ຮູບທີ 4.1 ຮູບພາບສະແດງຄ່າຕ່າງໆໃນການປະມວນຜົນແບບຈຳລອງໃນຮອບທີ 100,000.	45
ຮູບທີ 4.2 ຮູບພາບສະແດງເວລາສະເລ່ຍໃນການໂຫຼດຂໍ້ມູນການໃນລະຫວ່າງການເຝິກສອນແບບຈຳລອງ (TrainIterStats/loader_time).....	46
ຮູບທີ 4.3 ຮູບພາບສະແດງໄລຍະເວລາການສູນເສຍການຄາດຄະເນແລະໄລຍະເວລາຄວາມຈິງພື້ນຖານຂອງ phoneme ໃນການເວົ້າທີ່ສ້າງຂຶ້ນໃນລະຫວ່າງການເຝິກສອນແບບຈຳລອງ (TrainIterStats/loss_duration).....	47
ຮູບທີ 4.4 ຮູບພາບສະແດງການສູນເສຍຄັ້ງທຳອິດທີ່ໃຊ້ໃນລະຫວ່າງການເຝິກສອນຂອງ vocoder MelGAN (TrainIterStats/loss_01).....	48
ຮູບທີ 4.5 ຮູບພາບສະແດງການສູນເສຍ mel-spectrogram ໃນລະຫວ່າງການເຝິກສອນແບບຈຳລອງ (TrainIterStats/loss_mel)	49
ຮູບທີ 4.6 ຮູບພາບສະແດງເວລາສະເລ່ຍໃນການໂຫຼດຂໍ້ມູນໃນລະຫວ່າງການທົດລອງ (EvalStats/avg_loader_time).....	50
ຮູບທີ 4.7 ຮູບພາບສະແດງການສູນເສຍ mel-spectrogram (EvalStats/avg_loss_mel).....	50
ຮູບທີ 4.8 ຮູບພາບສະແດງໄລຍະເວລາການສູນເສຍການຄາດຄະເນແລະໄລຍະເວລາຄວາມຈິງພື້ນຖານຂອງ phoneme ໃນການເວົ້າທີ່ສ້າງຂຶ້ນ (EvalStats/ avg_loss_duration).....	51
ຮູບທີ 4.9 ຮູບພາບສະແດງການສູນເສຍ mel-spectrogram ໃນລະຫວ່າງການທົດລອງ (EvalStats/ avg_loss_1).....	52
ຮູບທີ 4.10 ຮູບພາບສະແດງຕົວຊີ້ວັດທີ່ໃຊ້ໃນແບບຈຳລອງ ເພື່ອປະເມີນຄຸນນະພາບຂອງການຈັດຮຽງລະຫວ່າງຂໍ້ຄວາມທີ່ປ້ອນເຂົ້າ ແລະ ຮູບແບບຄື້ນສຽງທີ່ສ້າງຂຶ້ນ.....	53
ຮູບທີ 4.11 ຮູບພາບສະແດງຕົວຊີ້ວັດທີ່ໃຊ້ ເພື່ອປຸງປຸງຄຸນນະພາບຂອງສຽງເວົ້າທີ່ສັງເຄາະດ້ວຍສັນຍານສຽງເວົ້າຕົ້ນສະບັບ.....	54
ຮູບທີ 4.12 ຮູບພາບສະແດງຂັ້ນຕອນວິທີການນຳໃຊ້ເວັບໄຊໃນພາກສ່ວນການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ.....	55
ຮູບທີ 4.13 ຮູບພາບສະແດງຂັ້ນຕອນວິທີການນຳໃຊ້ເວັບໄຊໃນພາກສ່ວນການແປຂໍ້ຄວາມສຽງພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຂຽນ	56

ບົດທີ 1

ບົດສະເໜີ

1.1 ຄວາມສໍາຄັນຂອງບັນຫາ

ຊາດລາວ ເປັນຊາດໜຶ່ງທີ່ມີພາສາ ແລະ ຕົວອັກສອນເປັນຂອງຕົນເອງມີຊື່ຮຽກວ່າ ພາສາລາວ ແລະ ຕົວອັກສອນລາວ. ສໍາລັບພາສາລາວນັ້ນມັນກໍາເນີດຂຶ້ນພ້ອມໆ ກັບການກໍາເນີດຂອງຊາດລາວ ເປັນພາສາທີ່ເກົ່າແກ່ພາສາໜຶ່ງຢູ່ໃນອາຊີອາຄະເນ. ສ່ວນຕົວອັກສອນລາວມີໃຊ້ແລ້ວໃນສະໄໝຊຸນຫລວງສີເມົາ ເຈົ້າປົກຄອງເມືອງງາຍລາວ. ທັງພາສາ ແລະ ຕົວອັກສອນລາວ ໄດ້ຮັບການພັດທະນາເລື້ອຍໆ. ໃນອະດີດອັນຍາວນານຊົນຊາດລາວມີອຳນາດ, ມີອິດທິພົນແຕ່ຂະຫຍາຍກວ້າງໄກ, ພາສາ ແລະ ຕົວອັກສອນລາວກໍ່ໄດ້ຮັບການພັດທະນາໃຫ້ດີຂຶ້ນເພື່ອຮັບໃຊ້ໃຫ້ແກ່ການ ຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ວັດທະນະທຳສັງຄົມຢ່າງກວ້າງຂວາງ (ກະຊວງໄປສະນີ ໂທລະຄົມມະນາຄົມ ແລະ ການສື່ສານ, 2012).

ໃນປີ 2003, ອົງການວິທະຍາສາດເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງລາວ ໂດຍໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອ ຈາກອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາໄດ້ຈັດຕັ້ງໂຄງການສ້າງມາດຕະຖານຕົວອັກສອນລາວໃນລະບົບຄອມພິວເຕີ ໂດຍມີ ທ່ານ ສະນິດ ຊາພັກດີ ເປັນຫົວໜ້າຊັ້ນນຳ ແລະ ທ່ານ ອານຸສັກ ສຸພາວັນ ເປັນ ຫົວໜ້າທີມງານນັກຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ໄດ້ສ້າງຟອນເພັດຊະລາດ ແລະ ຊອບແວລະບົບເປີດຕ່າງໆ ເປັນພາສາລາວ ເຊັ່ນ Lao Linux, Lao Open Office ແລະ Lao Thunderbird. ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີຄວາມເປັນເອກກະພາບໃນການນຳໃຊ້ຕົວອັກສອນລາວໃນລະບົບຄອມພິວເຕີໃນເດືອນ ກໍລະກົດ 2009 ລັດຖະບານໄດ້ປະກາດຮັບຮອງເອົາຟອນເພັດຊະລາດ (Phetsarath OT) ເປັນມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດຂອງການນຳໃຊ້ຕົວອັກສອນລາວໃນລະບົບຄອມພິວເຕີ (ກະຊວງໄປສະນີ ໂທລະຄົມມະນາຄົມ ແລະ ການສື່ສານ, 2012).

ໃນປັດຈຸບັນໂລກຂອງພວກເຮົາໄດ້ມີການພັດທະນາຄວາມສາມາດຂອງອຸປະກອນຕ່າງໆ ດ້ານຄອມພິວເຕີ ໃຫ້ມີການຮຽນຮູ້ຕາມແບບຢ່າງຂອງມະນຸດ. ໃນດ້ານການຈື່ຈຳສຽງເວົ້າ (Speech Recognition) ກໍມີຄວາມກ້າວໜ້າໄປຫຼາຍ ໄດ້ມີການນຳໄປປະຍຸກໃຊ້ໃນລະບົບສື່ສານໂທລະຄົມມະນາຄົມ ເຊັ່ນ: ການສັ່ງໂທອອກຂອງໂທລະສັບມືຖືໂດຍໃຊ້ສຽງ. ຈຸດປະສົງຫຼັກຂອງການຈື່ຈຳສຽງເວົ້າຄືການເພີ່ມຄວາມສາມາດໃຫ້ອຸປະກອນຕ່າງໆ ສາມາດຮັບຮູ້ ແລະ ມີການໂຕ້ຕອບກັບມະນຸດໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ເຊິ່ງການໃຊ້ສຽງເວົ້າໃນການສື່ສານຄວບຄຸມສັງການຖືວ່າເປັນວິທີທີ່ມະນຸດໃຊ້ຢ່າງເປັນທຳມະຊາດທີ່ສຸດ. ເນື່ອງຈາກວ່າ, ພາສາລາວຍັງບໍ່ມີນັກຄົ້ນຄວ້າທ່ານໃດທີ່

ສ້າງລະບົບການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ (Lao Text To Speech) ມາເຜີຍແຜ່ ແລະ ໃຫ້ນຳໃຊ້ກັນໃນດ້ານອຸປະກອນຄອມພິວເຕີຕ່າງໆ. ສະນັ້ນ, ພວກຂ້າພະເຈົ້າ ຈຶ່ງມີຄວາມສົນໃຈຢາກສຶກສາ, ປັບປຸງ ແລະ ນຳໃຊ້ແບບຈຳລອງການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ (Text-To-Speech) ຂອງພາສາລາວໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ, ສາມາດຮຽນຮູ້ ແລະ ຈື່ຈຳໄດ້ຖືກຕ້ອງຊັດເຈນຢູ່ຂຶ້ນ.

1.2 ຈຸດປະສົງຂອງການຄົ້ນຄວ້າ (Objectives)

- ເພື່ອສຶກສາຂະບວນການເຮັດວຽກຂອງ ລະບົບການຈື່ຈຳການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ (Text-To-Speech) ໃນການຮຽນຮູ້, ຈື່ຈຳ ພາສາລາວ ແລະ ເພື່ອສຶກສາການປະມວນຜົນ ແລະ ວິເຄາະພາສາລາວມີທັງຂໍ້ຄວາມຂຽນ ແລະ ຂໍ້ຄວາມສຽງ ໂດຍການພັດທະນາມາຈາກເຄືອຂ່າຍປະສາດທຽມ DNN ຂອງ Deep Learning ໂດຍນຳໃຊ້ສະຖາປັດຕະຍະກຳ RNN ດ້ວຍເຕັກນິກ YourTTS.
- ເພື່ອປະມວນຜົນການຮຽນຮູ້ ແລະ ການຈື່ຈຳຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ (Lao Text-To-Speech) ດ້ວຍແບບຈຳລອງ YourTTS ທີ່ປັບປຸງແລ້ວ.
- ເພື່ອສະແດງຜົນການຮຽນຮູ້ ແລະ ການຈື່ຈຳຂໍ້ຄວາມສຽງພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຂຽນ (Lao Speech-To-Text) ໂດຍນຳໃຊ້ແບບຈຳລອງ Google Speech To Text API.
- ເພື່ອສ້າງເວັບໄຊການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ ແລະ ການແປຂໍ້ຄວາມສຽງພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຂຽນ ທີ່ມີປະສິດທິພາບ.

1.3 ຂອບເຂດຂອງການຄົ້ນຄວ້າ (Scope)

- ກະກຽມຂໍ້ມູນສຽງພາສາລາວສຳນຽງພາກກາງ ເພື່ອນຳໄປໃຊ້ໃນການຮຽນຮູ້ ແລະ ຈື່ຈຳ ຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວ ເປັນຈຳນວນ 600 ຄຳ.
- ສ້າງຂັ້ນຕອນວິທີແບບ DNN ໂດຍນຳໃຊ້ວິທີການຮຽນຮູ້ແບບການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ (Text-To-Speech) ໂດຍນຳໃຊ້ສະຖາປັດຕະຍະກຳ RNN ດ້ວຍເຕັກນິກ YourTTS ເພື່ອສ້າງແບບຈຳລອງການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ (Lao Text-To-Speech).
- ປະເມີນປະສິດທິພາບ ແລະ ການທົດສອບແບບຈຳລອງການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ (Lao Text-To-Speech).

- ສຶກສາ ແລະ ນຳໃຊ້ແບບຈຳລອງຂໍ້ມູນທີ່ຖືກພັດທະນາຂຶ້ນໂດຍ Google Speech To Text API ເພື່ອແປຄຳເວົ້າພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຂຽນ (Lao Speech To Text).
- ສ້າງເວັບໄຊການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ ແລະ ການແປຂໍ້ຄວາມສຽງໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຂຽນ.

1.4 ປະໂຫຍດຄາດວ່າຈະໄດ້ຮັບ (Expected Outcome of the Project)

- ໄດ້ຮູ້ເຖິງຂະບວນການເຮັດວຽກ ແລະ ບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນຂອງ ແບບຈຳລອງການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ (Text-To-Speech).
- ໄດ້ແບບຈຳລອງການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ (Lao Speech-To-Text) ໃໝ່ ທີ່ມີປະສິດທິພາບ.
- ໄດ້ເວັບໄຊການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ ແລະ ການແປຂໍ້ຄວາມສຽງພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຂຽນ ທີ່ມີປະສິດທິພາບ.

1.5 ອະທິບາຍຄຳສັບ

– VITS (ຕົວເຂົ້າລະຫັດອັດຕະໂນມັດແບບຜັນປ່ຽນຕາມເງື່ອນໄຂພ້ອມ Adversarial Learning ສຳລັບການອ່ານອອກສຽງຂໍ້ຄວາມແບບ End-to-End) ເປັນແບບຈຳລອງ TTS ແບບ End-to-End (ຕົວເຂົ້າລະຫັດ → vocoder ຮ່ວມກັນ) ທີ່ໃຊ້ປະໂຫຍດຈາກເຕັກນິກ SOTA DL ເຊັ່ນ GANs, VAE ແລະ Normalizing Flows (Kim, Kong and Son, 2021).

– TTS ຫຍໍ້ມາຈາກ Text-To-Speech ໝາຍເຖິງການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ

– STT ຫຍໍ້ມາຈາກ Speech-To-Text ໝາຍເຖິງການແປຂໍ້ຄວາມສຽງໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຂຽນ

– DNN ຫຍໍ້ມາຈາກ Deep Neural Network ແມ່ນ Algorithm ທີ່ຈັດຢູ່ໃນ Deep Learning

– RNN ຫຍໍ້ມາຈາກ Recurrent Neural Network ແມ່ນສະຖາປັດຕະຍະກຳທີ່ຈັດຢູ່ໃນ Deep Learning

– YourTTS ແມ່ນແບບຈຳລອງການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ ທີ່ສາມາດເວົ້າໄດ້ຫຼາຍພາສາ ຫຼື ເອີ້ນວ່າ Multilingual

- mel-spectrogram ແມ່ນເປັນຕົວແທນຂອງຄວາມຫນາແຫນ້ນຂອງພະລັງງານສັນຍານ, ຄິດໄລ່ໂດຍໃຊ້ mel-scale filterbank. ມັນຖືກນຳໃຊ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງໃນການປະມວນຜົນສຽງເວົ້າ ແລະ ການວິເຄາະ. ລວມທັງໃນລະບົບຂໍ້ຄວາມເປັນສຽງເວົ້າ (TTS) ເຊັ່ນ YourTTS.
- phonemes ແມ່ນຫົວໜ່ວຍສຽງໃດໜຶ່ງທີ່ເຫັນໄດ້ຊັດເຈນໃນພາສາໃດໜຶ່ງທີ່ຈຳແນກຄຳໜຶ່ງຈາກອີກຄຳໜຶ່ງ, ຕົວຢ່າງ p, b, d, ແລະ t ໃນຄຳສັບພາສາອັງກິດ pad, pat, bad, ແລະ bat.
- mel-scale filterbank ແມ່ນການປະຕິບັດທາງຄະນິດສາດທີ່ປ່ຽນ mel-spectrogram ກັບຄືນໄປບ່ອນໂດເມນຄວາມຖີ່ເສັ້ນຊື່. ການປະຕິບັດງານນີ້ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນໃນລະບົບຂໍ້ຄວາມເປັນສຽງເວົ້າ (TTS) ເຊັ່ນ YourTTS, ບ່ອນທີ່ເບົ້າຫມາຍແມ່ນເພື່ອສັງເກດສຽງເວົ້າຈາກລຳດັບຂອງ phonemes ແລະ mel-spectrograms ທີ່ສອດຄ້ອງກັນ.
- vocoder MelGAN ເຊິ່ງເປັນເຄື່ອນຂ່າຍປະສາດສຽງ ປະເພດໜຶ່ງທີ່ຖືກອອກແບບມາເພື່ອສ້າງຄືນສຽງເວົ້າທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງຈາກ mel-spectrograms.
- Loss ໝາຍເຖິງຄ່າຕ່າງໆທີ່ສູນເສຍ ໃນແບບຈຳລອງເຊັ່ນ: loss_1 ຫຼື ຄ່າການສູນເສຍຄັ້ງທຳອິດທີ່ໃຊ້ໃນລະຫວ່າງການຝຶກອົບຮົມຂອງ vocoder MelGAN ເປັນຕົ້ນ

ບົດທີ 2

ທົບທວນເອກະສານ ແລະ ບົດຄົ້ນຄວ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

2.1 ທົບທວນເອກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

ຜ່ານການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບທິດສະດີ, ວິທີການ, ເອກະສານຄົ້ນຄວ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ເຄື່ອງມືຕ່າງໆ ທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຄົ້ນຄວ້າ ການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ ແມ່ນສາມາດສັງລວມບັນດາ ເນື້ອໃນທິດສະດີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງດັ່ງລຸ່ມນີ້:

2.1.1 ການປະມວນຜົນພາສາທຳມະຊາດ (Natural Language Processing)

ການປະມວນຜົນພາສາທຳມະຊາດ (Natural Language Processing) ແມ່ນການວິເຄາະຂໍ້ມູນທີ່ຢູ່ໃນຮູບແບບຂອງຂໍ້ຄວາມຕ່າງໆ ໃຫ້ຄອມພິວເຕີສາມາດເຂົ້າໃຈຂໍ້ຄວາມເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ຄືກັນກັບມະນຸດ (Chowdhury, 2003) ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຂັ້ນຕອນຍ່ອຍ ຕັ້ງແຕ່ຂັ້ນຕອນການຈັດກຽມຂໍ້ມູນ ລວມໄປເຖິງການແປງຂໍ້ມູນໃຫ້ຢູ່ໃນຮູບແບບທີ່ຄອມພິວເຕີສາມາດນຳໄປໃຊ້ໃນການປະມວນຜົນຕໍ່ໄດ້ ເຊິ່ງຄອມພິວເຕີສາມາດເຮັດຄວາມເຂົ້າໃຈກັບຂໍ້ມູນທີ່ຢູ່ໃນຮູບແບບຂອງຕົວເລກທີ່ສາມາດນຳໄປຄຳນວນໄດ້ເທົ່ານັ້ນ.

Natural Language Processing ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງວຽກງານທາງດ້ານປັນຍາປະດິດ (Artificial Intelligence) ມີຈຸດເລີ່ມຕົ້ນໂດຍເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງພາສາຄາດ (linguistics) ໃຊ້ໃນການວິເຄາະໃນຮູບແບບຂອງການຕັ້ງກົດ (Rule-Based) (Schank and Abelson, 2013) ຊຶ່ງເປັນການຕັ້ງກົດຂຶ້ນມາໃຊ້ໃນການແກ້ໄຂບັນຫາ ມາປະຍຸກໃຊ້ໃນວຽກງານດ້ານຕ່າງໆ ໂດຍສາມາດສ້າງໄດ້ໂດຍບໍ່ຕ້ອງອາໄສຊຸດຂໍ້ມູນຈຳນວນຫຼາຍ ເຊິ່ງມີຂໍ້ເສຍໃນການວິເຄາະຄຳໃໝ່ໆ ທີ່ເກີດຂຶ້ນມາ ເຮັດໃຫ້ລະບົບບໍ່ຮູ້ຈັກຄຳເຫຼົ່ານັ້ນ ແລະ ຍັງບໍ່ສາມາດຈຳແນກໄດ້ວ່າຈະຕ້ອງມີການເພີ່ມຄຳນັ້ນ ແລະ ກຳນົດປະເພດຂອງຄຳນັ້ນໄວ້ກ່ອນ.

ຈາກການໃຊ້ງານດ້ວຍການຕັ້ງກົດ ຕໍ່ມາໄດ້ມີການປະຍຸກໃຊ້ການຮຽນຮູ້ຂອງເຄື່ອງຈັກ (Machine Learning) ໃນການສ້າງຕົວຈຳແນກປະເພດຂອງຂໍ້ຄວາມ (Aone et al., 1998). ໂດຍຈະເຮັດວຽກແຕກຕ່າງຈາກການຕັ້ງກົດ ໂດຍວິເຄາະຄຳບາງຄຳ ແລະ ເຮັດການສະຫຼຸບຜົນການວິເຄາະໃນທັນທີເທົ່ານັ້ນ ເຊິ່ງສາມາດສ້າງໄດ້ຈາກການຮວບຮວມຂໍ້ມູນ ແລະ ເຮັດການກຳນົດປະເພດຂໍ້ມູນ ຈາກນັ້ນເຮັດການເຝິກສອນໂດຍໃຊ້ຂັ້ນຕອນວິທີຂອງການຮຽນຮູ້ຂອງເຄື່ອງຈັກ (Machine Learning Algorithm).

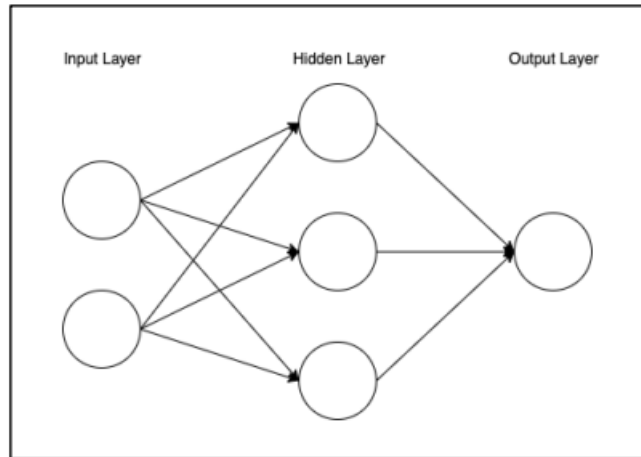
ໃນປັດຈຸບັນການຮຽນຮູ້ຂອງເຄື່ອງຈັກໄດ້ມີການພັດທະນາໄປເປັນການຮຽນຮູ້ຂັ້ນສູງ (Deep Learning) ຊຶ່ງການຮຽນຮູ້ຂັ້ນສູງມີຈຸດເດັ່ນໃນການຮຽນຮູ້ລັກສະນະຕ່າງໆ ໄດ້ຢ່າງຫຼາຍ ແລະ ຮຽນຮູ້ໄດ້ຈຳນວນຫຼາຍ (Goodfellow et al., 2016). ໂດຍສາມາດສ້າງແບບຈຳລອງໃນການຈຳແນກປະເພດຂອງຂໍ້ຄວາມໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນຫຼາຍຢ່າງ ຊຶ່ງໄດ້ມີການນຳມາປະຍຸກໃຊ້ທາງດ້ານ Natural Language Processing ໃນດ້ານຂອງການສ້າງແບບຈຳລອງສຳລັບແປພາສາ (Machine Translation) ໂດຍສາມາດແປໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງ, ຊັດເຈນ ແລະ ຕໍ່ເນື່ອງ ດ້ວຍຄວາມສາມາດທາງເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ຂັ້ນຕອນວິທີທີ່ສາມາດວິເຄາະຂໍ້ມູນໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ເຮັດໃຫ້ມີການພັດທະນາການວິເຄາະທາງດ້ານພາສາທຳມະຊາດເປັນໄປຢ່າງວ່ອງໄວແບບກ້າວກະໂດດ.

2.1.2 ເຕັກນິກການຮຽນຮູ້ຂັ້ນສູງ (Deep Learning)

ເຕັກນິກການຮຽນຮູ້ຂັ້ນສູງ ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການຮຽນຮູ້ຂອງເຄື່ອງຈັກ (Machine Learning) ຊຶ່ງເປັນຂັ້ນຕອນວິທີ (Algorithm) ທີ່ໃຊ້ສຳລັບການຮຽນຮູ້ທີ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ເຄື່ອງຈັກສາມາດຕັດສິນໃຈໄດ້ຄືກັນກັບມະນຸດ ໂດຍການຮຽນຮູ້ຂອງເຄື່ອງຈັກເປັນການປະຍຸກໃຊ້ຄວາມຮູ້ທາງດ້ານສະຖິຕິ, ໃນການວິເຄາະຂໍ້ມູນ ແລະ ສ້າງແບບຈຳລອງສຳລັບພະຍາກອນຜົນໄດ້ຮັບຈາກຂໍ້ມູນ.

ຈຸດເລີ່ມຕົ້ນຂອງການຮຽນຮູ້ຂັ້ນສູງ ແມ່ນເລີ່ມມາຈາກໂຄງຂ່າຍປະສາດທຽມ (Neural Network) ເປັນຂັ້ນຕອນວິທີ (Algorithm) ທີ່ຄິດຄົ້ນຂຶ້ນມາຈາກການຮຽນແບບການເຮັດວຽກຂອງສະໝອງມະນຸດ ຊຶ່ງສະໝອງຂອງມະນຸດມີການເຮັດວຽກທີ່ຊັບຊ້ອນ ແລະ ສາມາດວິເຄາະສິ່ງຕ່າງໆ ເປັນຈຳນວນຫຼາຍໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ໂດຍໂຄງຂ່າຍປະສາດທຽມນັ້ນໄດ້ເຮັດການຈຳລອງການເຮັດວຽກຂອງເຊວປະສາດຂຶ້ນມາ ເຊິ່ງແຕ່ລະເຊວກໍມີການເຊື່ອມຕໍ່ເພື່ອສົ່ງຂໍ້ມູນໄປຫາແຕ່ລະເຊວເພື່ອໃຊ້ໃນການຕັດສິນໃຈ ຈຸດເດັ່ນຂອງສະໝອງມະນຸດຄືການທີ່ເຊວປະສາດແຕ່ລະເຊວສາມາດເຊື່ອມຕໍ່ກັນໄດ້ຢ່າງທົ່ວເຖິງ ແລະ ມີການກະຈາຍຕົວໃນການວິເຄາະຂໍ້ມູນໃຫ້ແຕ່ລະເຊວຢ່າງຊັດເຈນ (Hecht-Nielsen, 1992).

ໂຄງຂ່າຍປະສາດທຽມນັ້ນຖືກອອກແບບມາໃຫ້ມີການເຮັດວຽກຄ້າຍກັບສະໝອງມະນຸດ ໂດຍການເຮັດວຽກເບື້ອງໜຶ່ງຂອງໂຄງຂ່າຍປະສາດທຽມນັ້ນມີໜ່ວຍຍ່ອຍທີ່ເຮັດວຽກຄ້າຍກັບເຊວປະສາດຂອງມະນຸດເອີ້ນວ່າ: Node. ຊຶ່ງ Node ສາມາດລວມຕົວກັນເປັນຈຳນວນໜຶ່ງລຽງຕົວເປັນຂັ້ນ ຈະເອີ້ນວ່າ: Layer ໂດຍແຕ່ລະ Node ຈະມີຂັ້ນຕອນການເຮັດວຽກແບ່ງໜ້າທີ່ຕາມ Layer ເຊັ່ນ: Input Layer, Hidden Layer ແລະ Output Layer ເປັນຕົ້ນ. ທີ່ສະແດງໃນຮູບທີ 2.1 ລຸ່ມນີ້:

ຮູບທີ 2.1 ໂຄງສ້າງໂຄງຂ່າຍປະສາດທຽມໂດຍມີສ່ວນຍ່ອຍໃນການຄຳນວນຄື Node ແລະ ການລຽງຕົວຂອງ Node ເປັນຊັ້ນ ເອີ້ນວ່າ: Layer

ຈາກຮູບທີ 2.1 ການເຮັດວຽກຂອງ Node ມີພື້ນຖານການເຮັດວຽກຈາກທັງໃນສ່ວນຂອງ Linear Regression ໂດຍສາມາດແທນຄ່າໄດ້ດັ່ງ ສົມຜົນທີ (2.1) ໂດຍ Node ນັ້ນຈະມີສ່ວນປະກອບຍ່ອຍເອີ້ນວ່າ: Weight. ຊຶ່ງປຸງປັບໄດ້ກັບຄ່າ Intercept ຈາກ Linear Regression ທີ່ເອົາໄວ້ໃຊ້ໃນການກຳນົດນ້ຳໜັກຂອງຄ່າຕົວປ່ຽນແຕ່ລະຕົວທີ່ໃຊ້ໃນການວິເຄາະ ແລະ Bias ຊຶ່ງປຸງໄດ້ກັບຄ່າ Coefficient ໃນ Linear Regression ຊຶ່ງປຸງ Node ໄດ້ຄືກັນກັບການເຮັດວຽກຂອງ Linear Regression. ໂດຍໃນຂັ້ນຕອນຂອງການເຝິກສອນນັ້ນ ຈະເຮັດການເຝິກສອນເພື່ອຊອກຫາຄ່າພາລາມິເຕີທີ່ເໝາະສົມກັບຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ເຮັດການນຳມາໃຊ້ເຝິກສອນ ຈາກນັ້ນນຳຄ່າພາລາມິເຕີທີ່ໄດ້ໄປໃຊ້ໃນການສ້າງແບບຈຳລອງເພື່ອໃຊ້ໃນການພະຍາກອນຜົນໄດ້ຮັບໂດຍການເຝິກສອນ Neural Network ນັ້ນຈະຕ້ອງເຮັດການເຝິກສອນເປັນຮອບ ໂດຍ 1 ຮອບນັ້ນຈະຕ້ອງເຮັດການເຝິກສອນກັບຂໍ້ມູນທຸກຕົວໃນຂໍ້ມູນທີ່ໃຊ້ສຳລັບເຝິກສອນ ເຊິ່ງເອີ້ນຈຳນວນຮອບໃນການເຝິກສອນວ່າ: Epoch.

$$Neural\ Network(m, n) = activation(W_{mn}i_n + b_m) \quad (2.1)$$

ເມື່ອ $Neural\ Network(m, n)$ ແມ່ນຜົນໄດ້ຮັບຂອງແບບຈຳລອງໂຄງສ້າງໂຄງຂ່າຍປະສາດທຽມ

activation ແມ່ນຟັງຊັນທີ່ໃຊ້ໃນການແປງຄ່າທີ່ໄດ້ຈາກການຄຳນວນ
ຄ່ານໍ້າໜັກຂອງໂຄງສ້າງໂຄງຂ່າຍປະສາດທຽມ

W_{mn} ແມ່ນຄ່ານໍ້າໜັກຂອງ Node ໃນໂຄງສ້າງໂຄງຂ່າຍ
ປະສາດທຽມ

i_n ແມ່ນຄ່າ Input ຂອງໂຄງສ້າງໂຄງຂ່າຍປະສາດທຽມ

b_m ແມ່ນຄ່າ bias ຂອງໂຄງສ້າງໂຄງຂ່າຍປະສາດທຽມ

ໂຄງສ້າງໂຄງຂ່າຍປະສາດທຽມນັ້ນມີຢູ່ຫຼາຍຊະນິດ ຊຶ່ງສາມາດແບ່ງອອກໄດ້ດ້ວຍ
ຂັ້ນຕອນການເຝິກສອນ ໂດຍມີຕົວຢ່າງຂອງປະເພດໂຄງສ້າງໂຄງຂ່າຍປະສາດທຽມທີ່ນິຍົມໃຊ້
ເຊັ່ນ: Feedforward Neural Network ທີ່ມີການປ້ອນຂໍ້ມູນຈາກດ້ານໜ້າໄປດ້ານຫຼັງ ໂດຍມີ
ຕົວຢ່າງໄດ້ແກ່ Perceptron ເປັນຕົ້ນ ແລະ Backpropagation Neural Network ທີ່ມີການປ້ອນ
ຂໍ້ມູນ ແລະ ເຮັດການຮຽນຮູ້ໂດຍປ້ອນຄ່າຜົນໄດ້ຮັບທີ່ໄດ້ແບບຍ້ອນກັບ.

ການຮຽນຮູ້ຂັ້ນສູງເປັນໜຶ່ງໃນຂັ້ນຕອນວິທີ (Algorithm) ທີ່ຖືກພັດທະນາມາຈາກໂຄງ
ຂ່າຍປະສາດທຽມ ຊຶ່ງເປັນການຮຽນແບບການຮຽນຮູ້ຂອງລະບົບປະສາດຂອງມະນຸດ ໂດຍ
ພັດທະນາດ້ວຍການວາງໂຄງສ້າງໃນຮູບແບບວາງຊ້ອນກັນຫຼາຍໆຊັ້ນ ໂດຍມີທັງການວາງຊ້ອນ
ໃນຮູບແບບຂອງປະເພດດຽວກັນໃນທຸກຊັ້ນ ແລະ ການວາງຊ້ອນກັນໂດຍແຕ່ລະຊັ້ນນັ້ນເຮັດວຽກ
ບໍ່ຄືກັນ ເຊິ່ງເກີດຈາກການປະຍຸກໃຊ້ຄວາມສາມາດຂອງແຕ່ລະໂຄງສ້າງທີ່ນຳມາໃຊ້ຮ່ວມກັນເພື່ອ
ເພີ່ມປະສິດທິພາບໃນການວິເຄາະທີ່ດີຢຶ່ງຂຶ້ນ (LeCun et al., 2015). ໃນປັດຈຸບັນການຮຽນຮູ້ຂັ້ນ
ສູງ ໄດ້ໃຫ້ປະສິດທິພາບໃນການວິເຄາະ ແລະ ພະຍາກອນຜົນໄດ້ດີກວ່າການໃຊ້ຂັ້ນຕອນວິທີ
ຂອງການຮຽນຮູ້ຂອງເຄື່ອງຈັກ (Machine Learning Algorithm) ແບບດັ້ງເດີມເປັນຢ່າງຫຼາຍ
ທັງໃນດ້ານຂອງຈຳນວນຂໍ້ມູນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງວ່ອງໄວ ແລະ ໜ່ວຍປະມວນຜົນຂອງຄອມພິວເຕີທີ່
ມີປະສິດທິພາບສູງຂຶ້ນເຮັດໃຫ້ການຮຽນຮູ້ຂັ້ນສູງນັ້ນສາມາດໃຊ້ຕົວປ່ຽນຈຳນວນຫຼາຍໃນການ
ວິເຄາະ ເພື່ອເພີ່ມປະສິດທິພາບໃນການວິເຄາະໄດ້.

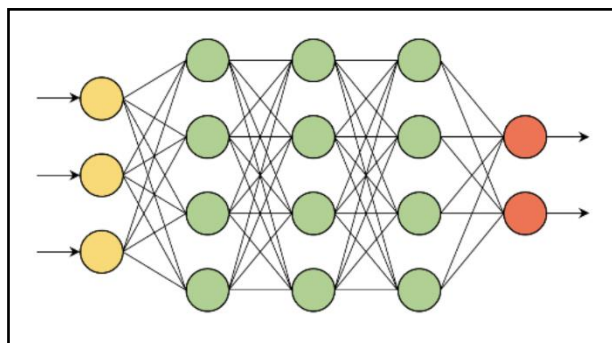
ບໍ່ພຽງແຕ່ການເພີ່ມຈຳນວນຊັ້ນເທົ່ານັ້ນ ການຮຽນຮູ້ຂັ້ນສູງໄດ້ທຳການປັບຄວາມສາມາດ
ໃນການຮຽນຮູ້ຂອງຂັ້ນຕອນວິທີ ໂດຍເຮັດການຮຽນຮູ້ແບບ Backpropagation ມາປັບປຸງໂດຍ
ແຍກຂັ້ນຕອນວິທີທີ່ໃຊ້ໃນການຮຽນຮູ້ອອກເປັນ 2 ຕົວຄື: Loss Function ແລະ Optimize
Function ໂດຍ Loss Function ໃຊ້ໃນການຄຳນວນເພື່ອຫາຄ່າຄວາມຜິດພາດທີ່ໄດ້ຈາກການ
ປຸງທຽບລະຫວ່າງຜົນທີ່ໄດ້ຈາກແບບຈຳລອງ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບທີ່ໃຊ້ໃນການເຝິກສອນ ຈາກນັ້ນ

ນຳຄ່າ Loss ທີ່ໄດ້ມາໃຊ້ກັບ Optimize Function ເຊິ່ງເປັນຟັງຊັນສຳລັບການປັບປຸງຄ່າພາລາມິຕິທີ່ໃຊ້ໃນການຮຽນຮູ້ຂອງແບບຈຳລອງທີ່ສ້າງຂຶ້ນມາ ໂດຍມີການຄິດຄົ້ນ Loss Function ແລະ Optimize Function ຕ່າງໆ ຂຶ້ນມາໃຫ້ເລືອກໃຊ້ໃນປັດຈຸບັນ.

ການຮຽນຮູ້ຂັ້ນສູງນັ້ນໄດ້ມີການຄິດຄົ້ນຂັ້ນຕອນວິທີ ແລະ ໂຄງສ້າງຕ່າງໆ ຂຶ້ນມາເພື່ອໃຊ້ໃນການຕອບສະໜອງຕໍ່ຄວາມຕ້ອງການໃນການວິເຄາະຮູບແບບຕ່າງໆ ໂດຍຂັ້ນຕອນວິທີທີ່ໃຊ້ໃນບົດໂຄງການຈົບຊັ້ນນີ້ແມ່ນ Deep Neural Network ແລະ Recurrent Neural Network ເປັນຕົ້ນຕໍດັ່ງນີ້:

1) Deep Neural Network (DNN)

ໂຄງຂ່າຍປະສາດຂັ້ນສູງ (Deep Neural Network: DNN) ເປັນການນຳຂັ້ນຕອນວິທີຂັ້ນສູງໄປໃຊ້ງານໃນຮູບແບບທີ່ງ່າຍທີ່ສຸດ ໂດຍເປັນພັດທະນາມາຈາກໂຄງຂ່າຍປະສາດທຽມດ້ວຍການເພີ່ມຈຳນວນຊັ້ນເຂົ້າໄປຈຳນວນໜຶ່ງ ເຮັດໃຫ້ມີຕົວປ່ຽນທີ່ໃຊ້ສຳລັບການຄັດແຍກຄຸນລັກສະນະທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນ ເພື່ອເພີ່ມປະສິດທິພາບໃນການວິເຄາະ ແລະ ພະຍາກອນຜົນໄດ້ຮັບ (Han et al., 2016) ເຊິ່ງໃນການເຮັດວຽກຂອງຕົວໂຄງສ້າງນັ້ນມີລັກສະນະຄືກັນກັບໂຄງຂ່າຍປະສາດທຽມທີ່ສະແດງໃນຮູບທີ 2.2 ລຸ່ມນີ້:

ຮູບທີ 2.2 ຕົວຢ່າງໂຄງສ້າງຂອງຂັ້ນຕອນວິທີ Deep Neural Network

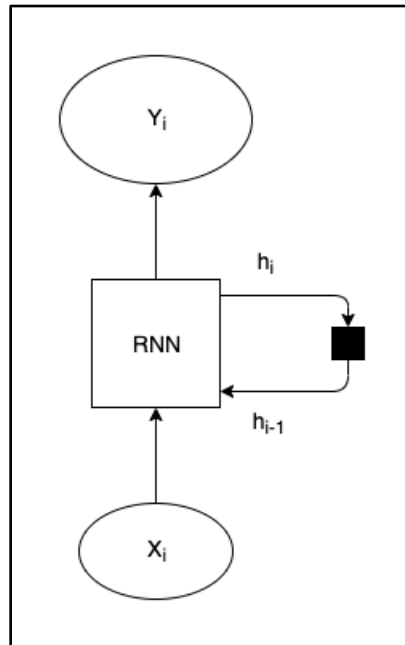
DNN ມີການເຮັດວຽກ ແລະ ໂຄງສ້າງທີ່ຄ້າຍຄືກັນກັບໂຄງຂ່າຍປະສາດທຽມຫຼາຍທີ່ສຸດ ແຕ່ໄດ້ມີການເພີ່ມຈຳນວນຊັ້ນສຳລັບການວິເຄາະຄຸນລັກສະນະຂອງຂໍ້ມູນ ໂດຍຈຳນວນທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນເຮັດໃຫ້ສາມາດວິເຄາະຄຸນລັກສະນະໄດ້ລະອຽດຂຶ້ນ ແລະ ເຮັດການເຝິກສອນໂດຍໃຊ້ລັກການຂອງ Backpropagation ໃນການເຝິກສອນ.

DNN ໄດ້ຖືກນຳໄປໃຊ້ໃນການວິເຄາະຂໍ້ມູນໃນຮູບແບບທີ່ມີໂຄງສ້າງຊັດເຈນ ໂດຍໃນການວິເຄາະຂໍ້ມູນຂອງ DNN ນັ້ນ ຈະເຮັດການວິເຄາະໂດຍທີ່ບໍ່ໄດ້ທຳລາຍຕົວຂໍ້ມູນດັ່ງເດີມ ເຮັດໃຫ້ຍັງສາມາດວິເຄາະໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນ ແລະ ມີປະສິດທິພາບທີ່ສູງ.

2) Recurrent Neural Network (RNN)

Recurrent Neural Network (RNN) ເປັນຂັ້ນຕອນວິທີຂອງການຮຽນຮູ້ຂັ້ນສູງທີ່ໃຊ້ຫຼັກການວິເຄາະຂໍ້ມູນໃນຮູບແບບຂອງລຳດັບເຫດການ (Sequence) ຊຶ່ງຂໍ້ມູນໃນຮູບແບບນີ້ຈະມີລຳດັບການເກີດຂອງເຫດການທີ່ຊັດເຈນ ແລະ ສາມາດປ່ຽນສະພາບການຂອງເຫດການຕາມລຳດັບໄດ້ ໂດຍຕົວຢ່າງຂໍ້ມູນໃນລັກສະນະນີ້ແມ່ນຂໍ້ມູນຫຸ້ນ ທີ່ມີການເກັບບັນທຶກລາຍວັນ, ຂໍ້ມູນທີ່ຢູ່ໃນຮູບແບບຂອງລຳດັບເວລາ (Time Series) ແລະ ຂໍ້ມູນຂໍ້ຄວາມຕ່າງໆເປັນຕົ້ນ (Mikolov et al., 2010).

RNN ໄດ້ຮັບການພັດທະນາເພີ່ມເຕີມຂຶ້ນກວ່າເກົ່າທີ່ໂຄງຂ່າຍປະສາດທຽມນັ້ນມີການປ້ອນຄ່າ Input ເຂົ້າໄປແລ້ວໄດ້ຄ່າ Output ອອກມາ. ໂດຍ RNN ໄດ້ເຮັດການອອກແບບໃໝ່ໃຫ້ສາມາດນຳຄ່າ Output ໄປຄຳນວນຍ້ອນກັບເປັນ Input ໄດ້ເຊັ່ນກັນ ດັ່ງທີ່ສະແດງໃນຮູບທີ່ 2.3 ລຸ່ມນີ້:

ຮູບທີ່ 2.3 ຕົວຢ່າງການເຮັດວຽກໃນເຊວຂອງຂັ້ນຕອນວິທີໂຄງຂ່າຍປະສາດທຽມ RNN

ຈາກຮູບທີ່ 2.3 ໂຄງຂ່າຍປະສາດທຽມ RNN ນັ້ນຈະມີໂຄງສ້າງທີ່ແຕກຕ່າງຈາກໂຄງຂ່າຍປະສາດທຽມ ໂດຍໂຄງສ້າງຂອງ RNN ທີ່ນ້ອຍທີ່ສຸດຈະເອີ້ນວ່າ: Cell. ໂດຍ Cell ຂອງ RNN ນັ້ນຈະມີທັງໃນສ່ວນຂອງ Hidden State ທີ່ໃຊ້ໃນການຈັດເກັບຂໍ້ມູນການວິເຄາະຈາກຂໍ້ມູນໃນຊຸດທີ່ຜ່ານມາ ເພື່ອໃຊ້ໃນການວິເຄາະໃນຕົວຕໍ່ໄປ.

ໃນການປັບຄ່າພາລາມິຕິຕ່າງໆນັ້ນ RNN ຈະໃຊ້ວິທີການປ້ອນຂໍ້ມູນແບບຍ້ອນກັບ ເພື່ອເຮັດການປັບຄ່າພາລາມິຕິຕ່າງໆ ໃນແບບຈຳລອງທີ່ໄດ້ເຮັດການພັດທະນາຂຶ້ນໂດຍໃຊ້ ຫຼັກການຂອງກົດລູກໄຊ (Chain Rule) ໃນການປັບຄ່າພາລາມິຕິ. ໂດຍເຮັດການຄຳນວນເພື່ອ ຫາຄ່າ Gradient ທີ່ໄດ້ຈາກ Error ສຳລັບການປັບຄ່າພາລາມິຕິຂອງແບບຈຳລອງ ດັ່ງສົມຜົນທີ 2.2 ແລະ 2.3 (Premjith et al., 2018).

$$h_t = f(W_{xh}x_t + W_{hh}h_{t-1} + b_h) \quad (2.2)$$

$$\hat{y}_t = g(W_{yh}h_t + b_y) \quad (2.3)$$

ເມື່ອ	h_t	ແມ່ນາ Hidden State ຂອງໜ່ວຍເວລາ
	f	ແມ່ນຄ່າຟັງຊັນສຳລັບຄຳນວນຄ່າ Hidden State ຂອງໜ່ວຍເວລາ
	W_{xh}	ແມ່ນຄ່ານ້ຳໜັກສຳລັບຄຳນວນຄ່າ Input ໃນ Hidden State
	x_t	ແມ່ນຄ່າ Input ຂອງຂໍ້ມູນ
	W_{hh}	ແມ່ນຄ່ານ້ຳໜັກສຳລັບຄຳນວນຄ່າ Hidden ຈາກໜ່ວຍເວລາກ່ອນໜ້າໃນ Hidden State
	h_{t-1}	ແມ່ນຄ່າ Hidden State ຈາກໜ່ວຍເວລາກ່ອນໜ້າ
	b_h	ແມ່ນຄ່າ Bias ສຳລັບຄຳນວນຄ່າ Hidden State
	\hat{y}_t	ແມ່ນຄ່າ Output ທີ່ໄດ້ຈາກແບບຈຳລອງ RNN
	g	ແມ່ນຟັງຊັນສຳລັບຄຳນວນຄ່າ Output
	W_{yh}	ແມ່ນຄ່ານ້ຳໜັກສຳລັບຄຳນວນຄ່າ Hidden State
	b_y	ແມ່ນຄ່າ Bias ສຳລັບຄຳນວນຄ່າ Output

ຈາກສົມຜົນທີ (2.2) ໃນການປັບຄ່າພາລາມິຕິໃນສ່ວນຂອງ Hidden State ນັ້ນໄດ້ເກີດ ປັນຫາຂຶ້ນຈາກການໃຊ້ງານໂຄງຂ່າຍປະສາດແບບ RNN ໄດ້. ເນື່ອງຈາກ, ການກຳນົດລຳດັບ ຂອງຂໍ້ມູນທີ່ມີຂະໜາດທີ່ຍາວເກີນໄປ ເຮັດໃຫ້ຄ່າ Gradient ມີຄ່າຕ່ຳລົງຈົນບໍ່ສາມາດເຫັນການ

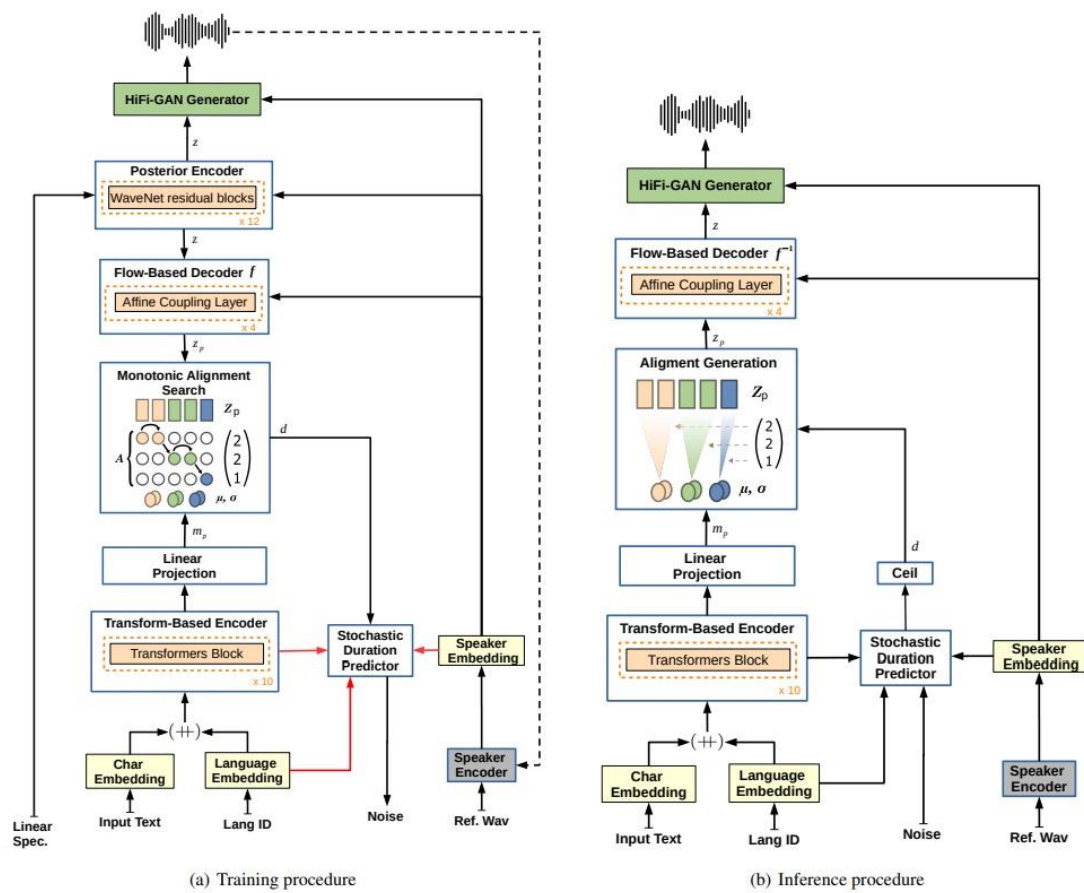
ປ່ຽນແປງໄດ້ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ໂຄງຂ່າຍປະສາດແບບ RNN ນັ້ນມີຂໍ້ຈຳກັດໃນການໃຊ້ງານວິເຄາະຂໍ້ມູນທີ່ມີຄວາມຍາວທີ່ຫຼາຍເກີນໄປ.

ໂຄງຂ່າຍປະສາດແບບ RNN ໄດ້ຮັບຄວາມນິຍົມໄປໃຊ້ງານກັບຂໍ້ມູນທີ່ໃນຮູບແບບຂອງຂໍ້ຄວາມເປັນຈຳນວນຫຼາຍ ໂດຍສະເພາະການປະຍຸກໃຊ້ທາງດ້ານຂອງ Language Modeling ແລະ Machine Translation ເຊິ່ງເປັນເພາະການເບິ່ງຂໍ້ຄວາມໃຫ້ຢູ່ໃນຮູບແບບຂໍ້ມູນແບບລຳດັບ ແລະ ເຮັດການວິເຄາະໂດຍຄຳນຶງເຖິງຕຳແໜ່ງຂອງ Input ເຮັດໃຫ້ RNN ສາມາດວິເຄາະຂໍ້ມູນຂໍ້ຄວາມໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ.

2.1.3 ເຕັກນິກຂອງ YourTTS

YourTTS ສ້າງຂຶ້ນຕາມ VITS ແຕ່ປະກອບມີ novel modification algorithm ສຳລັບການເຝິກແບບຈຳລອງທີ່ເປັນແບບ Zero-Shot Multilingual ແລະ ແບບຫຼາຍພາສາໃນສຽງດຽວ. ເຊິ່ງຈະບໍ່ຄືກັບ VITS ທີ່ຈະໃຊ້ Phonemes, ໃນຮູບແບບຂອງພວກເຮົາ, ພວກເຮົາໃຊ້ຂໍ້ຄວາມດິບເປັນການປ້ອນຂໍ້ມູນແທນ phonemes. ໂດຍທີ່ຜົນໄດ້ຮັບທີ່ໄດ້ຈະຍິ່ງຊັດເຈນຄືກັບຕົວຈິງຫຼາຍຂຶ້ນເມື່ອໃຊ້ກັບພາສາທີ່ບໍ່ຄ່ອຍຈະເປັນ Open-Source ເຊິ່ງຈະແປງ grapheme-to-phoneme.

YourTTS ໃນລະຫວ່າງການເຝິກສອນ ແລະ ການອະນຸມານ ແມ່ນສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນຮູບທີ່ 2.4, ບ່ອນທີ່ (++) ເປັນຕົວຊີ້ໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການເຊື່ອມຕໍ່ກັນຂອງຂໍ້ມູນ, ການເຊື່ອມຕໍ່ສີແດງ ໝາຍຄວາມວ່າ: ການເຊື່ອມຕໍ່ນີ້ຈະແຕ່ຂະຫຍາຍແບບບໍ່ໄລະດັບສີ ແລະ ເສັ້ນຂີດຍະຫວ່າງ (--) ການເຊື່ອມຕໍ່ເປັນທາງເລືອກ. ເຊິ່ງພວກເຮົາບໍ່ຈຳແນກເຄືອຂ່າຍ Hifi-GAN ເພື່ອຄວາມງ່າຍດາຍ ແລະ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຄວາມສາມາດໃນການສ້າງແບບຈຳລອງແບບ Zero Multi-Speaker, ພວກເຮົາກຳນົດ Layer ການເຊື່ອມຕໍ່ທີ່ສຳພັນກັນທັງໝົດດ້ວຍ flowbased decoder, the posterior encoder ແລະ ຕົວຖອດລະຫັດສຽງທີ່ຢູ່ໃນລຳໂພງ, ພວກເຮົາໃຊ້ການປັບສະພາບໂດຍລວມ ໃນບ່ອນທີ່ເຫຼືອຂອງ Layer ຂັດ ແລະ ຕົວເຂົ້າລະຫັດແບບ posterior. ພວກເຮົາຍັງສະຫຼຸບເຖິງຕົວຖອດລະຫັດສຽງທີ່ຢູ່ໃນລຳໂພງ ກັບ ສິ່ງທີ່ຂໍ້ຄວາມທີ່ເຂົ້າລະຫັດສົ່ງອອກມາ ແລະ ກັບ ສິ່ງທີ່ຂໍ້ຄວາມທີ່ເຂົ້າລະຫັດສົ່ງອອກມາຂອງກ່ອນໜ້ານີ້. ພວກເຮົາສົ່ງພວກມັນໄປຫາຕົວຄາດຄະເນໄລຍະເວລາ ແລະ ຕົວສົ່ງສຽງ ຕາມລຳດັບ. ພວກເຮົາໃຊ້ Layer ການຄາດຄະເນແບບເສັ້ນຊື່ເພື່ອໃຫ້ກົງກັບຂະໜາດກ່ອນການສະຫຼຸບອົງປະກອບ (Casanova, Weber, Shulby, Junior, Golge and Antonelli, 2023) ດັ່ງນີ້:

ຮູບທີ 2.4 ແຜນວາດການເຝິກສອນແບບຈຳລອງ ແລະ ອະນຸມານແບບຈຳລອງ YourTTS

2.1.4 Google Speech-To-Text API

Google Speech-To-Text API ປະກອບມີ 3 ວິທີຫຼັກໃນການສ້າງແບບຈຳລອງການຈື່ຈຳສຽງເວົ້າ (Google Speech-To-Text API, 2023) ຄື:

- Synchronous Recognition (REST and gRPC)
- Asynchronous Recognition (REST and gRPC)
- Streaming Recognition (gRPC only)

ສຳລັບບົດໂຄງການຈົບຊັ້ນສະບັບນີ້ ພວກຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີການ Streaming Recognition (gRPC only) ໃນການສ້າງລະບົບການແປສຽງເວົ້າໄປຂໍ້ຄວາມ ມີວິທີການດັ່ງນີ້:

1) ການຮ້ອງຂໍ API ການຈື່ຈຳສຽງໄປເປັນຂໍ້ຄວາມແບບ Streaming (Streaming Speech-to-Text API Recognition Requests)

ການເອີ້ນໃຊ້ API ການແປຄຳເວົ້າໄປເປັນຂໍ້ຄວາມແບບ Streaming ໄດ້ຮັບການອອກແບບມາສຳລັບການຈັບຮູບພາບ (ຫຼື ຄື້ນສຽງ) ແລະ ການຮຽນຮູ້ສຽງແບບ Real-Time ພາຍໃນ

ການ Streaming ແບບສອງທິດທາງ. ແອບພິເຄເຊິນສາມາດສົ່ງຄໍາຮ້ອງຂໍເປັນສຽງເພື່ອສົ່ງແບບ Streaming ແລະ ຮັບຜົນທີ່ໄດ້ຮັບແບບຊົ່ວຄາວ ແລະ ສຸດທ້າຍເມື່ອຖືກຕອບກັບມາແບບ Real-Time Streaming ຜົນໄດ້ຮັບລະຫວ່າງການສະແດງຜົນຈົນໄປຮອດຜົນໄດ້ຮັບການຈີ່ຈຳສ່ວນຊ່ອງສຽງທີ່ຖືກສົ່ງອອກໄປລ່າສຸດ ໃນຂະນະທີ່ຜົນໄດ້ຮັບການຈີ່ຈຳຂັ້ນສຸດທ້າຍສະແດງອອກມາຈົນໄປຮອດການພະຍາກອນສຽງສຸດທ້າຍທີ່ດີທີ່ສຸດອອກມາ.

2) ການຮ້ອງຂໍແບບ Streaming

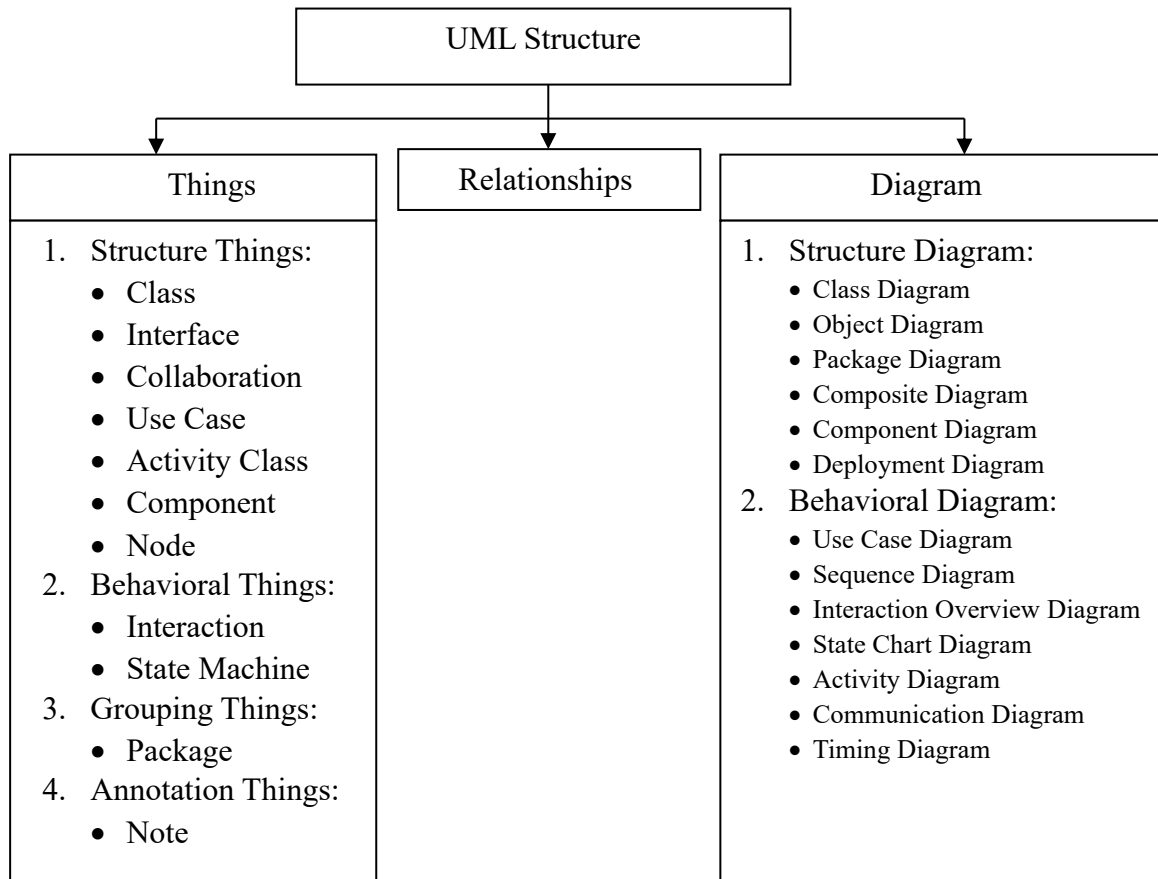
ການເອີ້ນໃຊ້ Speech API ແບບ Streaming ຈຳເປັນຕ້ອງສົ່ງຄໍາຂໍຫຼາຍໆລາຍການເປັນຕົ້ນແມ່ນ StreamingRecognizeRequest ຕ້ອງມີການກຳນົດຄ່າປະເພດໃຫ້ກັບ StreamingRecognizeRequest ໂດຍບໍ່ມີສຽງປະກອບ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ແມ່ນນຳເອົາ StreamingRecognizeRequest ທີ່ສົ່ງຜ່ານ Streaming ດຽວກັນມາປະກອບເປັນ Frame ທີ່ຕໍ່ເນື່ອງກັນຂອງສຽງດິບທີ່ເປັນ Bytes.

StreamingRecognitionConfig ປະກອບດ້ວຍ fields ດັ່ງນີ້:

- Config- (ຈຳເປັນ) ຈະມີການກຳນົດຄ່າສຳລັບສຽງປະເພດ RecognitionConfig ແລະ ຄືກັນກັບທີ່ສະແດງພາຍໃນຄຳຂໍຂອງ Synchronous ແລະ Asynchronous
- single_utterance- (ບໍ່ບັງຄັບ ແຕ່ຄ່າເລີ່ມຕົ້ນເປັນ false) ຈະລະບຸວ່າຄຳຂໍມີຄວນສິ້ນສຸດລົງໂດຍອັດຕະໂນມັດ ຫຼື ບໍ່ ຫຼັງຈາກທີ່ກວດບໍ່ເຫັນຄຳເວົ້າມີອີກຕໍ່ໄປ ແຕ່ວ່າຖ້າຕັ້ງຄ່າໄວ້ການແປງຄຳເວົ້າໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຈະກວດຫາການຢຸດເປັນຈັງຫວະ, ຄວາມງຽບ ຫຼື ສຽງທີ່ບໍ່ແມ່ນຄຳເວົ້າ ເພື່ອເປັນການກຳນົດວ່າເມື່ອໃດຈະສິ້ນສຸດການຈີ່ຈຳ ແຕ່ຖ້າບໍ່ໄດ້ຕັ້ງຄ່າໄວ້ແບບຈຳລອງຈະຟັງ ແລະ ປະມວນຜົນຕໍ່ໄປຈົນກວ່າຈະປິດແບບຈຳລອງ ຫຼື ເກີນຂີດຈຳກັດການເອີ້ນໃຊ້ແບບຈຳລອງ. ການຕັ້ງຄ່າໃຫ້ single_utterance ໃຫ້ເປັນຄ່າ true ຈະເປັນປະໂຫຍດສຳລັບການປະມວນຜົນຄຳສັ່ງສຽງ.
- interim_results- (ບໍ່ບັງຄັບ ຄ່າເລີ່ມຕົ້ນເປັນ false) ຈະລະບຸວ່າຄຳຂໍ Streaming ຄວນສົ່ງຄືນຜົນໄດ້ຮັບຊົ່ວຄາວທີ່ອາດຈະຖືກປັບປຸງໃນພາຍຫຼັງ (ຫຼັງຈາກປະມວນຜົນສຽງເພີ່ມເຕີມແລ້ວ) ຖ້າເກີດວ່າຕັ້ງຄ່າໃຫ້ is-final ເປັນ false ຈະເຮັດໃຫ້ຜົນໄດ້ຮັບທີ່ປະມວນອອກມາລ່າສຸດຈະຖືກປັບທົກໄວ້.

2.1.5 Unified Modeling Language (UML)

UML (Unified Modeling Language) ເປັນພາສາຮູບພາບ ຫຼື ສັນຍາລັກທີ່ໃຊ້ເພື່ອສະແດງຄວາມຄິດຂອງເຮົາທີ່ມີຕໍ່ລະບົບອອກມາເປັນແຜນພາບ, ເຊິ່ງປະກອບໄປດ້ວຍຮູບພາບ ຫຼື ສັນຍາລັກ, ເພື່ອໃຊ້ໃນການວິເຄາະ ແລະ ອອກແບບລະບົບແບບວັດຖຸ ໂດຍສະເພາະໃນລະບົບທີ່ມີຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ມີຄວາມຊັບຊ້ອນ ໃຫ້ສາມາດເຂົ້າໃຈໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນ.

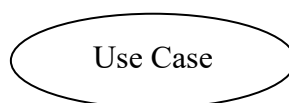

ຮູບທີ 2.5 ຮູບພາບສະແດງອົງປະກອບຂອງ UML

1) Use Case Diagram

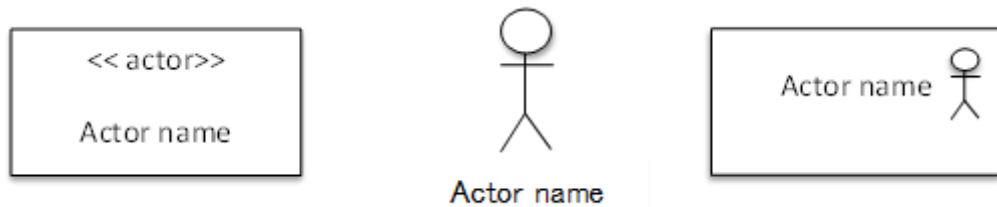
ການສ້າງ Use Case Diagram ແມ່ນການແນໃສ່ການສ້າງ Functional Requirement ເຊິ່ງໝາຍເຖິງການວິເຄາະຄວາມຕ້ອງການຂອງລະບົບດ້ານຄວາມສາມາດ ຫຼື ໜ້າທີ່ ທີ່ລະບົບຈະຕ້ອງເຮັດໄດ້. ຕໍ່ຈາກນັ້ນ, ຈຶ່ງນຳເອົາ Use Case Diagram ໄປເປັນພື້ນຖານໃນການສ້າງແຜນພາບຊະນິດອື່ນໆທີ່ເປັນຄວາມສົນໃຈດ້ານ Non-Functional Requirement ເພີ່ມເຕີມໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປຈົນໃນທີ່ສຸດກໍສາມາດສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງໂຄງສ້າງຂອງລະບົບໃໝ່ໄດ້ຄົບຖ້ວນສ່ວນ (ພານິດາພານິດຊະກຸນ, 2009).

ກ. Use Case: ແມ່ນໜ້າທີ່ ທີ່ລະບົບຈະຕ້ອງໄດ້ເຮັດ (Functionality) ໂດຍລະບົບດັ່ງກ່າວຕ້ອງເປັນລະບົບທີ່ເຮົາສົນໃຈ. ໃຊ້ສັນຍາລັກຮູບແອນລິບ ພ້ອມທັງຂຽນຊື່ Use Case ໄວ້ດ້ານລຸ່ມ, ໂດຍໃຊ້ຄຳກຳມະ ຫຼື noun phrase ກໍໄດ້.

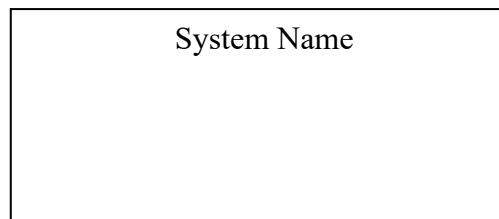
ຮູບທີ 2.6 ຮູບພາບສະແດງສັນຍາລັກ Use Case

ຂ. Actor: ແມ່ນຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບລະບົບລວມທັງ Primary Actor ແລະ Stakeholder Actor ທີ່ສັນຍາລັກຮູບຄົນ ພ້ອມທັງຂຽນຊື່ໄວ້ດ້ານລຸ່ມ, ແຕ່ຖ້າ Actor ຫາກເປັນລະບົບອື່ນທີ່ຢູ່ນອກລະບົບທີ່ເຮົາສົນໃຈ ຈະໃຊ້ຮູບສີ່ຫຼ່ຽມແລ້ວຂຽນຄຳວ່າ Actor ດັ່ງຮູບ:

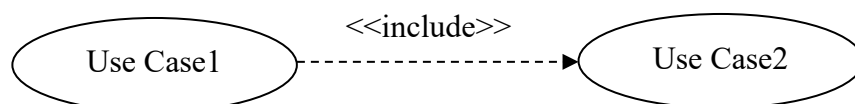
ຮູບທີ 2.7 ຮູບພາບສະແດງສັນຍາລັກ Actor

ຄ. System Boundary: ແມ່ນເສັ້ນແບ່ງລະຫວ່າງລະບົບກັບຜູ້ກະທຳຕໍ່ລະບົບ (Use Case ກັບ Actor) ໃຊ້ຮູບສີ່ຫຼ່ຽມເປັນສັນຍາລັກ ພ້ອມທັງຂຽນຊື່ລະບົບໄວ້ດ້ານເທິງ.

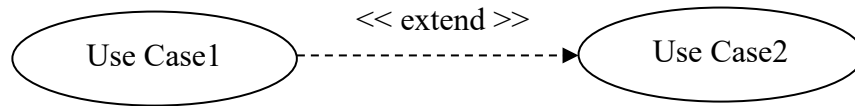
ຮູບທີ 2.8 ຮູບພາບສະແດງສັນຍາລັກ System Boundary

ງ. Relationship: ແມ່ນຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງ Use Case, ສັນຍາລັກດ້ວຍ <<...>>
 – Include Relationship: ເປັນຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງ Use Case ລັກສະນະເອີ້ນໃຊ້ ເກີດຂຶ້ນເມື່ອ Use Case ໜຶ່ງໄປເອີ້ນໃຊ້ Use Case ອື່ນ ເພື່ອເຮັດການປະມວນຜົນໃນ Use Case ຕົນເອງສຳເລັດ.

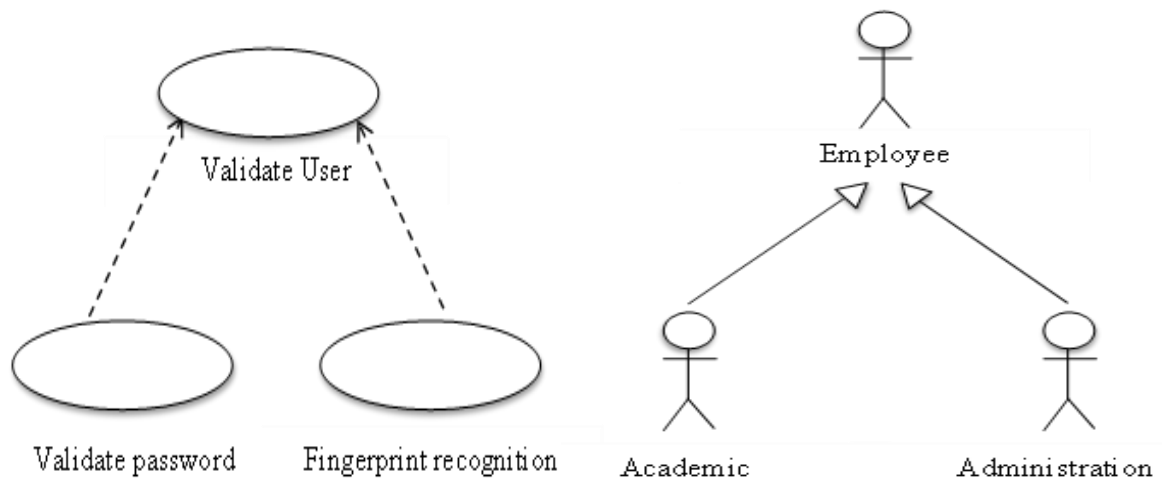
ຮູບທີ 2.9 ຮູບພາບສະແດງຄວາມສຳພັນ Include Relationship

– Extend Relationship: ເປັນຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງ Use Case ແບບເພີ່ມເຕີມ ຫຼື ໜ້າທີ່ພິເສດເພີ່ມ (ບໍ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນເປັນປະຈຳ).

ຮູບທີ 2.10 ຮູບພາບສະແດງຄວາມສໍາພັນ Extend Relationship

ຈ. Generalization / Specialization Relationship: ແມ່ນແນວຄິດທີ່ໃຊ້ສະແດງຄວາມສໍາພັນແບບຈຳແນກປະເພດຂອງ Use Case ຫຼື Actor ໂດຍ Use Case / Actor ທີ່ເປັນຫຼັກຂອງການຈຳແນກປະເພດ ຈະເອີ້ນວ່າ “Parent” ສ່ວນ Use Case / Actor ທີ່ຖືກຈຳແນກ ຈະເອີ້ນວ່າ “Child” ສໍາລັບສັນຍາລັກທີ່ໃຊ້ຈະເປັນເສັ້ນຊຶ່ມີຫົວລູກສອນລາກຈາກ Child ຊຶ່ງໄປທີ່ Parent.

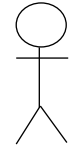

ຮູບທີ 2.11 ຮູບພາບສະແດງຄວາມສໍາພັນ Generalization

2) Sequence Diagram

Sequence Diagram ເປັນແຜນພາບທີ່ໃຊ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ Object ໃນລະບົບມີການໂຕ້ຕອບກັນແບບໃດ, ໂດຍຈະເນັ້ນການສົ່ງ Message ລະຫວ່າງ Object. ສັນຍາລັກທີ່ໃຊ້ໃນ Sequence Diagram ປະກອບມີ:

– Actor: ຄືຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງກັບລະບົບ ຫຼື ຜູ້ກະທຳຕໍ່ລະບົບ. ສັນຍາລັກດ້ວຍຮູບຄົນ (Stick Man Icon)

Actor

ຮູບທີ 2.12 ຮູບພາບສະແດງສັນຍາລັກຂອງ Actor ໃນ Sequence Diagram

- Object: ຄືວັດຖຸທີ່ຕ້ອງເຮັດໜ້າທີ່ຕອບສະໜອງ. ສັນຍາລັກດ້ວຍຮູບສີ່ແຈສາກ ພ້ອມທັງຂຽນຊື່ Object ກຳກັບໄວ້ດ້ານໃນ

Object

ຮູບທີ 2.13 ຮູບພາບສະແດງສັນຍາລັກຂອງ Object ໃນ Sequence Diagram

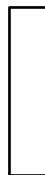
- Lifeline: ແມ່ນເສັ້ນຊ່ວງຊີວິດ/ຊ່ວງເວລາເຮັດວຽກຂອງ Object ຫຼື Class. ສັນຍາລັກດ້ວຍ:

Lifeline

ຮູບທີ 2.14 ຮູບພາບສະແດງສັນຍາລັກຂອງ Lifeline ໃນ Sequence Diagram

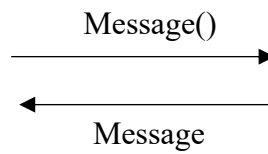
- Focus of control/Activation: ແມ່ນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນ ແລະ ສິ້ນສຸດຂອງແຕ່ລະ ກິດຈະກຳໃນລະຫວ່າງທີ່ວັດຖຸເຮັດວຽກຢູ່. ສັນຍາລັກດ້ວຍ:

Focus of control

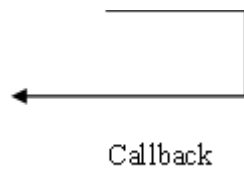
ຮູບທີ 2.15 ຮູບພາບສະແດງສັນຍາລັກຂອງ Activation ໃນ Sequence Diagram

– Message: ແມ່ນຄຳສັ່ງ ຫຼື Function ທີ່ Class ໜຶ່ງສົ່ງໃຫ້ອີກ Class ໜຶ່ງ ແລະ ສາມາດສົ່ງກັບໄດ້. ສັນຍາລັກດ້ວຍ:

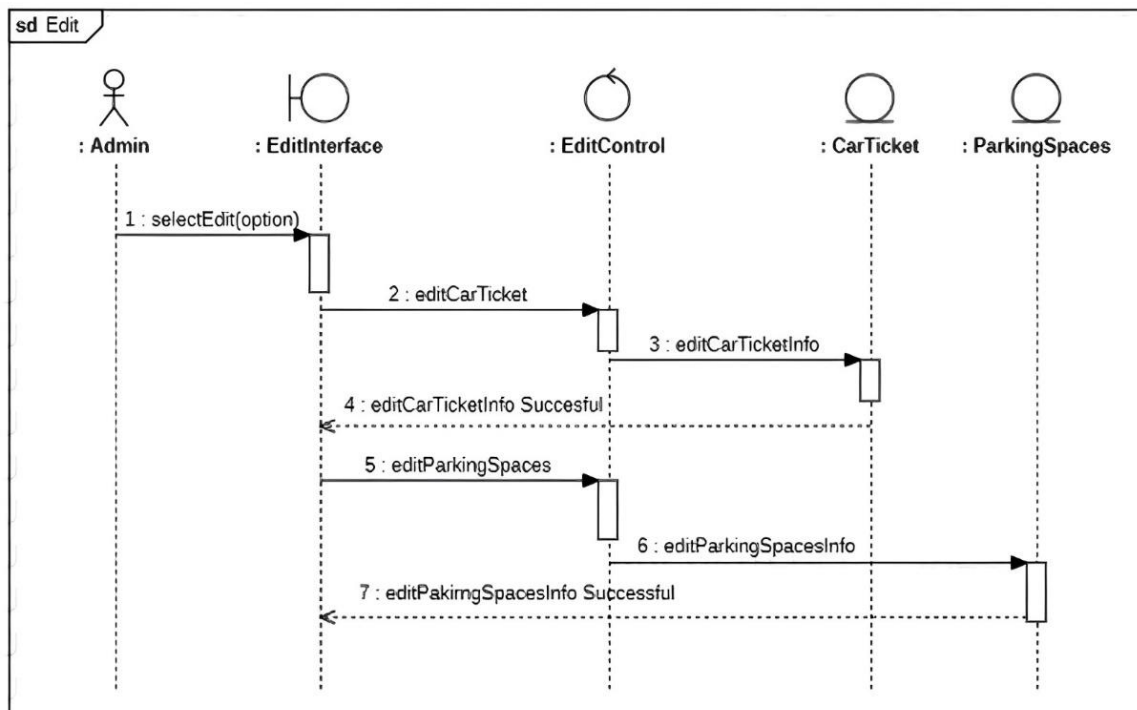

ຮູບທີ 2.16 ຮູບພາບສະແດງສັນຍາລັກຂອງ Message ໃນ Sequence Diagram

– Callback/Self Delegation: ແມ່ນການປະມວນຜົນ ແລະ ຄືນຄ່າທີ່ໄດ້ພາຍໃນ Object ດຽວກັນກັບຄືນ. ສັນຍາລັກດ້ວຍ:

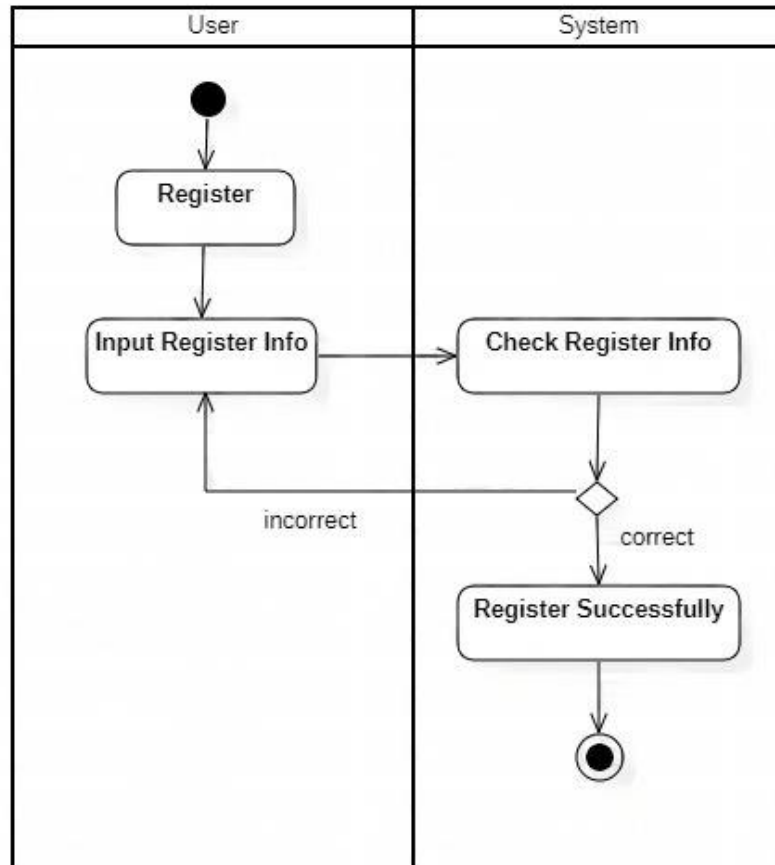
ຮູບທີ 2.17 ຮູບພາບສະແດງສັນຍາລັກຂອງ Callback ໃນ Sequence Diagram

ຮູບທີ 2.18 ຮູບພາບສະແດງ Sequence Diagram

3) Activity Diagram

ການສ້າງ Activity Diagram ແມ່ນເລີ່ມຈາກການເລືອກກິດຈະກຳ ຫຼື Method ທີ່ຕ້ອງການອະທິບາຍ ຫຼື ສ້າງ Activity ສໍາລັບທຸກໆ Use Case, ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍຂຽນວາດລຳດັບກິດຈະກຳ ແລະ ແຕ້ມແຜນວາດລຳດັບກິດຈະກຳ.

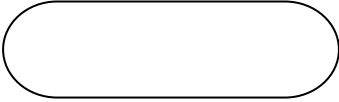

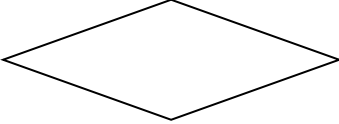
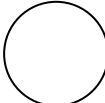
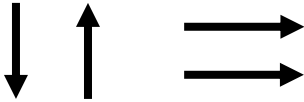

ຮູບທີ 2.19 ຮູບພາບສະແດງ Activity Diagram

2.1.6 ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບ Flowchart

Flowchart ແມ່ນແຜນວາດທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງແນວຄິດ ແລະ ຂັ້ນຕອນການເຮັດວຽກຂອງໂປຣແກຣມ ເຊິ່ງຊ່ວຍສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງພາບລວມຂອງໂປຣແກຣມ ເຮັດໃຫ້ສາມາດຂຽນໂປຣແກຣມໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນ. ການຂຽນ Flowchart ນັ້ນຈະຕ້ອງໃຊ້ສັນຍາລັກຕ່າງໆແທນຄໍາອະທິບາຍ ແລະ ຂະບວນການເຮັດວຽກຂອງໂປຣແກຣມໃນແຕ່ລະສ່ວນຕັ້ງແຕ່ເລີ່ມຕົ້ນຈົນເຖິງສິ້ນສຸດການເຮັດວຽກຂອງໂປຣແກຣມ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ພັດທະນາໂປຣແກຣມໄດ້ເຂົ້າໃຈແນວຄິດ ແລະ ການເຮັດວຽກຂອງທີ່ຊັດເຈນຫຼາຍທີ່ສຸດ (IT-HR, 2014).

ຕາຕະລາງທີ 2.1 ຕາຕະລາງສະແດງສັນຍາລັກທີ່ໃຊ້ແຕ້ມແຜນວາດ Flowchart

ສັນຍາລັກ	ຄວາມໝາຍ
	ຈຸດເລີ່ມຕົ້ນ ຫຼື ຈຸດສິ້ນສຸດ
	ຮັບຂໍ້ມູນ ຫຼື ສະແດງຂໍ້ມູນໂດຍບໍ່ລະບຸຊະນິດອຸປະກອນ
	ຂະບວນການ ແລະ ການຄຳນວນ
	ການຕັດສິນໃຈ ຫຼື ການປຸງບາງ
	ຈຸດເຊື່ອມຕໍ່
	ລູກສອນສະແດງທິດທາງຄວາມສຳພັນຂອງການເຮັດວຽກ ໃນລະບົບວຽກງານ ຫຼື ລຳດັບວຽກງານ

2.2 ບົດຄົ້ນຄວ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

ການຮຽນຮູ້, ການອ່ານ ແລະ ການຈື່ຈຳ ຂໍ້ຄວາມພາສາລາວຈາກເອກະສານຮູບພາບ ດ້ວຍເຕັກນິກຂອງປັນຍາປະດິດຂັ້ນສູງ ເປັນແບບຈຳລອງທີ່ຖືກພັດທະນາໂດຍ ທ້າວ ຄຳສະໄໝ ໄຊຍະວົງ (2022) ລາວໄດ້ສຶກສາ Lao Optical Character Recognition (LOCR) ເປັນການຈຳແນກ ແລະ ຈື່ຈຳພາສາລາວ ຈາກຮູບພາບ ໂດຍໃຊ້ວິທີການ CNN (Convolution Neural Network) ເຊິ່ງແມ່ນ Algorithm ທີ່ຈັດຢູ່ໃນການຮຽນຮູ້ຂັ້ນສູງ (Deep learning) ໂດຍຂັ້ນຕອນການດຳເນີນການສ້າງແບບຈຳລອງນັ້ນ ປະກອບໄປດ້ວຍການກະກຽມຂໍ້ມູນຮູບພາບຕົວອັກສອນ (Dataset), ການກະກຽມກ່ອນການປະມວນຜົນ ແລະ ຂັ້ນຕອນການປະມວນຜົນ.

ສໍາລັບການກະກຽມຂໍ້ມູນແມ່ນໄດ້ເກັບຈຳນວນຕົວເລກສາກົນ 10 ຕົວ ແລະ ຕົວອັກສອນລາວ 53 ຕົວ ລວມເປັນ 63 ຕົວ ເຊິ່ງແຕ່ລະຕົວມີຢູ່ 1,680 ຮູບພາບ ເຊິ່ງລວມຂໍ້ມູນຮູບພາບຕົວເລກ ແລະ ຕົວອັກສອນລາວທັງໝົດມີ 105,840 ຮູບພາບ. ຂັ້ນຕອນການປະມວນຜົນ ແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ ວິທີການຂອງ CNN ເພື່ອຮຽນຮູ້ຕົວອັກສອນຈາກຮູບພາບ ເຊິ່ງໄດ້ນຳເອົາໂຄງສ້າງ ສະຖາປັດຕະຍະກຳ (Architecture) ຂອງ CNN ນຳມາປະມວນຜົນມີ LeNet-5, AlexNet ແລະ Improved VGG16 ທີ່ໄດ້ປັບປຸງໂຄງສ້າງແລ້ວ. ໂດຍໄດ້ນຳເອົາຂໍ້ມູນເພື່ອອົບຮົມ (Train) ຈຳນວນ 67,737 ຮູບພາບ, ຈຳນວນທີ່ນຳໄປກວດສອບຄວາມຖືກຕ້ອງ (Validation) ມີ 16,935 ຮູບພາບ (ຂໍ້ມູນອົບຮົມ ແລະ ກວດສອບຄວາມຖືກຕ້ອງ 80%). ຈຳນວນທີ່ນຳມາທົດສອບ (Test) ມີ 21,168 ຮູບພາບ (ຂໍ້ມູນທົດສອບ 20%), ເຊິ່ງຜົນຂອງການຮຽນຮູ້ຂອງແຕ່ລະໂຄງສ້າງ ສະຖາປັດຕະຍະກຳພົບວ່າ: LeNet-5 ແມ່ນມີຄວາມຖືກຕ້ອງ 90,07%, AlexNet ແມ່ນມີຄວາມ ຖືກຕ້ອງ 94,52% ແລະ Improved VGG16 ແມ່ນມີຄວາມຖືກຕ້ອງສູງເຖິງ 97,80%.

ການຈຳຕົວອັກສອນໄຕທຳ ແລະ ພັດທະນາລະບົບດ້ວຍເຄືອຂ່າຍປະສານທຽມແບບ ຄອນໂວລູເຊິນ ເປັນແບບຈຳລອງທີ່ຖືກພັດທະນາໂດຍ ທ້າວ ຍິທອນ ອິນແສງໃສ (2022) ລາວ ໄດ້ສຶກສາ ການຈຳຕົວອັກສອນດ້ວຍແສງ (OCR) ເປັນວິທີການປ່ຽນຕົວອັກສອນທີ່ຢູ່ໃນຮູບ ພາບໃຫ້ເປັນຕົວອັກສອນທີ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ໃນຄອມພິວເຕີທີ່ນິຍົມໃຊ້ໃນປະຈຸບັນ. ເປັນການສຶກ ສາຕົວອັກສອນໄຕທຳ, ເຕັກນິກການຈຳຕົວອັກສອນ ແລະ ການສ້າງແບບຈຳລອງ ຫຼື ແມ່ແບບ ANN, CNN ແລະ KNN ໂດຍການນຳໃຊ້ວິທີການຂອງການປະມວນຜົນຮູບພາບ, ການຮຽນຮູ້ ດ້ວຍຄອມພິວເຕີ (Machine Learning), Deep Learning ແລະ Computer Vision. ໃນການຝຶກ ສອນເຄືອຂ່າຍປະສານທຽມໃຫ້ຈຳຕົວອັກສອນໄຕ ແມ່ນປະກອບດ້ວຍຮູບແບບຕົວອັກສອນ (Font) 7 ຮູບແບບ ແຕ່ລະຮູບແບບຈະມີຕົວຫມົດໝາຍ, ຕົວໜ້າ ແລະ ຕົວເນື້ອງ, ເຊິ່ງລວມຮູບ ຕົວອັກສອນທັງໝົດແມ່ນ 1,911 ຮູບ ໃນນັ້ນໄດ້ແບ່ງຮູບຕົວອັກສອນອອກເປັນ 2 ສ່ວນຄື: 80% ແມ່ນສໍາລັບການຝຶກສອນ ແລະ 20% ແມ່ນສໍາລັບການທົດສອບ. ໃນຂັ້ນຕອນການຈຳຕົວ ອັກສອນແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ແບບຈຳລອງ ANN, CNN ແລະ KNN ໃນການຈຳ ແລະ ປຸງປຸງປະ ສິດທິພາບຂອງແຕ່ລະແບບຈຳລອງ ໂດຍກຳນົດຮູບພາບ Input ຂະໜາດ 32x32 pixel. ຜົນຂອງການທົດລອງດ້ວຍການນຳໃຊ້ Confusion Matrix ມາວັດຜະສິດທິພາບຂອງແບບຈຳ ລອງ ເຊິ່ງແບບຈຳລອງຂອງ ANN ແມ່ນມີຄ່າຄວາມຖືກຕ້ອງ 96,60%, ຄ່າຂອງການຈຳແນກ ຜິດພາດແມ່ນ 3.40% ແລະ ແບບຈຳລອງ CNN ແມ່ນມີຄວາມຖືກຕ້ອງເຖິງ 98.95%, ຄ່າຂອງ ການຈຳແນກຜິດພາດແມ່ນ 1.05%. ສ່ວນແບບຈຳລອງ KNN ແມ່ນມີຄວາມຖືກຕ້ອງ 79.06%, ຄ່າຂອງການຈຳແນກຜິດພາດແມ່ນ 20.94% ເມື່ອສົມບູນປະສິດທິພາບຂອງແບບຈຳລອງທັງ ສາມແບບ ເຫັນວ່າແບບຈຳລອງ ANN ແມ່ນມີປະສິດທະພາບໃນການຈຳແນກຕົວອັກສອນໄຕ ດີກວ່າ KNN ສ່ວນ CNN ແມ່ນມີປະສິດທະພາບດີທີ່ສຸດໃນການຈຳແນກຕົວອັກສອນໄຕທຳ ເຊິ່ງມີຄ່າຄວາມຖືກຕ້ອງເຖິງ 98.95%.

HiFi-GAN: ການສັງເຄາະສຽງໂດຍໃຊ້ເຄືອຂ່າຍແບບ Generative Adversarial Networks ສໍາລັບການສັງເຄາະສຽງເວົ້າທີ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ມີຄວາມຈັດເຈນສູງ (HiFi-GAN: Generative Adversarial Networks for Efficient and High Fidelity Speech Synthesis) ເປັນແບບຈຳລອງທີ່ຖືກພັດທະນາໂດຍ ບໍລິສັດ ກາກາວ ເອັນເຕີໄພຣ໌ (Kakao Enterprise) ເຊິ່ງພວກເຂົາໄດ້ສຶກສາກ່ຽວກັບບັນຫາຂອງ GAN (Generative Adversarial Networks) ໂດຍທີ່ພວກເຂົາຈະປັບປຸງປະສິດທິພາບການສຸ່ມຕົວຢ່າງ ແລະ ການໃຊ້ໜ່ວຍຄວາມຈຳ ເຊັ່ນວ່າ: ສຽງເວົ້າປະກອບດ້ວຍສັນຍານທີ່ເປັນຊ່ວງເວລາຕ່າງໆ ເຊິ່ງຈະໃຊ້ mean opinion score, MOS ເປັນຕົວປະເມີນປະສິດທິພາບແບບມະນຸດຂອງຊຸດຂໍ້ມູນນີ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຄ້າຍຄືກັນລະຫວ່າງສຽງຂອງມະນຸດກັບແບບຈຳລອງ ໂດຍສຽງທີ່ໃຊ້ແມ່ນຢູ່ໃນຄື້ນ 22.05 kHz ເຊິ່ງໄວກວ່າແບບ Real-Time ເຖິງ 167.9 ເທົ່າເທິງ GPU Nvidia Tesla V100 ຕົວດຽວ. ພວກເຂົາຈຳໄດ້ໃຊ້ຊຸດຂໍ້ມູນ LJSpeech ເຊິ່ງມີຫຼາຍແບບຈຳລອງການສັງເຄາະສຽງເວົ້າຖືກຝຶກອົບຮົມ, LJSpeech ປະກອບດ້ວຍ 13,100 ຄລິບສຽງສັ້ນຂອງຜູ້ເວົ້າຄົນດຽວທີ່ມີຄວາມຍາວທັງຫມົດປະມານ 24 ຊົ່ວໂມງ. ມີຄ່າ Mean Opinion Score (MOS (CI)) 4.05 (± 0.08), ຄ່າຄວາມໄວເມື່ອປະມວນຜົນກັບ ໜ່ວຍປະມວນຜົນຫລັກ (Speed on CPU (kHz)) 296.38 ($\times 13.44$), ຄ່າຄວາມໄວເມື່ອປະມວນຜົນກັບ ກາດສະແດງຜົນໜ້າຈໍ (Speed on GPU (kHz)) 26,169 ($\times 1,186.80$) ແລະ ຄ່າຜົນປ່ຽນ (# Param (M)) 1.46.

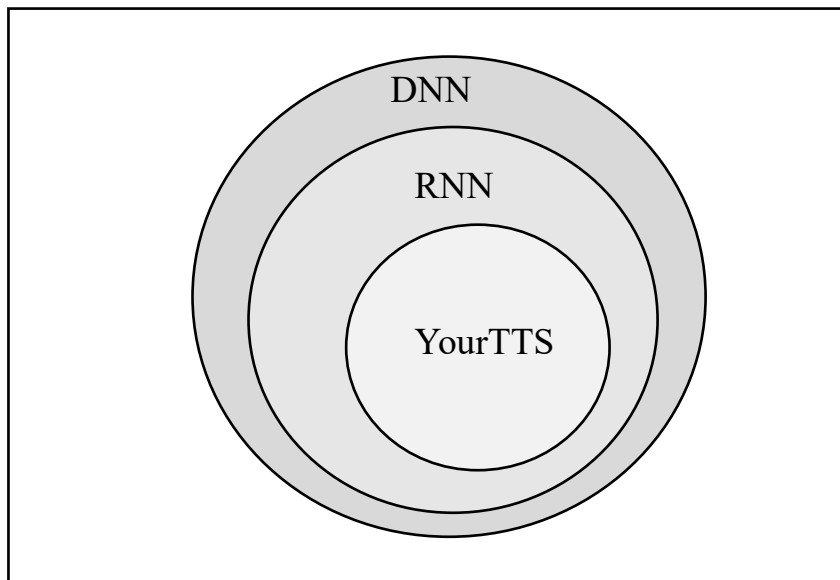
ບົດທີ 3

ວິທີດໍາເນີນການຄົ້ນຄວ້າ

3.1 ວິທີສຶກສາ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າ

3.1.1 ການກຳນົດເນື້ອໃນ

ການຮຽນຮູ້ ແລະ ການຈື່ຈຳ ຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ ດ້ວຍການນຳໃຊ້ເຕັກນິກເຄືອຂ່າຍປະສາດທຽມ DNN ຂອງ Deep Learning ໂດຍນຳໃຊ້ສະຖາປັດຕະຍະກຳ RNN ດ້ວຍເຕັກນິກ YourTTS. ຊຶ່ງຂໍ້ມູນສຽງລວມທັງໝົດທີ່ນຳມາເປັນຊຸດຂໍ້ມູນມີທັງໝົດ 900 ປະໂຫຍກ ລວມເປັນຈຳນວນຄຳທີ່ບໍ່ຊ້ຳກັນຢູ່ປະມານ 600 ຄຳ ເຊິ່ງໄດ້ນຳເອົາແຕ່ລະປະໂຫຍກທີ່ເປັນຂໍ້ຄວາມ ຫຼື Text ມາຈາກບົດຄວາມທາງອິນເຕີເນັດ ແລະ ສື່ສົ່ງພິມຕ່າງໆ ມາສ້າງເປັນຊຸດຂໍ້ມູນສຽງສຳລັບການຝຶກສອນ ແລະ ທົດສອບແບບຈຳລອງ YourTTS.

ຮູບທີ 3.1 ຮູບພາບສະແດງພາບລວມຂອງເຕັກນິກເຄືອຂ່າຍປະສາດທຽມ DNN ຂອງ Deep Learning ໂດຍນຳໃຊ້ສະຖາປັດຕະຍະກຳ RNN ດ້ວຍເຕັກນິກ YourTTS

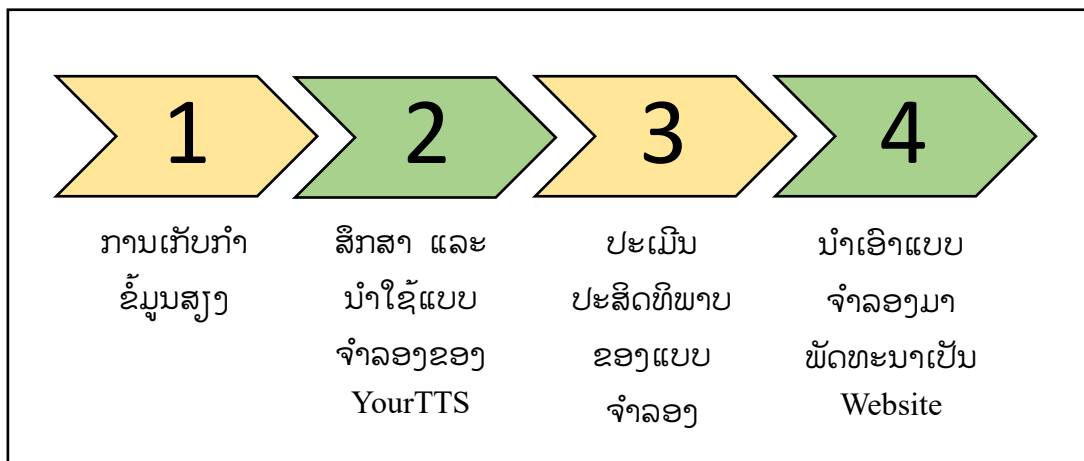
ຫຼັງຈາກເຮັດການຝຶກສອນ ແລະ ທົດສອບແບບຈຳລອງ YourTTS ແລ້ວ ນຳເອົາແບບຈຳລອງດັ່ງກ່າວໄປພັດທະນາເປັນ Web Site ເຊິ່ງຂັ້ນຕອນການສຶກສາແມ່ນໄດ້ແບ່ງອອກເປັນ 4 ຂັ້ນຕອນຄື:

1) ເກັບກຳຂໍ້ມູນສຽງມາຈາກບົດຄວາມທາງອິນເຕີເນັດ ແລະ ສີ່ສິ່ງພົມຕ່າງໆທີ່ຢູ່ໃນຮູບແບບຂໍ້ຄວາມ ຫຼື Text ໂດຍນຳເອົາ Text ດັ່ງກ່າວມາອັດສຽງເປັນຟາຍລ໌ສຽງປະເພດ mp3. ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ນຳໄປປັບປຸງໄປເປັນຟາຍລ໌ສຽງປະເພດ wav ເພື່ອນຳໄປໃຊ້ໃນການເຝິກສອນ ແລະ ທົດສອບ.

2) ສຶກສາ ແລະ ນຳໃຊ້ແບບຈຳລອງຂອງ YourTTS ສຳລັບການຮຽນຮູ້ ແລະ ຈື່ຈຳຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ.

3) ປະເມີນປະສິດທິພາບຂອງແບບຈຳລອງ.

4) ນຳເອົາແບບຈຳລອງມາພັດທະນາເປັນ Web Site ທີ່ສາມາດຈື່ຈຳຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ.

ຮູບທີ 3.2 ຂັ້ນຕອນການສຶກສາ

3.1.2 ການຄັດເລືອກພື້ນທີ່

ສຳລັບພື້ນທີ່ການເກັບກຳຂໍ້ມູນສຽງທີ່ນຳມາເປັນຊຸດຂໍ້ມູນໃນຄັ້ງນີ້ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກບົດຄວາມທາງອິນເຕີເນັດ ແລະ ສີ່ສິ່ງພົມຕ່າງໆທີ່ຢູ່ໃນຮູບແບບຂໍ້ຄວາມ ຫຼື Text ໂດຍນຳເອົາ Text ດັ່ງກ່າວມາອັດສຽງເປັນຟາຍລ໌ສຽງປະເພດ mp3.

ສະຖານທີ່ການສຶກສາ ພວກຂ້າພະເຈົ້າ ໄດ້ດຳເນີນການຄົ້ນຄວ້າຢູ່ທີ່ ພາກວິຊາວິທະຍາສາດຄອມພິວເຕີ, ຄະນະວິທະຍາສາດທຳມະຊາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ.

3.2 ເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ໃນການຄົ້ນຄວ້າ

1) ອຸປະກອນທາງດ້ານ Hardware

ກ. ເຄື່ອງທີ 1 ໃຊ້ໃນການສ້າງແບບຈຳລອງ ແລະ Server:

- ASUS ROG Strix G531GU-AL001T
- Processor Intel® Core™ i7-9th Generation
- Nvidia GeForce GTX 1660Ti Graphic Card
- 24GB RAM
- Operation: Microsoft Windows, Ubuntu

ຂ. ເຄື່ອງທີ 2 ໃຊ້ໃນການອອກແບບໜ້າຕາເວັບໄຊ (UI) ແລະ ກະກຽມເອກະສານ:

- Lenovo Ideapad G40-70
- Processor Intel® Core™ i5-4th Generation
- Intel® HD Graphic Family Graphic Card
- 8GB RAM
- Operation: Microsoft Windows

ຄ. ເຄື່ອງທີ 3 ໃຊ້ໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນສູງ

- Oppo Reno 8T CPH2481
- Mediatek MT8781 Helio G99 (6nm)
- ColorOS 13, Android 13
- 8GB RAM

2) ອຸປະກອນທາງດ້ານ Software

- ❖ IDE: Visual Studio Code and Google Colab.
- ❖ Framework and Library: TensorFlow, TF Lite, Coqui-AI, TTS, TensorBoard, NumPy, SciPy, Librosa, Torch (Torch, Torchaudio), Pandas, Trainer, Matplotlib and Flask.
- ❖ Programming Languages: Python, HTML, CSS and JavaScript.
- ❖ Programs Audio: Adobe Audition and Media Player.
- ❖ Documentation: Microsoft Office 365
- ❖ Server: Nginx
- ❖ Web Browser: Microsoft Edge and Google Chrome
- ❖ Dataset: Google Drive

3.3 ການເກັບຮວບຮວມຂໍ້ມູນ

3.3.1 ການຄັດເລືອກປະຊາກອນ

ການເກັບກຳຂໍ້ມູນໃນການສຶກສາຄັ້ງນີ້ ແມ່ນໄດ້ແຍກອອກເປັນ 3 ປະເພດຄື: ຂໍ້ມູນຕົວ
ອັກສອນພາສາລາວ, ຂໍ້ມູນທີ່ເປັນຂໍ້ຄວາມ ຫຼື ປະໂຫຍກພາສາລາວ ແລະ ຂໍ້ມູນສູງໆພາສາລາວ.
ດັ່ງນີ້:

1) ຂໍ້ມູນຕົວອັກສອນພາສາລາວ

ຂໍ້ມູນຕົວອັກສອນພາສາລາວ ແມ່ນໄດ້ເລືອກເອົາຂໍ້ມູນຕົວອັກສອນພາສາລາວປະກອບ
ມີ: ພະຍັນຊະນະ, ສະຫຼະ, ວັນນະຍຸດ ແລະ ສັນຍາລັກໃນພາສາລາວ. ດັ່ງທີ່ສະແດງໃນ
ຕາຕະລາງ 3.1

ຕາຕະລາງທີ 3.1 ຕົວອັກສອນໃນພາສາລາວ

ປະເພດຕົວອັກສອນ	ຕົວອັກສອນ	ຈຳນວນ
ພະຍັນຊະນະ	ກ, ຂ, ຄ, ໆ, ຈ, ສ, ຊ, ຍ, ດ, ຕ, ຖ, ທ, ນ, ຍ, ປ, ຜ, ຝ, ພ, ຟ, ມ, ຢ, ສ, ຮ, ວ, ຫູ, ອ, ຮ, ໜ(ຫນ), ໝ(ຫມ), ສູ (ຫລ)	30
ສະຫຼະ	ຂະ, ຂາ, ສິ, ສີ, ສຶ, ສຸ, ສູ, ເຂ, ເເຂ, ຂໍ, ໂຂ, ໄຂ, ໃຂ, ສິ, ສັ, ສູ	17
ວັນນະຍຸດ	ຂ໌, ຂ໋, ຂ໌໌, ຂ໋	4
ສັນຍາລັກອື່ນໆ	ໆ, ຂ໋	2
ລວມ		53

ຈາກຕາຕະລາງ 3.1 ເຫັນວ່າຕົວອັກສອນພາສາລາວປະກອບດ້ວຍ 4 ປະເພດໄດ້ແກ່: ພະຍັນຊະນະຈຳນວນ 30 ຕົວ, ສະຫຼະຈຳນວນ 17 ຕົວ, ວັນນະຍຸດຈຳນວນ 4 ຕົວ ແລະ ສັນຍາລັກອື່ນໆ 2 ຕົວ, ລວມທັງຕົວເລກ ແລະ ຕົວອັກສອນມີທັງໝົດ 53 ຕົວ.

2) ຂໍ້ມູນທີ່ເປັນຂໍ້ຄວາມ ຫຼື ປະໂຫຍກພາສາລາວ

ຂໍ້ມູນທີ່ເປັນຂໍ້ຄວາມ ຫຼື ປະໂຫຍກພາສາລາວ ແມ່ນໄດ້ເກັບກຳມາຈາກບົດຄວາມທາງ
ອິນເຕີເນັດ ແລະ ສື່ສັງພິມຕ່າງໆ. ດັ່ງທີ່ສະແດງໃນຕາຕະລາງ 3.2

ຕາຕະລາງທີ 3.2 ບົດຄວາມ ແລະ ສິ່ງພົມຕ່າງໆທາງອິນເຕີເນັດ

ລຳດັບ	ຊື່ບົດຄວາມ ແລະ ສິ່ງພົມຕ່າງໆ	ຈຳນວນ ປະໂຫຍກ	ຈຳນວນຄຳທີ່ ຊ້ຳກັນ
1	ມີທາງດີທາງງາມ ຕ້ອງຮູ້ຮັກສາບົວລະບັດ ໃຫ້ສົມ ກັບຄຳວ່າ: ລັດກັບປະຊາຊົນຊ່ວຍ ກັນເຮັດ ຊ່ວຍ ກັນສ້າງສາພັດທະນາໃຫ້ຈະເລີນ (ຜາຕຸງ, 2023)	61	793
2	ຄວນກຳຈັດຮີ້ຖອນອອກແຕ່ຫົວທີ ກ່ອນຈະມີນ້ຳຖ້ວມ ອັງຂັງໃນຕົວເມືອງ (ຜາຕຸງ, 2023)	53	689
3	ກ້າວເຂົ້າສູ່ລະດູຝົນແລ້ວ ບໍ່ຢາກໃຫ້ນ້ຳຖ້ວມຂັງ ຕ້ອງຈົງຈັງຮ່ວມມືກັນແກ້ໄຂ (ຜາຕຸງ, 2023)	32	448
4	ປູກພືດກິນໄດ້ແທນຢາສູບ” ເວົ້າຄືຊິງ່າຍ ແຕ່ ເຮັດແທ້ໆຍັງມີຫລາຍປັດໄຈທີ່ຕ້ອງແກ້ (ຜາຕຸງ, 2023)	64	832
5	ຫລາຍຄົນລະດົມກັນປູກຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ເປັນປ່າ ແຕ່ຢ່າໃຫ້ ໃຜຄົນໃດໜຶ່ງໃຊ້ອາຍາສິດໃນການທຳລາຍ (ທິດກຳ, 2023)	60	780
6	ການຖິ້ມຂີ້ເຫຍື້ອຊະຊາຍ ເປັນບັນຫາທີ່ຍັງແພ່ຫລາຍ ໃນສັງຄົມລາວ (ພູຊ້າງນ້ອຍ, 2023)	66	792
7	ເອົາໃຈໃສ່ກະກຽມໃຫ້ດີ ແລະ ສອບເສັງໃຫ້ໄດ້ຕາມ ຄາດໝາຍຈຶ່ງບໍ່ຕົກໃສ່ຄຳວ່າ ເຮັດນາໝົດປີໄຟໄໝ້ ເລົ້າເຂົ້າ (ຜາຕຸງ, 2023)	62	744
8	4 ທ່າແຮງໃນການພັດທະເສດຖະກິດ ນຳເອົາ ປະຊາຊົນເມືອງຊຳເໜືອ ແຂວງຫົວພັນໃຫ້ຫລຸດພົ້ນ ອອກຈາກຄວາມທຸກຍາກ (ຜາຕຸງ, 2023)	71	923
9	ການຂຸດຄົ້ນແຮ່ທາດ ທີ່ບໍ່ໄປຕາມມາດຕະຖານ ແລະ ກົດໝາຍ ກາຍເປັນບັນຫາເຄັ່ງຮ້ອນຂອງຊາດ (ມິກບໍ່ ແທ້ໆ, 2023)	74	935

10	ຄວນຄຳນຶງເຖິງຄວາມປອດໄພກ່ອນຈະກິນອາຫານທີ່ປຸງແຕ່ງດ້ວຍເຫັດປ່າ (ຜາຕຸງ, 2023)	76	958
11	ກູ້ເງິນອອນລາຍງ່າຍ ບໍ່ມີຈົງ ລະວັງມິດສາຊີບລ້ວງເອົາຂໍ້ມູນສ່ວນຕົວ (ຜາຕຸງ, 2023)	71	880
12	ບານເຕະທີມຊາດລາວໄປບໍ່ເຖິງ ຕາມທີ່ປວງຊົນລາວຕັ້ງເປົ້າໝາຍ ເຊິ່ງມີຫລາຍຢ່າງຕ້ອງພັດທະນາ (ທິດກຳ, 2023)	63	769
13	ທາງການສັງປິດຮ້ານແລກປ່ຽນເງິນຕາແລ້ວກໍຈົງ ແຕ່ຍັງປາກົດມີການລັກແລກປ່ຽນນອກລະບົບແບບຜິດກົດໝາຍຢູ່ (ທິດກຳ, 2023)	72	893
14	ຍຸກຂໍ້ມູນຂ່າວສານທັນສະໄໝ ຢ່າໃຫ້ຕົກເປັນເຫຍື່ອກຸ່ມຕື້ມຕຸນຂາຍຜົນລ້ວງໃຫ້ເກີດຄວາມໂລບ (ທິດກຳ, 2023)	75	930
ລວມ		900	11,366

ຈາກຕາຕະລາງ 3.2 ເຫັນວ່າປະກອບມີບົດຄວາມ ແລະ ສິ່ງພິມຕ່າງໆທັງໝົດ ຈຳນວນ 14 ລາຍການ, ຈຳນວນປະໂຫຍກທີ່ແຍກຕາມການບັນທຶກສຽງເປັນຟາຍປະເພດ mp3 ມີທັງໝົດ 900 ປະໂຫຍກ, ຈຳນວນຄຳທີ່ຊ້ຳກັນມີທັງໝົດ 11,366 ຄຳ ແລະ ຈຳນວນຄຳທີ່ບໍ່ຊ້ຳກັນມີທັງໝົດ 600 ຄຳ.

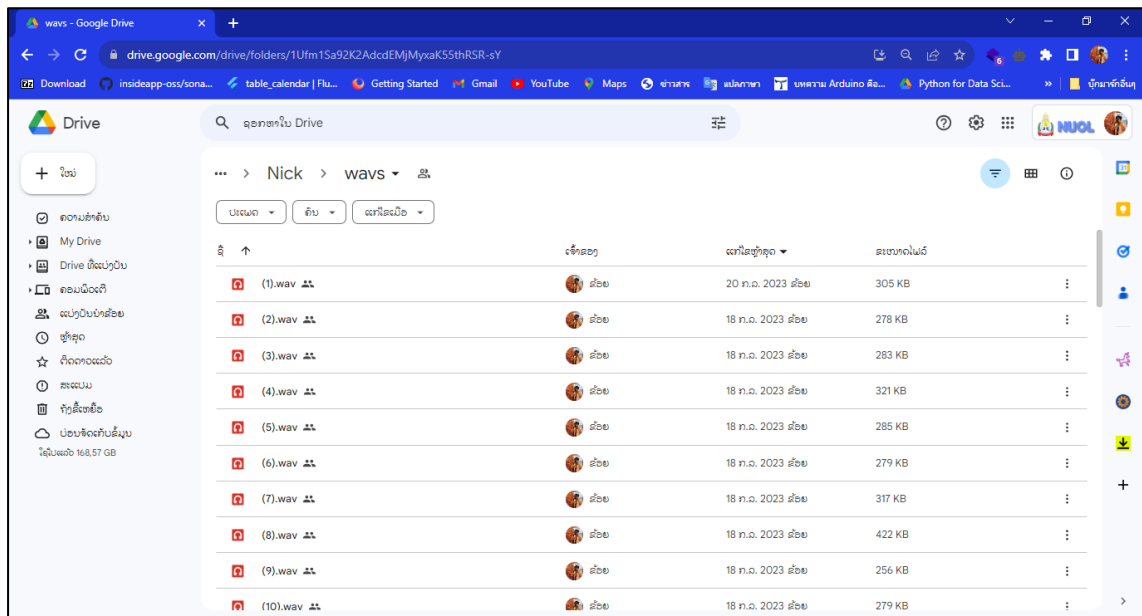
3) ຂໍ້ມູນສຽງພາສາລາວ

ຂໍ້ມູນສຽງພາສາລາວ ແມ່ນໄດ້ເກັບກຳມາຈາກການບັນທຶກສຽງຜ່ານທາງໂທລະສັບມືຖື (Android OS) ລວມຈຳນວນສຽງທີ່ບັນທຶກມີທັງໝົດເປັນຟາຍສຽງປະເພດ mp3 ຈຳນວນ 900 ຟາຍສຽງ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ນຳຟາຍສຽງປະເພດ mp3 ໄປປ່ຽນເປັນຟາຍສຽງປະເພດ wav ພ້ອມທັງຕັດເອົາສະເພາະສຽງທີ່ເຮົາບັນທຶກ (ຫຼື ຕັດຊ່ອງວ່າງຂອງສຽງທີ່ບັນທຶກ) ດ້ວຍໂລບຣາລີ Librosa ແລະ ຕັດສຽງລົບກວນອ້ອມຂ້າງດ້ວຍໂປຣແກຣມ Adobe Audition.

3.3.2 ການກຳນົດຈຳນວນຕົວຢ່າງປະຊາກອນ

ຈຳນວນປະຊາກອນຊຸດຂໍ້ມູນ (Dataset) ໄດ້ດາວໂຫຼດບົດຄວາມ ແລະ ຂ່າວສານຈາກສິ່ງພິມຕ່າງໆໃນອິນເຕີເນັດເປັນຈຳນວນຄຳທີ່ຊ້ຳກັນ 11,366 ຄຳ ຕົກເປັນຈຳນວນຄຳທີ່ບໍ່ຊ້ຳ

ກັນມີທັງໝົດ 600 ຄໍາ ແລະ ໄດ້ສ້າງຊຸດຂໍ້ມູນສຽງຂຶ້ນເອງໂດຍນຳໃຊ້ໂທລະສັບມືຖື (Android OS) ຜ່ານແອັບພິເຄເຊັນ Voice Recorder ຂອງ Google Play ຈຳນວນ 900 ຟາຍ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ນຳຟາຍສຽງທັງໝົດໄປຈັດເກັບໄວ້ໃນ Google Drive ດັ່ງທີ່ສະແດງໃນຮູບທີ 3.3

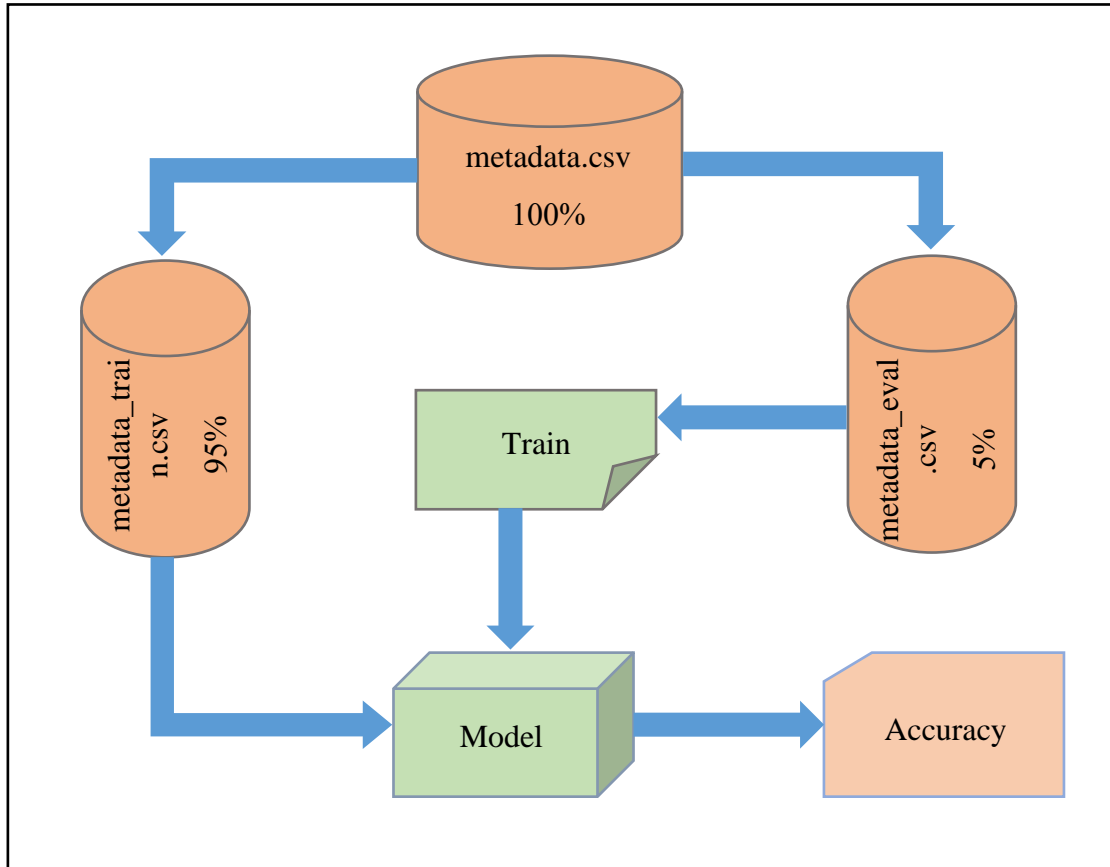
ຮູບທີ 3.3 ຮູບພາບສະແດງຂະບວນການເກັບກຳຊຸດຂໍ້ມູນໃນ Google Drive

3.3.3 ວິທີສຸ່ມຕົວຢ່າງປະຊາກອນ

ຈຳນວນຊຸດຂໍ້ມູນຂອງຟາຍສຽງພາສາລາວມີທັງໝົດ 900 ຟາຍສຽງໄດ້ແບ່ງອອກເປັນ 2 ຊຸດຄື: ຊຸດຂໍ້ມູນທີ່ໃຊ້ໃນການເຝິກລະບົບ (Training set) ຈະແບ່ງເປັນ 95% ຈຳນວນ 855 ຟາຍສຽງ ແລະ ຊຸດຂໍ້ມູນທີ່ໃຊ້ໃນການທົດສອບ (Test set) ຈະແບ່ງເປັນ 5% ຈຳນວນ 45 ຟາຍສຽງ ໂດຍໄດ້ນຳໃຊ້ຫຼັກການຂອງການຮຽນຮູ້ຂັ້ນສູງ (Deep Learning) ດັ່ງນີ້:

$$\text{Dataset} = D = D_{\text{Train}} + D_{\text{Test}}$$

- D ແມ່ນຊຸດຂໍ້ມູນທັງໝົດ
- D_{Train} ແມ່ນຊຸດຂໍ້ມູນທີ່ໄວ້ໃຊ້ໃນການຮຽນຮູ້ເພື່ອສ້າງແບບຈຳລອງ
- D_{Test} ແມ່ນຊຸດຂໍ້ມູນທີ່ໄວ້ໃຊ້ໃນການທົດສອບແບບຈຳລອງ

ຮູບທີ 3.4 ຮູບພາບສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການແບ່ງຂໍ້ມູນເພື່ອການ Train ແລະ Test

ຈາກຮູບທີ 3.4 ຈະເຫັນພາຍຊື່ metadata.csv ແມ່ນເປັນຕົວເກັບກຳຊຸດຂໍ້ມູນທັງໝົດ ໂດຍພາຍທີ່ໃຊ້ເຝິກແບບຈຳລອງມີຊື່ວ່າ: metadata_train.csv ແລະ metadata_eval.csv ເປັນ ຊຸດຂໍ້ມູນທີ່ໃຊ້ທົດສອບແບບຈຳລອງ.

3.3.4 ບັນດາຂໍ້ມູນການສຶກສາ

ບັນດາຂໍ້ມູນການສຶກສາຂອງຕົວອັກສອນຕາມຫຼັກໄວຍາກອນລາວແລ້ວ ພາສາລາວ ເປັນພາສາທີ່ຂຽນແຕ່ຊ້າຍຫາຂວາ ໂດຍໄດ້ແບ່ງເສັ້ນຕາມລະດັບແນວນອນແບ່ງອອກເປັນ 5 ລະດັບ (ດັ່ງທີ່ສະແດງໃນຮູບທີ 3.5) ຄື:

- 1) ລະດັບທີ່ມີສູງເທິງ 2 (Upper Level 2) ໄດ້ແກ່ ວັນນະຍຸດ ແລະ ໄມ້ກະລັນ ດັ່ງນີ້:
 \dot{x} , \ddot{x} , $\ddot{\ddot{x}}$, $\dot{\ddot{x}}$
- 2) ລະດັບທີ່ມີສູງເທິງ 1 (Upper Level 1) ໄດ້ແກ່ ສະຫຼະທາງເທິງ ດັ່ງນີ້: \ddot{x} , $\ddot{\ddot{x}}$, $\ddot{\ddot{\ddot{x}}}$, $\ddot{\ddot{\ddot{\ddot{x}}}}$

3) ລະດັບທີ່ມີສູງກາງ (Centre Level) ໄດ້ແກ່ ພະຍັນຊະນະ, ສະຫຼະທາງໜ້າ, ສະຫຼະທາງຫຼັງ ແລະ ເຄື່ອງໝາຍພິເສດ ເຊິ່ງສາມາດແບ່ງອອກເປັນ 3 ໝວດຄື:

- ພະຍັນຊະນະທີ່ມີສູງຄວາມສູງທຳມະດາຄື: ກ, ຂ, ຄ, ຈ, ສ, ຍ, ດ, ຕ, ທ, ນ, ບ, ຜ, ຟ, ມ, ລ, ຣ, ວ, ຫ, ອ, ຮ

- ພະຍັນຊະນະທີ່ມີສູງສູງກາຍໄປຫາລະດັບເທິງ 1 ຄື: ປ, ຝ, ພ, ຢ

- ພະຍັນຊະນະທີ່ມີສູງຍາວລົງໄປຫາລະດັບລຸ່ມ: ງ, ຊ, ຖ, ງ, ງ

4) ລະດັບທີ່ມີສູງລຸ່ມ 1 (Lower Level 1) ໄດ້ແກ່ພະຍັນຊະ “ຸ”

5) ລະດັບທີ່ມີສູງລຸ່ມ 2 (Lower Level 2) ໄດ້ແກ່ ສະຫຼະທາງລຸ່ມຄື: ຸ, ຸ

ຮູບທີ 3.5 ຮູບພາບສະແດງລະດັບຂອງຕົວອັກສອນ

ຈາກຮູບທີ 3.5 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າພາສາລາວແມ່ນໄດ້ແບ່ງລະດັບທີ່ມີສູງຕົວອັກສອນອອກເປັນ 5 ລະດັບຄື: ລະດັບເທິງ 2 (Upper Level 2), ລະດັບເທິງ 1 (Upper Level 1), ລະດັບກາງ (Centre Level), ລະດັບລຸ່ມ 1 (Lower Level 1) ແລະ ລະດັບລຸ່ມ 2 (Lower Level 2).

3.3.5 ວິທີເກັບກຳຂໍ້ມູນ

ວິທີເກັບກຳຂໍ້ມູນໃນຄັ້ງນີ້ ໄດ້ດຳເນີນການດາວໂຫຼດບົດຄວາມ ແລະ ສິ່ງສົ່ງພິມຕ່າງໆ ແລ້ວນຳເນື້ອໃນບົດຄວາມ ແລະ ສິ່ງສົ່ງພິມຕ່າງໆ ມາອັດສຽງເປັນຟາຍປະເພດ mp3. ຈາກນັ້ນ, ນຳເອົາຟາຍ mp3 ທີ່ໄດ້ເຮັດການບັນທຶກສຽງທັງໝົດໄປປ່ຽນເປັນຟາຍສຽງປະເພດ wav ພ້ອມທັງຕັດເອົາສະເພາະສຽງທີ່ເຮົາບັນທຶກ (ຫຼື ຕັດຊ່ອງວ່າງຂອງສຽງທີ່ບັນທຶກ) ດ້ວຍໂລບຣາລີ Librosa ແລະ ຕັດສຽງລົບກວນອ້ອມຂ້າງດ້ວຍໂປຣແກຣມ Adobe Audition. ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ນຳເອົາຊື່ຂອງຟາຍ wav ແລະ ປະໂຫຍກພາສາລາວທີ່ໃຊ້ອັດສຽງມານັ້ນ ໄປຈັດເກັບເປັນຟາຍ csv (ຊື່ຟາຍ: metadata.csv) ແລະ ໄດ້ເຮັດການແບ່ງຟາຍ metadata.csv ອອກເປັນ 2 ຟາຍຄື: ຟາຍທີ່ໃຊ້ໃນການເຝິກສອນແບບຈຳລອງ (ຊື່ຟາຍ: metadata_train.csv) ແລະ ຟາຍທີ່ໃຊ້

ໄວ້ໃນການທົດສອບແບບຈຳລອງ (ຊື່ຟາຍ: metadata_eval.csv) ໂດຍການແບ່ງຟາຍແມ່ນໄດ້ ອີງຕາມກົດ 95-5 ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ກ່ອນໜ້ານີ້ (ດັ່ງຫົວຂໍ້ 3.3.3) ໂດຍນຳໃຊ້ໂປຣແກຣມ Visual Studio Code, ດັ່ງທີ່ສະແດງໃນຮູບທີ 3.6 ລຸ່ມນີ້:

```

1 (1) | ພາຍຫລັງທີ່ບໍລິສັດເໝົາບຸຢາງອັດສະຟານຢຽບແຕ່ນັ້ນເສັ້ນທາງແຕ່ໄພແດງ
2 (2) | ດົງປາແຕຫລວບຫາບ້ານດອນແດງເມືອງຈັນທະບູລີນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ
3 (3) | ໄດ້ສ້າງລິດແລະເປີດການນຳໃຊ້ແລ້ວຫລາຍຄົນທີ່ໄດ້ທຽວໄປທຽວມາ
4 (4) | ກ່າວວ່າມີຄວາມສະດວກສະບາຍຂຶ້ນກ່ວາເກົ່າຫລາຍເພາະເປັນຫົນທາງທີ່ສາບພຽງດີ
5 (5) | ບໍ່ມີບວກບໍ່ມີຂຸມທີ່ສູງຕໍ່ການເກີດອຸປະຕິເຫດເໝືອນດັ່ງຜ່ານມາ
6 (6) | ເກືອບເວລາໜຶ່ງເດືອນທີ່ໄດ້ເປີດນຳໃຊ້ເສັ້ນທາງບຸຢາງອັດສະຟານ
7 (7) | ແຕ່ໄພແດງດົງປາແຕຫລວບ-ບ້ານດອນແດງມານີ້ເຮັດໃຫ້ການສັນຈອນຕາມເສັ້ນທາງນີ້
8 (8) | ເບຕົງກັບເສັ້ນທາງບຸຢາງທີ່ເຂົ້າກັນໄດ້ດີແລະມັນໄດ້ກາຍເປັນໃບໜ້າໃໝ່ໃຫ້ເມືອງຈັນທະບູລີ
9 (9) | ລົງລຽນຂຶ້ນອີກບາດກ້າວໜຶ່ງເປັນເສັ້ນທາງເຊື່ອມຈອດລະຫວ່າງທາງ
10 (10) | ສ້າງຄວາມສະດວກສະບາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ໃຊ້ລົດໃຊ້ຖະໜົນໃນເສັ້ນທາງນີ້.
11 (11) | ພາຍຫລັງເປີດການນຳໃຊ້ມາບໍ່ຮອດເດືອນ, ສັງເກດເຫັນວ່າຕາມຕະແຫງເຫລັກອັດສະຟານທີ່ລະບາຍນ້ຳ
12 (12) | ຢູ່ສອງຝາກທາງບາງບ່ອນບາງຝາເລີ່ມມີກວດນ້ຳດື່ມ
13 (13) | ຖິງຢາງບລາສະຕິກຕົ້ນໄມ້ໃບຫຍ້າອັດຕັນຫລາຍຂຶ້ນ
14 (14) | ໂດຍບໍ່ມີຜູ້ໃດຜູ້ຮັບຜິດຊອບເລີຍຖ້າຫາກມີການປ່ອຍປະລະເລີຍໄປ
15 (15) | ຄືແນວນີ້ອາດຈະເຮັດໃຫ້ທາງດີກາຍເປັນທາງຂີ້ຮ້າຍ
16 (16) | ເຕັມໄປດ້ວຍບວກດ້ວຍຂຸມໃນອະນາຄົດ
17 (17) | ການທີ່ຈະມອບໝາຍໃຫ້ແຕ່ພະແນກກ່ຽວຂ້ອງລົງກວດກາຕິດຕາມ
  
```

ຮູບທີ 3.6 ຮູບພາບສະແດງຊຸດຂໍ້ມູນທັງໝົດໃນຟາຍ metadata.csv

ຈາກຮູບທີ 3.6 ຈະເຫັນວ່າມີ 2 ພາກສ່ວນຄື: ພາກສ່ວນທີ່ເປັນຊື່ຟາຍ wav ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ເປັນປະໂຫຍກພາສາລາວທີ່ໃຊ້ອັດສຽງ ແລະ ມີເຄື່ອງໝາຍຂັ້ນກາງຄື Pipe (|) ເພື່ອໃຫ້ແບບຈຳລອງສາມາດເຂົ້າໃຈຂໍ້ຄວາມຈາກສຽງທີ່ອັດໄວ້ແຕ່ລະຄຳ.

3.4 ການວິເຄາະຂໍ້ມູນ

3.4.1 ຂະບວນການວິເຄາະຂໍ້ມູນ

ຂະບວນການວິເຄາະຂໍ້ມູນແມ່ນໄດ້ອີງໃສ່ຫຼັກການ ແລະ ທິດສະດີຂອງ ການຮຽນຮູ້ຂັ້ນສູງ (Deep learning) ແລະ ການປະມວນຜົນຂໍ້ຄວາມສູງ (YourTTS), ເຊິ່ງການປະມວນຜົນ ແລະ ສະແດງຜົນຕ່າງໆ ແມ່ນນຳໃຊ້ພາສາ Python ເປັນພາສາຫຼັກໃນການຂຽນໂປຣແກຣມ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງໄດ້ກຳນົດຂັ້ນຕອນໄວ້ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

1) ການຈັດກຸ່ມຂໍ້ມູນສູງ

ຊຸດຂໍ້ມູນສູງແມ່ນໄດ້ກຸ່ມຢູ່ 3 ຊຸດຄື: ຊຸດຂໍ້ມູນສູງທີ່ກຸ່ມໄວ້ເພື່ອໃຫ້ແບບຈຳລອງຈື່ຈຳ ຂໍ້ຄວາມຂຽນ ແລະ ສຽງພາສາລາວ (ກໍຄືຟາຍ metadata.csv, ດັ່ງຫົວຂໍ້ 3.3.5), ຊຸດຂໍ້ມູນສູງທີ່

ກຽມໄວ້ເພື່ອເຝິກສອນແບບຈຳລອງ (ກໍຄືຟາຍ `metadata_train.csv`, ດັ່ງຫົວຂໍ້ 3.3.5) ແລະ ຊຸດຂໍ້ມູນສຽງທີ່ກຽມໄວ້ເພື່ອທົດສອບແບບຈຳລອງ (ກໍຄືຟາຍ `metadata_eval.csv`, ດັ່ງຫົວຂໍ້ 3.3.5).

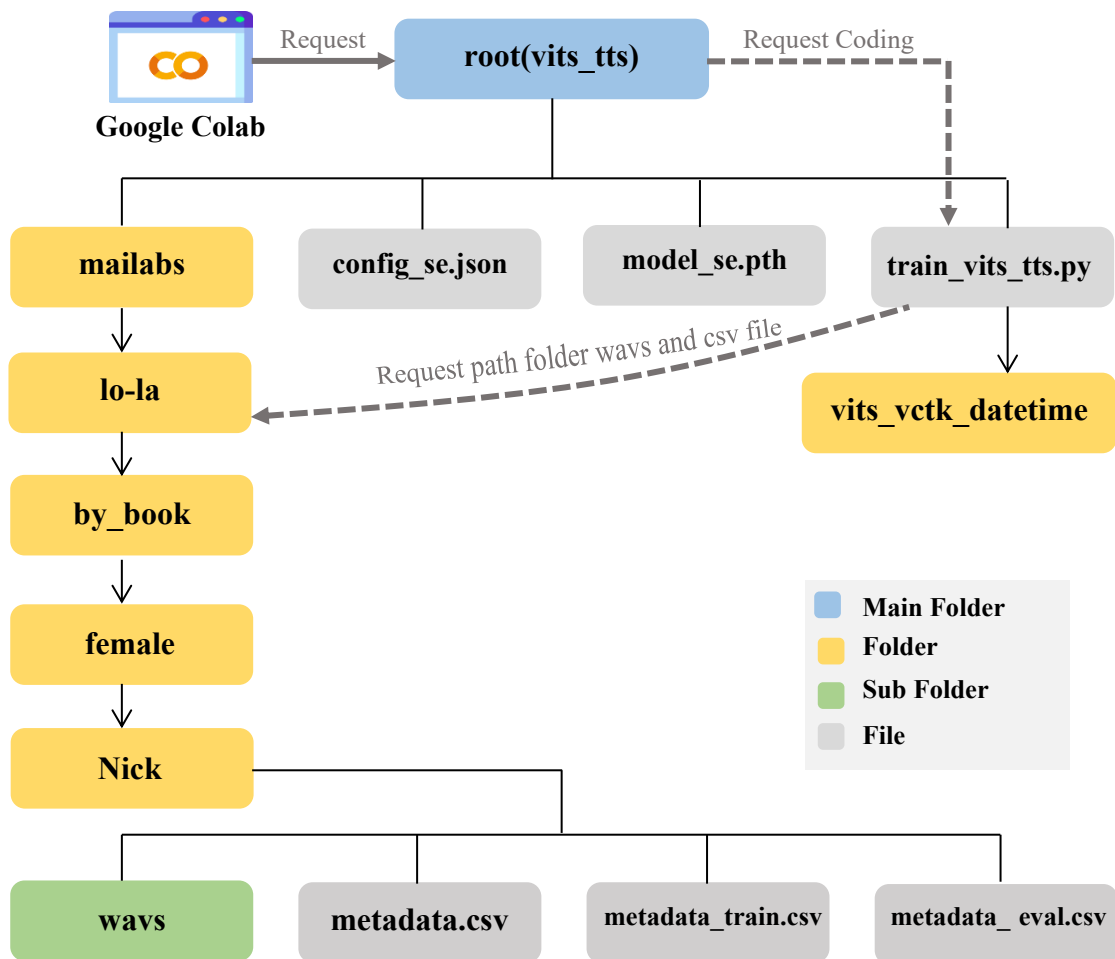
2) ການປະມວນຜົນຟາຍສຽງຂັ້ນຕົ້ນ

ກ່ອນທີ່ຈະເຂົ້າສູ່ຂະບວນການປະມວນຜົນ ຕ້ອງໄດ້ກະກຽມດັ່ງນີ້:

- ກຳຈັດສຽງລົບກວນອ້ອມຂ້າງ (Eliminate Noise)
- ຕັດເອົາສະເພາະສຽງທີ່ເຮົາບັນທຶກ (ຫຼື ຕັດຊ່ອງວ່າງຂອງສຽງທີ່ບັນທຶກ)
- ການເຮັດໃຫ້ສຽງເປັນປົກກະຕິ

3) ການນຳໃຊ້ແບບຈຳລອງ YourTTS ແລະ ການປະມວນຜົນ

ການນຳໃຊ້ແບບຈຳລອງ YourTTS ແມ່ນໄດ້ນຳເອົາຊຸດຂໍ້ມູນຟາຍສຽງທີ່ໄດ້ມາມີທັງຫມົດ 900 ຟາຍສຽງ (ເປັນຟາຍ `.wav`) ນຳໄປປະມວນຜົນ, ເຝິກສອນ ແລະ ທົດສອບແບບຈຳລອງໃນ Google Colab ໂດຍມີຂັ້ນຕອນການປະມວນຜົນດັ່ງທີ່ສະແດງໃນຮູບທີ 3.7 ລຸ່ມນີ້:

ຮູບທີ 3.7 ຮູບພາບສະແດງຂັ້ນຕອນການປະມວນຜົນແບບຈຳລອງ YourTTS

ຈາກຮູບທີ 3.7 ສະແດງໃຫ້ເຫັນຂັ້ນຕອນການປະມວນຜົນແບບຈຳລອງ YourTTS ໃນ Google Colab ເຊິ່ງຈະມີໂຟເດີຫຼັກ (Main Folder) ເປັນຊື່ root ຂອງແບບຈຳລອງ (root(vits_tts)) ແລະ ໃນໂຟເດີຫຼັກຈະມີໂຟເດີ (Folder) ຈຳນວນ 6 ໂຟເດີ ແລະ ຟາຍ (File) ຈຳນວນ 6 ຟາຍ ໃນນັ້ນຈະມີໂຟເດີທີ່ມານຳແບບຈຳລອງ YourTTS ຢູ່ຈຳນວນ 1 ໂຟເດີ ແລະ ຟາຍຈຳນວນ 3 ຟາຍ. ສ່ວນທີ່ເຫຼືອເປັນໂຟເດີ ແລະ ຟາຍທີ່ພວກຂ້າເຈົ້າໄດ້ສ້າງຂຶ້ນເພື່ອໃຊ້ໃນການປະມວນຜົນ, ເຝກສອນ ແລະ ທົດສອບແບບຈຳລອງ ມີດັ່ງນີ້:

1. ໂຟເດີຫຼັກ root(vits_tts) ເປັນຊື່ root ຂອງແບບຈຳລອງ YourTTS
2. ໂຟເດີ mailabs ແມ່ນໂຟເດີທີ່ມານຳແບບຈຳລອງ YourTTS ເປັນໂຟເດີທີ່ໃຊ້ໄວ້ເກັບຂໍ້ມູນຕ່າງໆເພື່ອປະມວນຜົນ
3. ຟາຍ train_vits_tts.py ແມ່ນຟາຍທີ່ມານຳແບບຈຳລອງ YourTTS ເປັນຟາຍທີ່ໃຊ້ເພື່ອປະມວນຜົນ, ເຝກສອນ, ທົດສອບແບບຈຳລອງ ແລະ ສ້າງແບບຈຳລອງ ສາມາດປ່ຽນຄ່າຕ່າງໆໃນຟາຍນີ້ໄດ້ເຊັ່ນ: ປ່ຽນຊື່ path ໃນການເອີ້ນໃຊ້ຊຸດຂໍ້ມູນພາສາລາວເປັນຕົ້ນ
4. ຟາຍ config_se.json ແມ່ນຟາຍທີ່ມານຳແບບຈຳລອງ YourTTS ເປັນຟາຍແບບຢ່າງທີ່ໃຊ້ໄວ້ບັນທຶກຂໍ້ມູນຕ່າງໆທີ່ໄດ້ຈາກຟາຍ train_vits_tts.py ເພື່ອນຳໄປສະແດງຜົນໄດ້ຮັບໃນການປະມວນຜົນ, ການເຝກສອນ ແລະ ການທົດສອບແບບຈຳລອງ
5. ຟາຍ model_se.pth ແມ່ນຟາຍທີ່ມານຳແບບຈຳລອງ YourTTS ເປັນຟາຍແບບຢ່າງທີ່ໃຊ້ໄວ້ບັນທຶກຂໍ້ມູນຕ່າງໆທີ່ໄດ້ຈາກຟາຍ train_vits_tts.py ອອກໄປເປັນຟາຍໂມເດວທີ່ປະມວນຜົນສຳເລັດສົມບູນແລ້ວ
6. ໂຟເດີ vits_vctk_datetime ແມ່ນໂຟເດີທີ່ໄດ້ຈາກການປະມວນຜົນ, ການເຝກສອນ, ການທົດສອບ ແລະ ການສ້າງແບບຈຳລອງສຳເລັດສົມບູນແລ້ວ ເປັນໂຟເດີທີ່ເກັບຂໍ້ມູນຕ່າງໆເປັນຕົ້ນແມ່ນຟາຍ checkpoint_100000.pth, speakers.pth ແລະ config.json ເພື່ອນຳໄປໃຊ້ງານໃນ Website
7. ໂຟເດີ lo-la, by_book, female ແລະ Nick ແມ່ນໂຟເດີທີ່ພວກຂ້າເຈົ້າໄດ້ສ້າງຂຶ້ນເພື່ອໄວ້ໃຊ້ໃນການປະມວນຜົນ
8. ໂຟເດີ wavs ແມ່ນໂຟເດີທີ່ໃຊ້ເກັບຊຸດຂໍ້ມູນສຽງ (Dataset) ທີ່ຜ່ານການປະມວນຜົນຟາຍສຽງຂັ້ນຕົ້ນແລ້ວ
9. ຟາຍ metadata.csv ແມ່ນຟາຍທີ່ພວກຂ້າເຈົ້າໄດ້ສ້າງຂຶ້ນເພື່ອໃຫ້ແບບຈຳລອງຈື່ຈຳຂໍ້ຄວາມຂຽນ ແລະ ສຽງພາສາລາວ
10. ຟາຍ metadata_train.csv ແມ່ນຟາຍທີ່ພວກຂ້າເຈົ້າໄດ້ສ້າງຂຶ້ນເພື່ອເຝກສອນແບບຈຳລອງ

11. ຟາຍ metadata_eval.csv ແມ່ນຟາຍທີ່ພວກຂ້າເຈົ້າໄດ້ສ້າງຂຶ້ນເພື່ອທົດສອບແບບຈຳລອງ

4) ການປະເມີນປະສິດທິພາບແບບຈຳລອງ

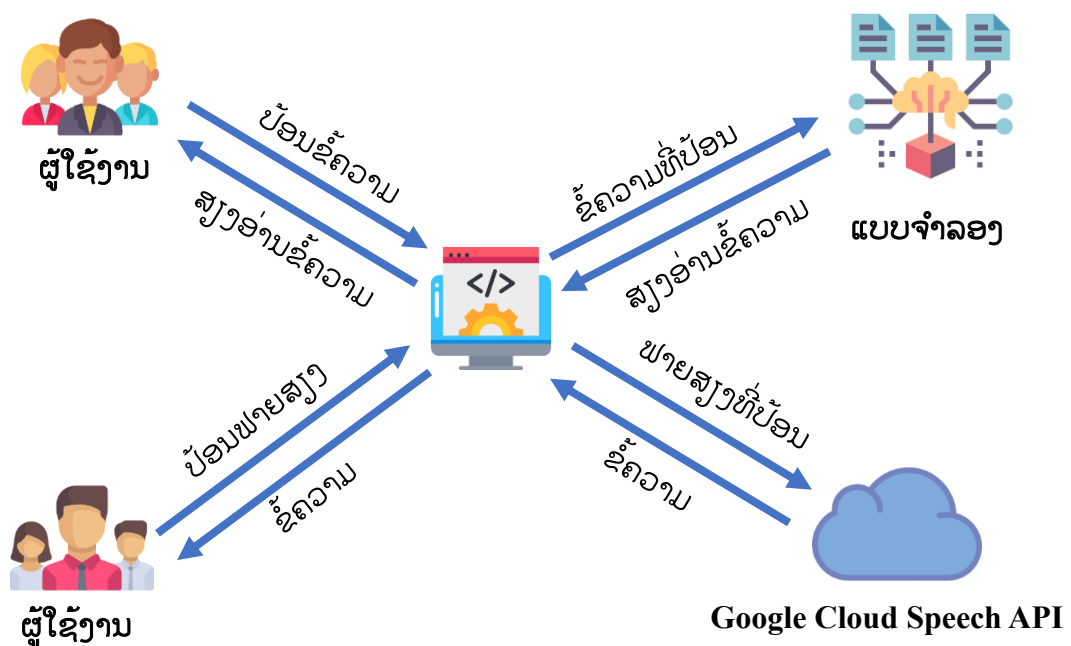
ການປະເມີນປະສິດທິພາບແບບຈຳລອງ ແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ການປະເມີນຢູ່ 3 ແບບຄື: ການປະເມີນປະສິດທິພາບການປະມວນຜົນໂດຍລວມຂອງແບບຈຳລອງ (TrainItorstats), ການປະເມີນປະສິດທິພາບຈາກການທົດສອບແບບຈຳລອງ (EvalStats) ແລະ ການປະເມີນປະສິດທິພາບຈາກການເຝິກສອນແບບຈຳລອງແບບເປັນຮອບ (TrainEpochStats).

3.4.2 ການນຳແບບຈຳລອງໄປໃຊ້ງານ

ການນຳແບບຈຳລອງໄປໃຊ້ງານ ພວກຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ສ້າງເວັບໄຊຂຶ້ນມາໂດຍນຳໃຊ້ Flask Framework ໃນການພັດທະນາເວັບໄຊເພື່ອການເອີ້ນໃຊ້ງານແບບຈຳລອງທີ່ໄດ້ບັນທຶກອອກເປັນຟາຍ checkpoint_100000.pth, speakers.pth ແລະ config.json, ພາສາໂປຣແກຣມທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ໃນການສ້າງເວັບໄຊຫຼັກໆແມ່ນ Python ໃຊ້ເປັນໂຕຄວບຄຸມການເຮັດວຽກ ແລະ ປະມວນຜົນ (ສ່ວນເວີເຊີນທີ່ໃຊ້ແມ່ນ Python 3.10), HTML ໃຊ້ເພື່ອສະແດງຂໍ້ມູນ ຫຼື ຂໍ້ຄວາມຕ່າງໆ, CSS ແລະ JavaScript ໃຊ້ເພື່ອປັບຄວາມສວຍງາມຂອງເວັບໄຊ. ສຳລັບເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ຂຽນເວັບໄຊແມ່ນ Visual Studio Code.

3.5 ການວິເຄາະລະບົບ

3.5.1 ແຜນວາດລວມຂອງລະບົບ

ແຜນວາດທີ 3.1 ແຜນວາດສະແດງການໃຊ້ງານ Website

3.5.2 ແຜນວາດ Use Case Diagram

1) ຄົ້ນຫາ Actor

ເວັບໄຊການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ ແລະ ການແປຂໍ້ຄວາມສຽງພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຂຽນ ຂອງພວກຂ້າພະເຈົ້າແມ່ນປະກອບມີ 1 Actor ຄື: ຜູ້ໃຊ້ງານເວັບໄຊ (User).

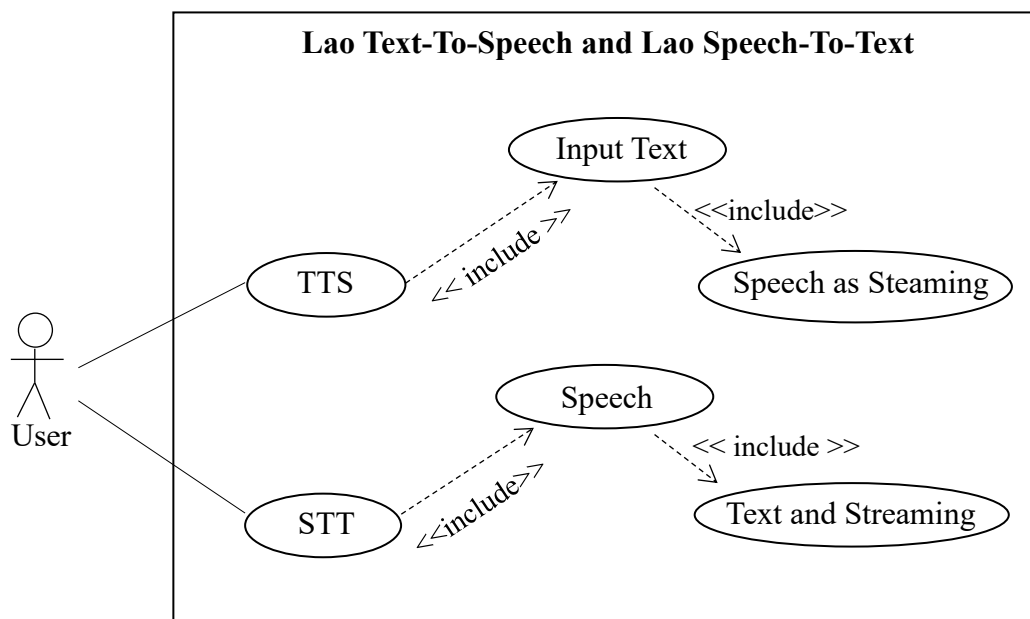
2) ຄົ້ນຫາ Use Case ທີ່ໂຕ້ຕອບ Actor ໂດຍກົງ

ສາມາດຄົ້ນຫາ Use Case ທີ່ໂຕ້ຕອບ ຜູ້ໃຊ້ງານເວັບໄຊ (User) ໄດ້ດັ່ງນີ້:

- Text -To-Speech (TTS)
 - Input Text
 - Speech as Steaming
- Speech-To-Text (STT)
 - Speech
 - Text and Streaming

3) Use Case Diagram

ຜ່ານການວິເຄາະຫາ Actor ແລະ Use Case ຈາກຂ້າງເທິງນັ້ນແລ້ວ ເຮົາກໍໄດ້ Use Case Diagram ໃນລະດັບ System Context Model, ເຊິ່ງມີຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງ Use Case ແລະ Actor ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ແຜນວາດທີ 3.2 ແຜນວາດສະແດງ Use Case Diagram ຂອງ Website ການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ ແລະ ການແປຂໍ້ຄວາມສຽງໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຂຽນ

4) ຄໍາອະທິບາຍ Use Case

ຕາຕະລາງທີ 3.3 ຄໍາອະທິບາຍ Text-To-Speech

Use Case Title: Text-To-Speech	Use Case ID: 1
Primary Actor: User	
Main Flow: ໃນກໍລະນີທີ່ User ຕ້ອງການໃຊ້ Text-To-Speech, User ຕ້ອງປ້ອນ: ຂໍ້ຄວາມ ເພື່ອໃຊ້ງານການແປງຂໍ້ຄວາມໄປເປັນສຽງ	
Exceptional Flow 1: ໃນກໍລະນີທີ່ User ປ້ອນຂໍ້ມູນບໍ່ຄົບຖ້ວນ, ລະບົບຈະແຈ້ງເຕືອນວ່າ “ກະລຸນາປ້ອນຂໍ້ມູນໃຫ້ຄົບຖ້ວນ”.	

ຈາກ Main Flow ຂອງ Use Case Text-To-Speech ແມ່ນບໍ່ສາມາດຄົ້ນຫາ Class ແລະ Attribute ໄດ້ເນື່ອງຈາກວ່າບໍ່ໄດ້ຈັດເກັບຂໍ້ມູນທີ່ປ້ອນໄວ້.

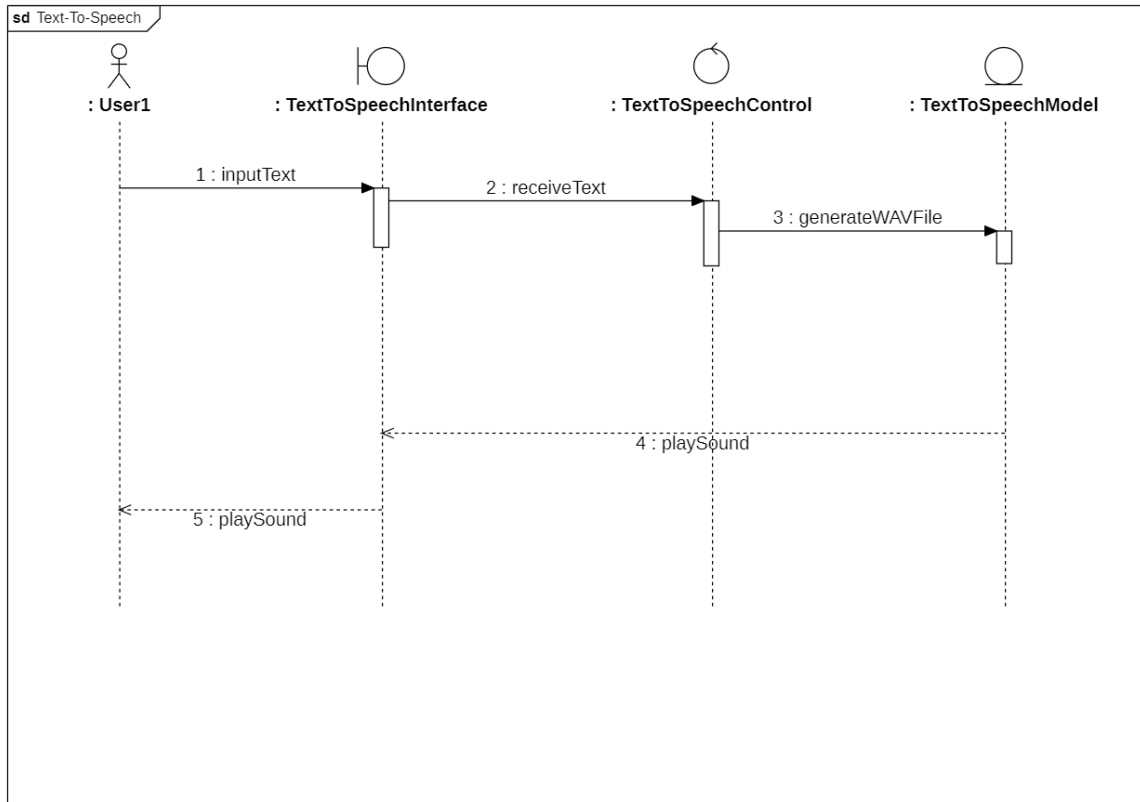
ຕາຕະລາງທີ 3.4 ຄໍາອະທິບາຍ Speech-To-Text

Use Case Title: Speech-To-Text	Use Case ID: 2
Primary Actor: User	
Main Flow: ໃນກໍລະນີທີ່ User ຕ້ອງການໃຊ້ Speech-To-Text, User ຕ້ອງປ້ອນ: ຟາຍສຽງ ເພື່ອໃຊ້ງານການແປງສຽງໄປເປັນຂໍ້ຄວາມ	
Exceptional Flow 1: ໃນກໍລະນີທີ່ User ປ້ອນຂໍ້ມູນບໍ່ຄົບຖ້ວນ, ລະບົບຈະແຈ້ງເຕືອນວ່າ “ກະລຸນາປ້ອນຂໍ້ມູນໃຫ້ຄົບຖ້ວນ”.	

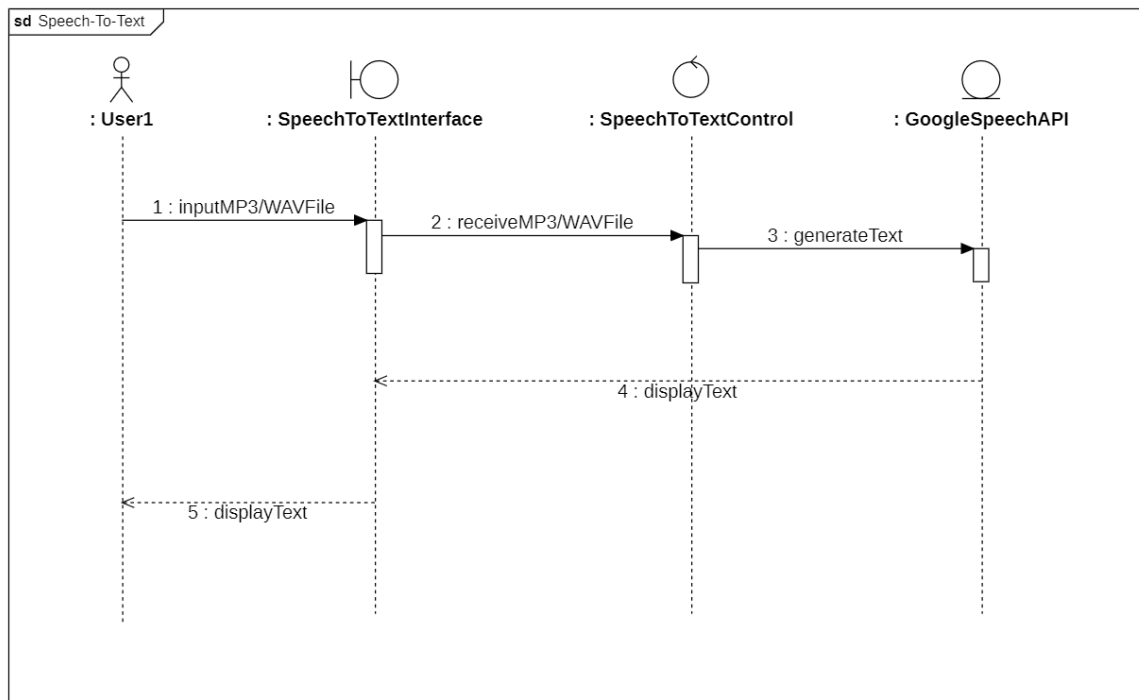
ຈາກ Main Flow ຂອງ Use Case Speech-To-Text ແມ່ນບໍ່ສາມາດຄົ້ນຫາ Class ແລະ Attribute ໄດ້ເນື່ອງຈາກວ່າບໍ່ໄດ້ຈັດເກັບຂໍ້ມູນທີ່ປ້ອນໄວ້.

3.5.3 ແຜນວາດ Sequence Diagram

ຫຼັງຈາກໄດ້ຕາຕະລາງຄໍາອະທິບາຍຂອງແຕ່ລະ Use Case ເຮົາສາມາດນຳມາຂຽນ ເປັນແຜນພາບ Sequence Diagram ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ແຜນວາດທີ 3.3 ແຜນວາດສະແດງ Sequence Diagram ຂອງ Text-To-Speech

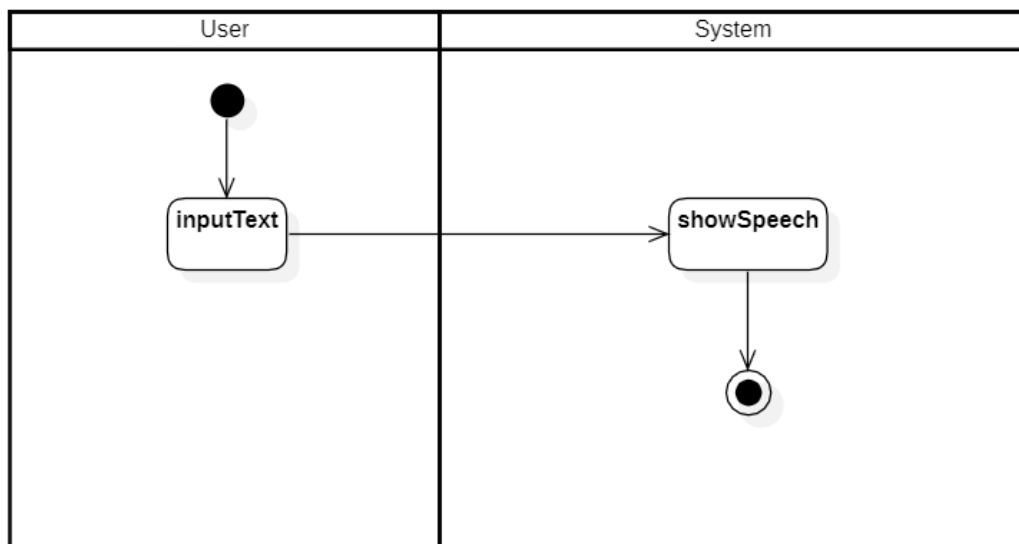
ແຜນວາດທີ 3.4 ແຜນວາດສະແດງ Sequence Diagram ຂອງ Speech-To-Text

3.5.4 ແຜນວາດ Activity Diagram

1) ແຜນວາດ Activity ການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ (Text-To-Speech)

ຂັ້ນຕອນກິດຈະກຳການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງມີດັ່ງລຸ່ມນີ້:

1. ເລີ່ມຕົ້ນການເຮັດວຽກ
2. ປ້ອນຂໍ້ຄວາມທີ່ຕ້ອງການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ
3. ກວດສອບການປ້ອນຂໍ້ຄວາມວ່າງເປົ່າ ຫຼື ບໍ່ວ່າງເປົ່າ
4. ກໍລະນີຂໍ້ຄວາມວ່າງເປົ່າ ໃຫ້ປ້ອນຂໍ້ຄວາມໃໝ່
5. ກໍລະນີຂໍ້ຄວາມບໍ່ວ່າງເປົ່າ ໃຫ້ສະແດງຂໍ້ຄວາມສຽງອອກມາທາງເວັບໄຊ
6. ຈົບການເຮັດວຽກ

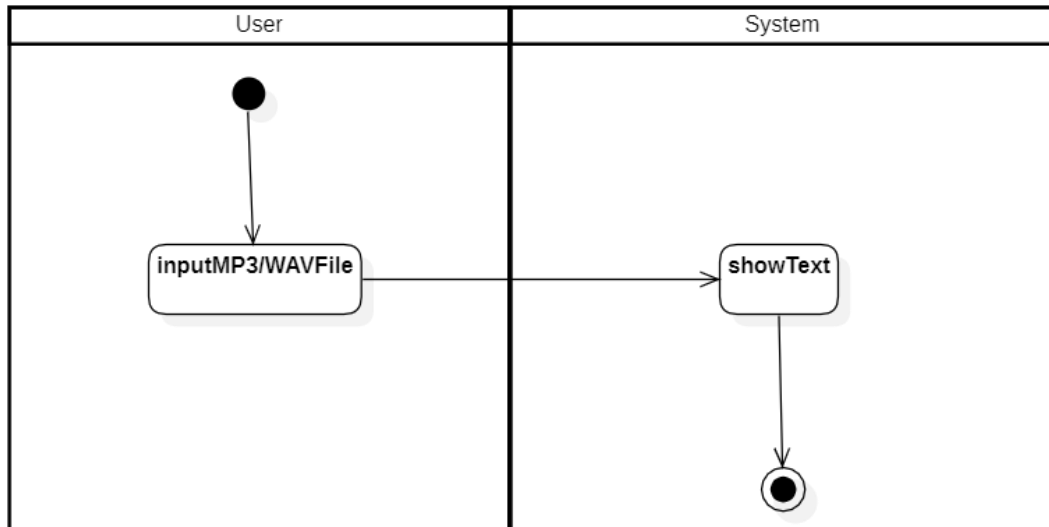

ແຜນວາດທີ 3.5 ແຜນວາດສະແດງ Activiti Diagram ຂອງ Text-To-Speech

2) ແຜນວາດ Activity ການແປຂໍ້ຄວາມສຽງໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຂຽນ (Speech-To-Text)

ຂັ້ນຕອນກິດຈະກຳການແປຂໍ້ຄວາມສຽງໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຂຽນມີດັ່ງລຸ່ມນີ້:

1. ເລີ່ມຕົ້ນການເຮັດວຽກ
2. ປ້ອນຟາຍສຽງທີ່ຕ້ອງການແປຂໍ້ຄວາມສຽງໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຂຽນ
3. ກວດສອບການປ້ອນຟາຍສຽງວ່າງເປົ່າ ຫຼື ບໍ່ວ່າງເປົ່າ
4. ກໍລະນີຂໍ້ຄວາມວ່າງເປົ່າ ໃຫ້ປ້ອນຟາຍສຽງໃໝ່
5. ກໍລະນີຂໍ້ຄວາມບໍ່ວ່າງເປົ່າ ໃຫ້ສະແດງຂໍ້ຄວາມຂຽນອອກມາທາງເວັບໄຊ
6. ຈົບການເຮັດວຽກ

ແຜນວາດທີ 3.6 ແຜນວາດສະແດງ Activiti Diagram ຂອງ Speech-To-Text

3.6 ການອອກແບບລະບົບ

3.6.1 ການອອກແບບຮ່າງສະແດງຜົນ

ການພັດທະນາ Website ໃນບົດໂຄງການນີ້ພວກຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ອອກແບບລວມເອົາທັງ TTS ແລະ STT ໃວ້ໃນໜ້າດຽວ (Page Website) ໂດຍການແບ່ງໜ້າວຽກອອກເປັນສ່ວນໆດັ່ງລຸ່ມນີ້:

1) ພາກສ່ວນການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ

LTDeveloper

Project Title

Logo

1. ການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ

Box ປ້ອນຂໍ້ຄວາມ

ປຸ່ມກົດຍືນຍັນ TTS

ປຸ່ມກົດບັນທຶກສຽງ

ຜົນໄດ້ຮັບ:

Audio

ຮູບທີ 3.8 ຮູບພາບສະແດງການອອກແບບພາກສ່ວນການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ

2) ພາກສ່ວນການແປຂໍ້ຄວາມສຽງພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຂຽນ

2. ການແປຂໍ້ຄວາມສຽງພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຂຽນ

ກະລຸນາເລືອກຟາຍລ໌: Browse

Audio ຫຼັງເລືອກຟາຍລ໌

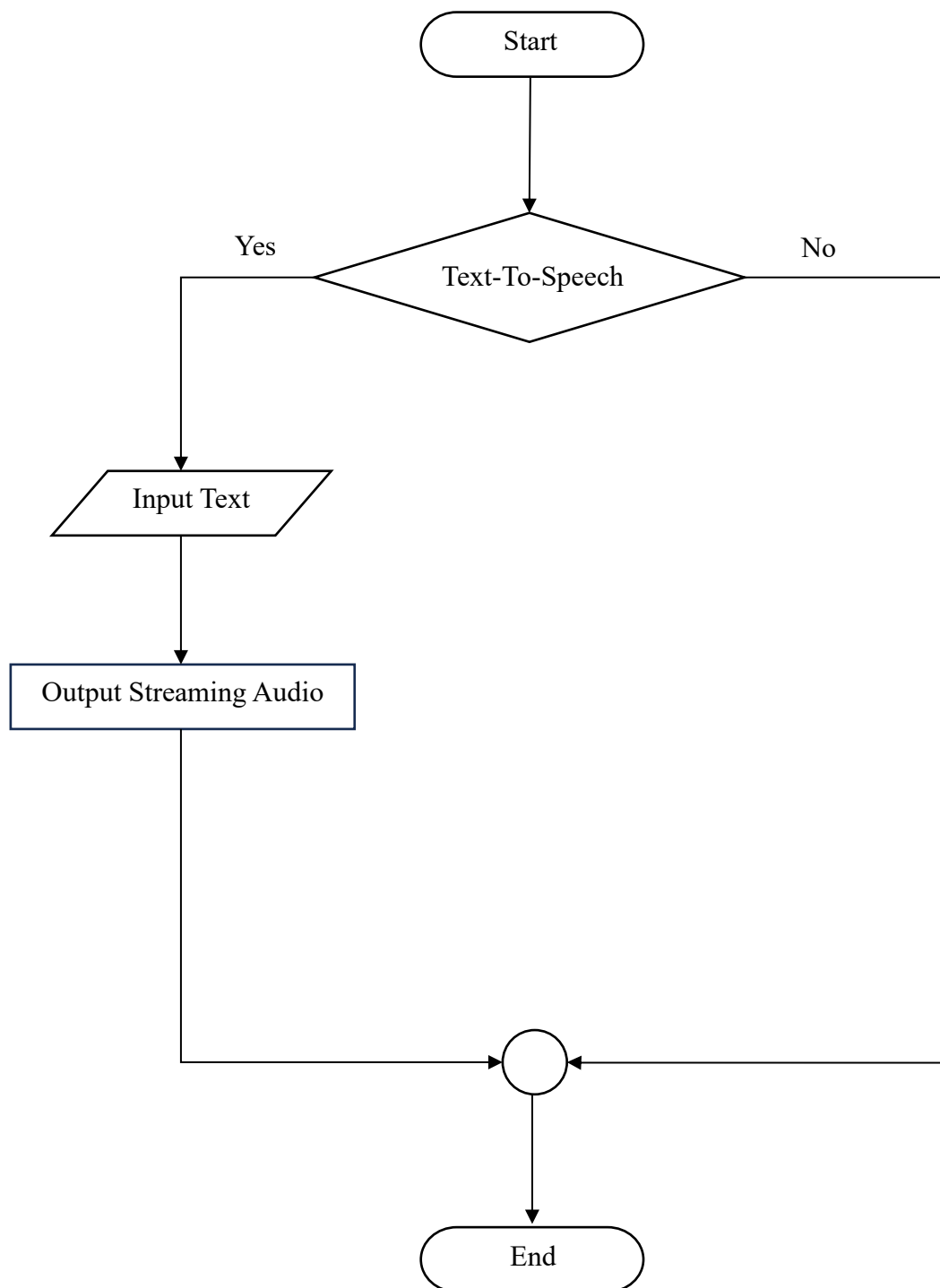
ປຸ່ມກົດຍືນຍັນ STT

Box ສະແດງຂໍ້ຄວາມ

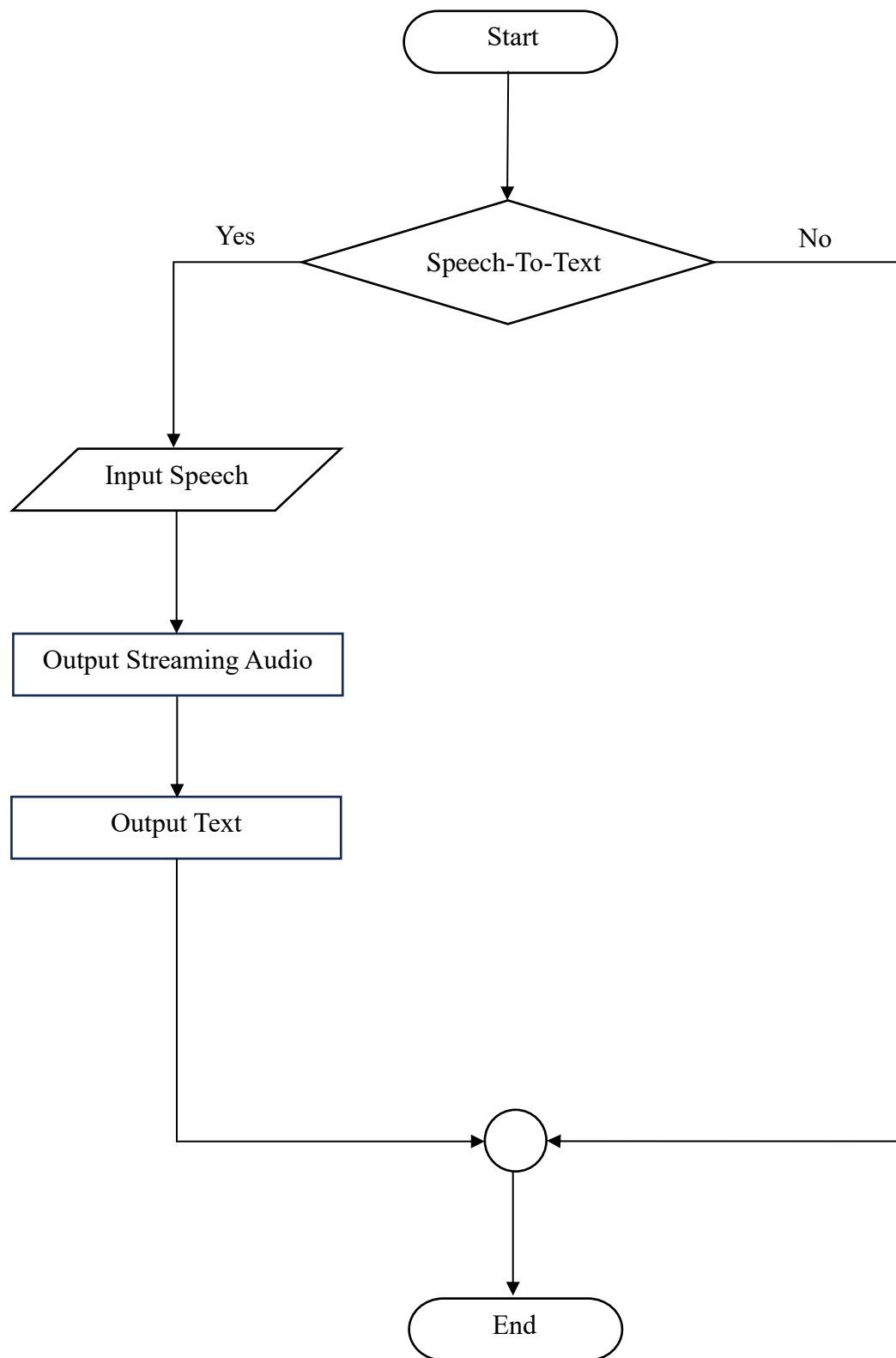
Copyright © LTDeveloper ອາຈານຜູ້ນຳພາ: ອາຈານຜູ້ຊ່ວຍນຳພາ:
ອຈ.ປອ ລັດສະໝີ ຈິດຕະວົງ ອຈ.ປທ ສົມມິດ ທຸມມາລີ

ຮູບທີ 3.9 ຮູບພາບສະແດງການອອກແບບພາກສ່ວນການແປຂໍ້ຄວາມສຽງພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຂຽນ

3.6.2 ການອອກແບບໂປຣແກຣມ

ແຜນວາດທີ 3.7 ແຜນວາດ Flowchart ສະແດງເຖິງການເຮັດວຽກຂອງ Text-To-Speech

ແຜນວາດທີ 3.8 ແຜນວາດ Flowchart ສະແດງເຖິງການເຮັດວຽກຂອງ Speech-To-Text

ບົດທີ 4

ຜົນຂອງການສຶກສາ ແລະ ການອະທິບາຍຜົນ

4.1 ການລາຍງານຜົນຂອງການຄົ້ນຄວ້າ

```
1m --> STEP: 47/288 -- GLOBAL_STEP: 100000m
| > loss_disc: 2.52452 (2.66654)
| > loss_disc_real_0: 0.16717 (0.21570)
| > loss_disc_real_1: 0.23986 (0.20652)
| > loss_disc_real_2: 0.22427 (0.22335)
| > loss_disc_real_3: 0.22084 (0.22796)
| > loss_disc_real_4: 0.23463 (0.23924)
| > loss_disc_real_5: 0.24370 (0.23998)
| > loss_0: 2.52452 (2.66654)
| > grad_norm_0: 3.52564 (9.19462)
| > loss_gen: 2.16165 (2.05311)
| > loss_kl: 2.18353 (2.05730)
| > loss_feat: 5.39071 (4.96969)
| > loss_mel: 19.63737 (19.31171)
| > loss_duration: 0.25241 (0.23607)
| > loss_1: 29.62567 (28.62788)
| > grad_norm_1: 48.25525 (66.76541)
| > current_lr_0: 0.00019
| > current_lr_1: 0.00019
| > step_time: 0.47740 (0.42116)
| > loader_time: 0.00670 (0.00536)
```

ຮູບທີ 4.1 ຮູບພາບສະແດງຄ່າຕ່າງໆໃນການປະມວນຜົນແບບຈຳລອງໃນຮອບທີ 100,000

ຈາກຮູບທີ 4.1 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຄ່າຕ່າງໆທີ່ວັດປະສິດທິພາບຂອງ model ເມື່ອຄົບຈຳນວນທີ່ທົດສອບໄປ 100,000 ຮອບ ເຊິ່ງຈະຍົກມາສະເພາະຕົວທີ່ສຳຄັນດັ່ງນີ້:

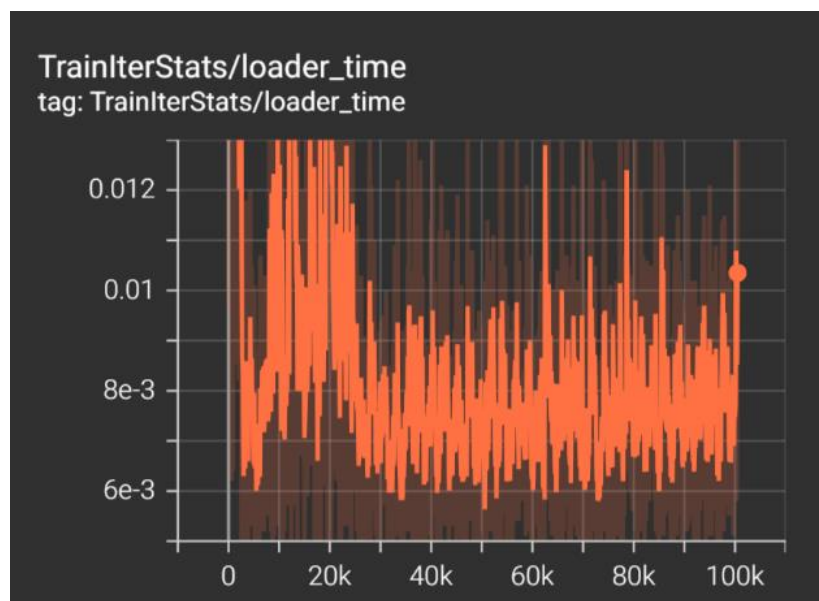
– ຄ່າເວລາສະເລ່ຍໃນການໂຫຼດຂໍ້ມູນການໃນລະຫວ່າງການຝຶກສອນແບບຈຳລອງ loader_time ທີ່ວັດຄ່າໄດ້ 0.00670 ວິນາທີ

- ຄ່າໄລຍະເວລາການສູນເສຍການຄາດຄະເນແລະໄລຍະເວລາຄວາມຈິງພື້ນຖານຂອງ phoneme ໃນການເວົ້າທີ່ສ້າງຂຶ້ນໃນລະຫວ່າງການເຝິກສອນແບບຈຳລອງ loss_duration ທີ່ວັດຄ່າໄດ້ 0.025241 ວິນາທີ
- ຄ່າການສູນເສຍຄັ້ງທຳອິດທີ່ໃຊ້ໃນລະຫວ່າງການເຝິກສອນຂອງ vocoder MelGAN loss_01 ໄດ້ຄ່າຢູ່ທີ່ 29.62567
- ຄ່າການສູນເສຍ mel-spectrogram ໃນລະຫວ່າງການເຝິກສອນແບບຈຳລອງໄດ້ຄ່າຢູ່ທີ່ 19.63737

4.1.1 ລາຍງານຜົນການສຶກສາຂັ້ນຕອນການເຝິກສອນແບບຈຳລອງ

ຜົນການສຶກສາຂັ້ນຕອນການເຝິກສອນແບບຈຳລອງການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສູງໆ ໄດ້ສະແດງຜົນໄດ້ຮັບອອກມາເປັນໃນຮູບ Graph ດັ່ງນີ້:

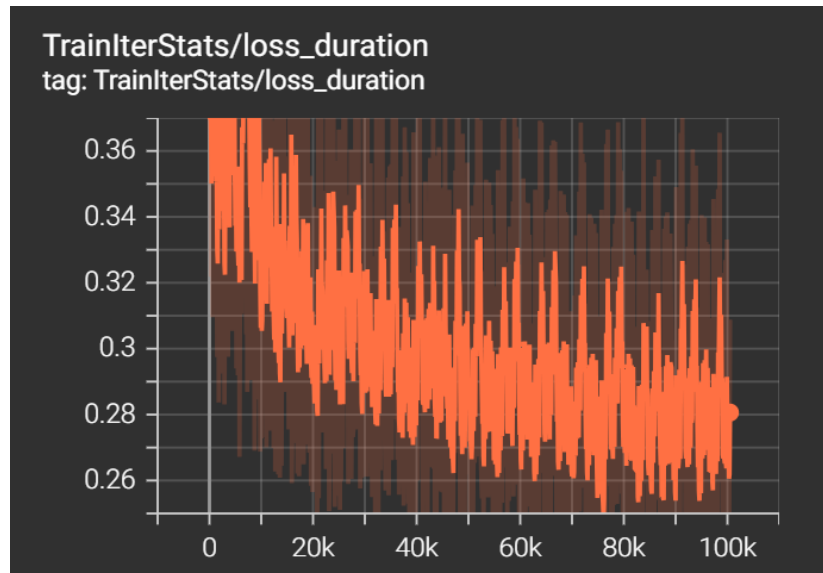
1) ເວລາສະເລ່ຍໃນການໂຫຼດຂໍ້ມູນການໃນລະຫວ່າງການເຝິກສອນແບບຈຳລອງ

ຮູບທີ 4.2 ຮູບພາບສະແດງເວລາສະເລ່ຍໃນການໂຫຼດຂໍ້ມູນການໃນລະຫວ່າງການເຝິກສອນແບບຈຳລອງ (TrainIterStats/loader_time)

ຈາກຮູບທີ 4.2 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ເວລາສະເລ່ຍໃນການໂຫຼດຂໍ້ມູນການເຝິກສອນແຕ່ລະຊຸດມີທ່າອ່ຽງຫຼຸດລົງເລື້ອຍໆຈາກ 0.012 ວິນາທີໄດ້ກາຍມາເປັນ 0.009 ວິນາທີ ເມື່ອຄົບຈຳນວນທີ່ທົດສອບໄປ 100,000 ຮອບ, ແຕ່ຄ່າທີ່ຕ່ຳທີ່ສຸດ ຈະຢູ່ທີ່ຮອບທີ່ 50,721 ທີ່ວັດຄ່າໄດ້ຢູ່ທີ່ 0.005 ວິນາທີ.

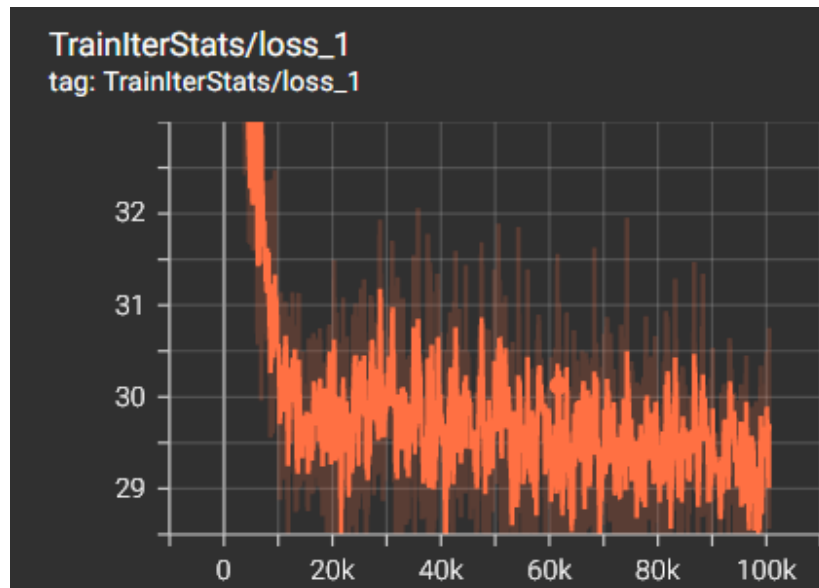
2) ໄລຍະເວລາການສູນເສຍການຄາດຄະເນແລະໄລຍະເວລາຄວາມຈິງພື້ນຖານຂອງ phoneme ໃນການເວົ້າທີ່ສ້າງຂຶ້ນໃນລະຫວ່າງການຝຶກສອນແບບຈຳລອງ

ຮູບທີ 4.3 ຮູບພາບສະແດງໄລຍະເວລາການສູນເສຍການຄາດຄະເນແລະໄລຍະເວລາຄວາມຈິງພື້ນຖານຂອງ phoneme ໃນການເວົ້າທີ່ສ້າງຂຶ້ນໃນລະຫວ່າງການຝຶກສອນແບບຈຳລອງ (TrainIterStats/loss_duration)

ຈາກຮູບທີ 4.3 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ໄລຍະເວລາການສູນເສຍການຄາດຄະເນແລະໄລຍະເວລາຄວາມຈິງພື້ນຖານຂອງ phoneme ໃນການເວົ້າທີ່ສ້າງຂຶ້ນ ມີທ່າອ່ຽງຫຼຸດລົງເຊັ່ນດຽວກັນຈາກ 0.424 ວິນາທີ ກາຍມາເປັນ 0.2806 ວິນາທີ ເມື່ອຄົບຈຳນວນທີ່ທົດສອບໄປ 100,000 ຮອບ, ແຕ່ຄ່າທີ່ຕໍ່າທີ່ສຸດ ຈະຢູ່ທີ່ຮອບທີ 76,100 ທີ່ວັດຄ່າໄດ້ຢູ່ທີ່ 0.246 ວິນາທີ.

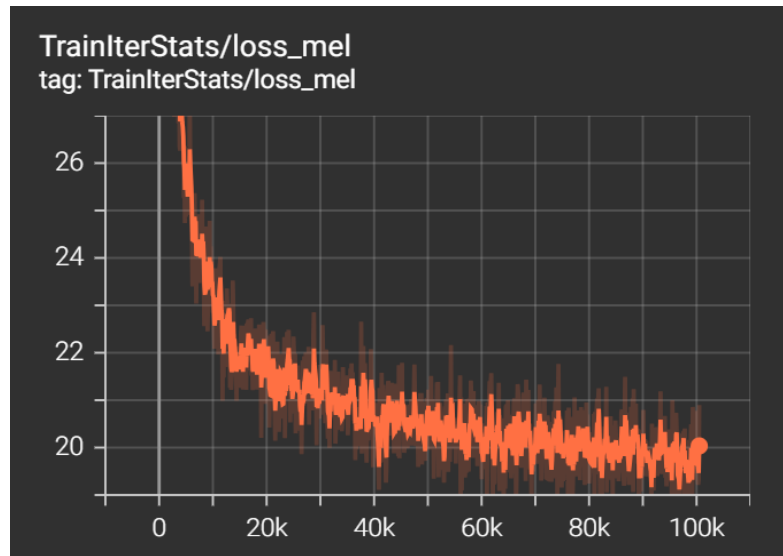
3) ການສູນເສຍຄັ້ງທຳອິດທີ່ໃຊ້ໃນລະຫວ່າງການຝຶກສອນຂອງ vocoder MelGAN

ຮູບທີ 4.4 ຮູບພາບສະແດງການສູນເສຍຄັ້ງທຳອິດທີ່ໃຊ້ໃນລະຫວ່າງການຝຶກສອນຂອງ vocoder MelGAN (TrainIterStats/loss_01)

ຈາກຮູບທີ 4.4 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການສູນເສຍຄັ້ງທຳອິດທີ່ໃຊ້ໃນລະຫວ່າງການຝຶກອົບຮົມຂອງ vocoder MelGAN ມີທ່າອ່ຽງຫຼຸດລົງ ເຊັ່ນດຽວກັນຈາກ 52.58 ຫຼຸດລົງກາຍມາເປັນ 29.71 ເມື່ອຄົບຈຳນວນທີ່ທົດສອບໄປ 100,000 ຮອບ, ແຕ່ຄ່າທີ່ຕໍ່າທີ່ສຸດ ຈະຢູ່ທີ່ຮອບທີ່ 40,900 ທີ່ຈັດຄ່າໄດ້ຢູ່ທີ່ 28.28.

4) ການສູນເສຍ mel-spectrogram ໃນລະຫວ່າງການຝຶກສອນແບບຈຳລອງ

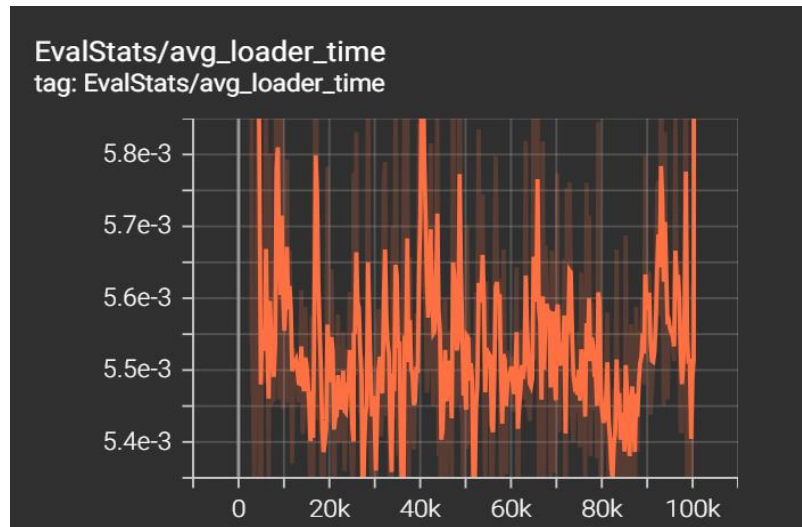
ຮູບທີ 4.5 ຮູບພາບສະແດງການສູນເສຍ mel-spectrogram ໃນລະຫວ່າງການຝຶກສອນແບບຈຳລອງ (TrainIterStats/loss_mel)

ຈາກຮູບທີ 4.5 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການສູນເສຍ mel-spectrogram ມີທ່າອ່ຽງຫຼຸດລົງ ເຊັ່ນດຽວກັນຈາກ 50 ຫຼຸດລົງກາຍມາເປັນ 19.7 ເມື່ອຄົບຈຳນວນທີ່ທົດສອບໄປ 100,000 ຮອບ, ແຕ່ຄ່າທີ່ຕໍ່າທີ່ສຸດ ຈະຢູ່ທີ່ຮອບທີ່ 91,600 ທີ່ວັດຄ່າໄດ້ຢູ່ທີ່ 19.2.

4.1.2 ລາຍງານຜົນການສຶກສາຂັ້ນຕອນການທົດລອງແບບຈຳລອງ

ຜົນການສຶກສາຂັ້ນຕອນການທົດລອງແບບຈຳລອງການແປຂໍ້ຄວາມຊຽນໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ ໄດ້ສະແດງຜົນໄດ້ຮັບອອກມາເປັນໃນຮູບ Graph ດັ່ງນີ້:

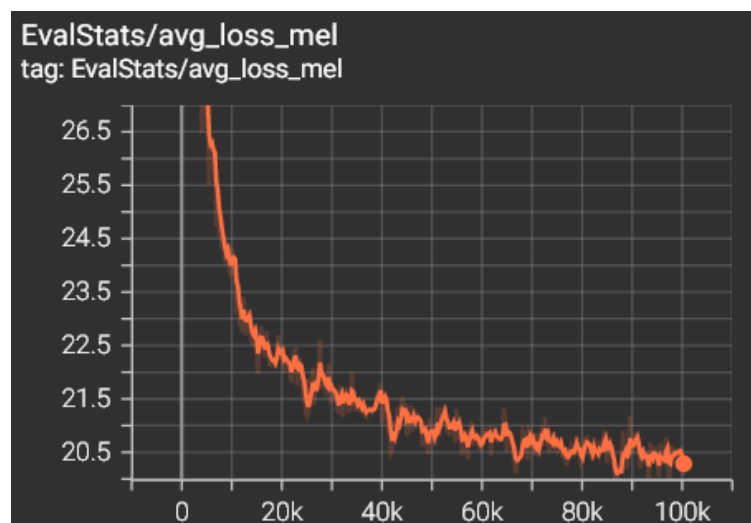
1) ເວລາສະເລ່ຍໃນການໂຫຼດຂໍ້ມູນໃນລະຫວ່າງການທົດລອງ

ຮູບທີ 4.6 ຮູບພາບສະແດງເວລາສະເລ່ຍໃນການໂຫຼດຂໍ້ມູນໃນລະຫວ່າງການທົດລອງ (EvalStats/avg_loader_time)

ຈາກຮູບທີ 4.6 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ເວລາສະເລ່ຍໃນການໂຫຼດຂໍ້ມູນໃນລະຫວ່າງການທົດລອງ ແຕ່ລະຊຸດມີທ່າອ່ຽງຫຼຸດລົງເລື້ອຍໆຈາກ 0.008 ວິນາທີໄດ້ກາຍມາເປັນ 0.0054 ວິນາທີ ເມື່ອຄົບຈຳນວນທີ່ທົດສອບໄປ 100,000 ຮອບ, ແຕ່ຄ່າທີ່ຕໍ່າທີ່ສຸດ ຈະຢູ່ທີ່ຮອບທີ 27,370 ທີ່ວັດຄ່າໄດ້ຢູ່ທີ່ 0.0053 ວິນາທີ.

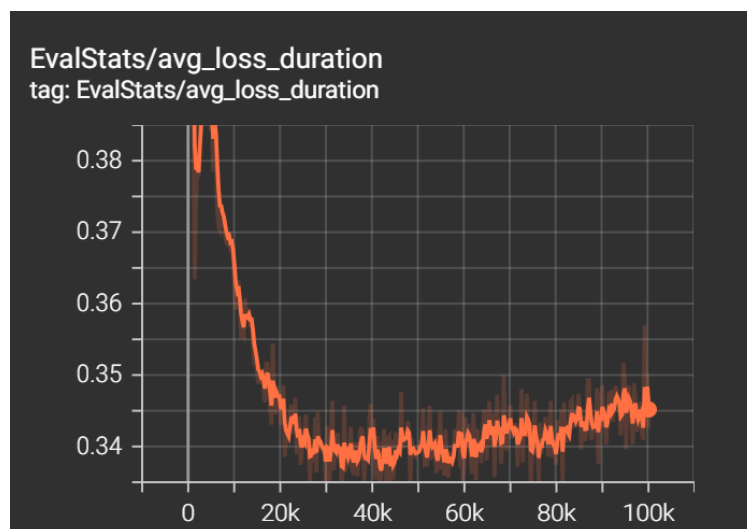
2) ການສູນເສຍ mel-spectrogram ໃນລະຫວ່າງການທົດລອງ

ຮູບທີ 4.7 ຮູບພາບສະແດງການສູນເສຍ mel-spectrogram (EvalStats/avg_loss_mel)

ຈາກຮູບທີ 4.7 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການສູນເສຍ mel-spectrogram ໃນລະຫວ່າງການທົດລອງ ມີທ່າອ່ຽງຫຼຸດລົງ ເຊັ່ນດຽວກັນຈາກ 37.5 ຫຼຸດລົງກາຍມາເປັນ 20.29 ເມື່ອຄົບຈຳນວນທີ່ທົດສອບໄປ 100,000 ຮອບ, ແຕ່ຄ່າທີ່ຕໍ່າທີ່ສຸດ ຈະຢູ່ທີ່ຮອບທີ່ 87,000 ທີ່ວັດຄ່າໄດ້ຢູ່ທີ່ 20.11.

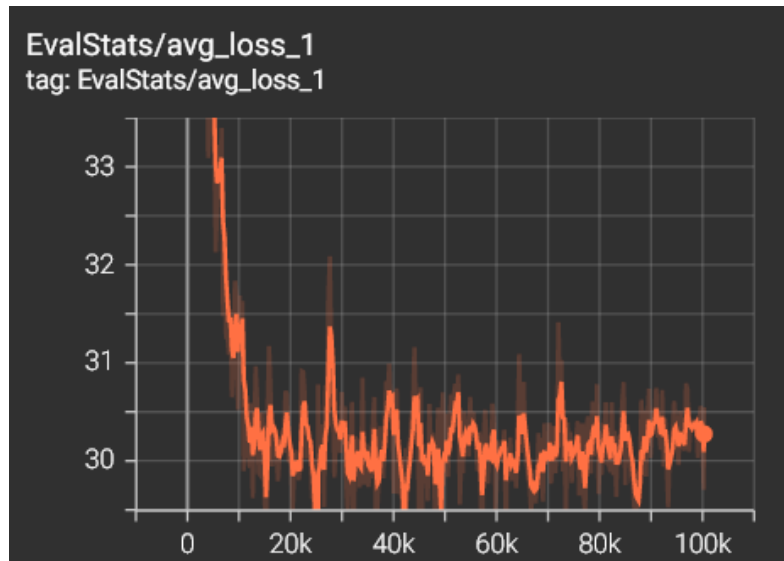
3) ໄລຍະເວລາການສູນເສຍການຄາດຄະເນແລະໄລຍະເວລາຄວາມຈິງພື້ນຖານຂອງ phoneme ໃນການເວົ້າທີ່ສ້າງຂຶ້ນໃນລະຫວ່າງການທົດລອງ

ຮູບທີ 4.8 ຮູບພາບສະແດງໄລຍະເວລາການສູນເສຍການຄາດຄະເນ ແລະ ໄລຍະເວລາຄວາມຈິງພື້ນຖານຂອງ phoneme ໃນການເວົ້າທີ່ສ້າງຂຶ້ນ (EvalStats/ avg_loss_duration)

ຈາກຮູບທີ 4.8 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າໄລຍະເວລາການສູນເສຍການຄາດຄະເນແລະໄລຍະເວລາຄວາມຈິງພື້ນຖານຂອງ phoneme ໃນການເວົ້າທີ່ສ້າງຂຶ້ນໃນລະຫວ່າງການທົດລອງ ມີທ່າອ່ຽງຫຼຸດລົງເຊັ່ນດຽວກັນຈາກ 0.412 ວິນາທີ ກາຍມາເປັນ 0.345 ວິນາທີ ເມື່ອຄົບຈຳນວນທີ່ທົດສອບໄປ 100,000 ຮອບ, ແຕ່ຄ່າທີ່ຕໍ່າທີ່ສຸດ ຈະຢູ່ທີ່ຮອບທີ່ 42,050 ທີ່ວັດຄ່າໄດ້ຢູ່ທີ່ 0.336 ວິນາທີ.

4) ການສູນເສຍ mel-spectrogram ໃນລະຫວ່າງການທົດລອງ

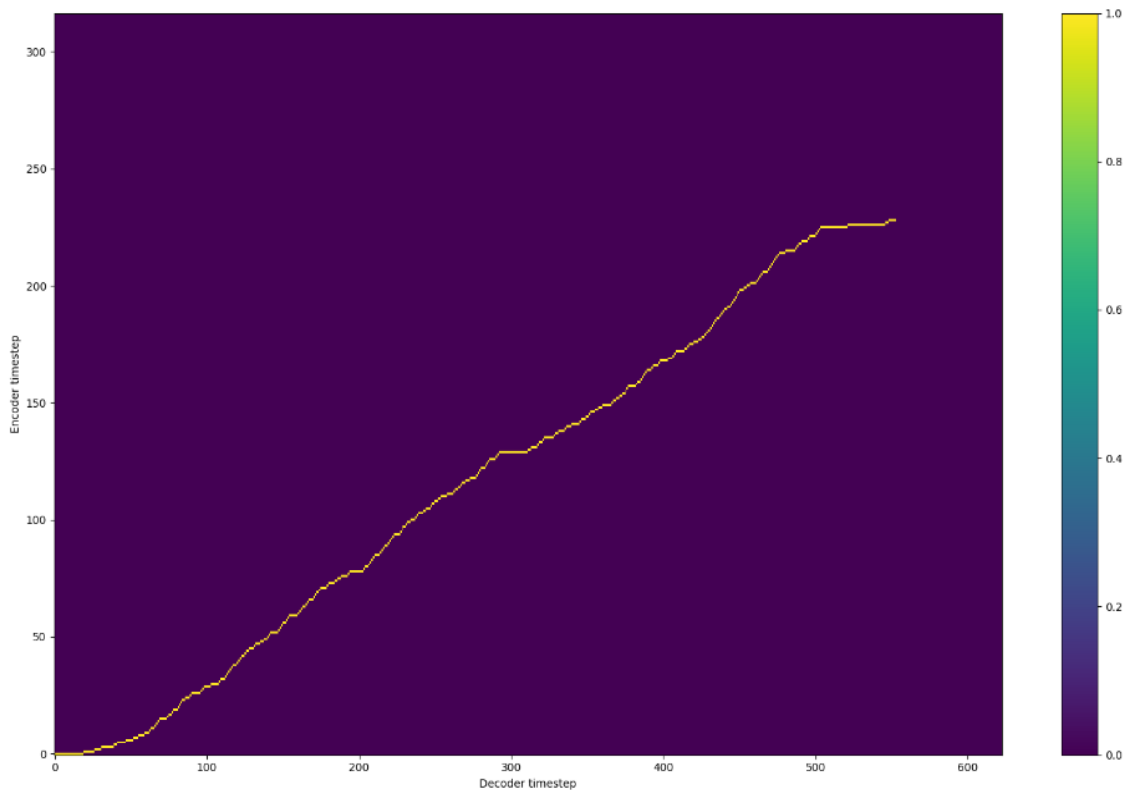
ຮູບທີ 4.9 ຮູບພາບສະແດງການສູນເສຍ mel-spectrogram ໃນລະຫວ່າງການທົດລອງ (EvalStats/ avg_loss_1)

ຈາກຮູບທີ 4.9 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການສູນເສຍ mel-spectrogram ໃນລະຫວ່າງການທົດລອງ ມີທ່າອ່ຽງຫຼຸດລົງ ເຊັ່ນດຽວກັນຈາກ 43.97 ຫຼຸດລົງກາຍມາເປັນ 30.27 ເມື່ອຄົບຈຳນວນທີ່ທົດສອບໄປ 100,000 ຮອບ, ແຕ່ຄ່າທີ່ຕໍ່າທີ່ສຸດ ຈະຢູ່ທີ່ຮອບທີ່ 25.35 ທີ່ວັດຄ່າໄດ້ຢູ່ທີ່ 29.28.

4.1.3 ລາຍງານຜົນການສຶກສາການປະເມີນແບບຈຳລອງ

ຜົນການສຶກສາຂັ້ນຕອນການປະເມີນແບບຈຳລອງການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ ໄດ້ສະແດງຜົນໄດ້ຮັບອອກມາເປັນໃນຮູບ Graph ດັ່ງນີ້:

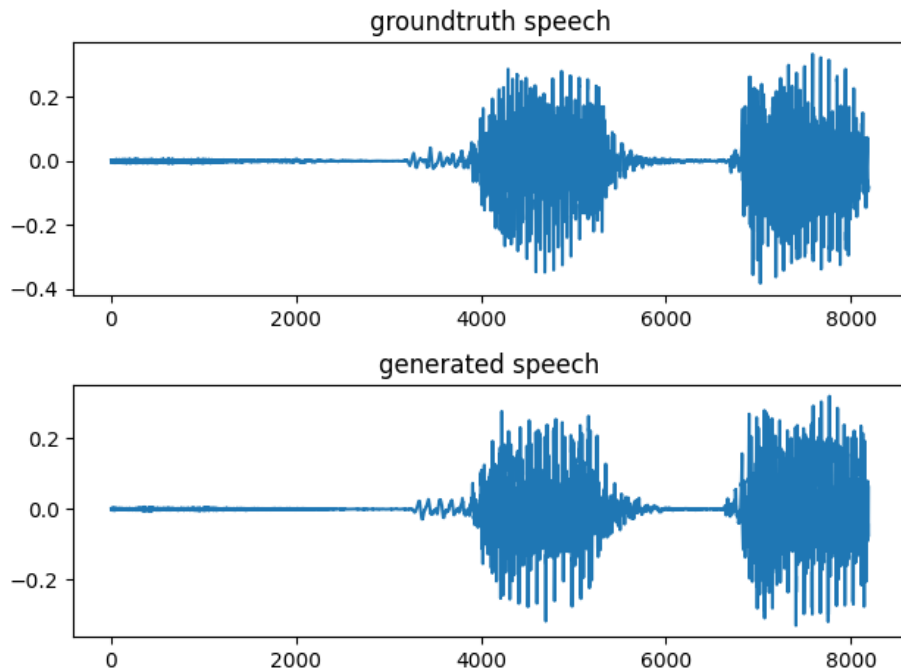
1) ຕົວຊີ້ວັດທີ່ໃຊ້ໃນແບບຈຳລອງ ເພື່ອປະເມີນຄຸນນະພາບຂອງການຈັດຮຽງລະຫວ່າງຂໍ້ຄວາມທີ່ປ້ອນເຂົ້າ ແລະ ຮູບແບບຄື້ນສຽງທີ່ສ້າງຂຶ້ນ

ຮູບທີ 4.10 ຮູບພາບສະແດງຕົວຊີ້ວັດທີ່ໃຊ້ໃນແບບຈຳລອງ ເພື່ອປະເມີນຄຸນນະພາບຂອງການຈັດຮຽງລະຫວ່າງຂໍ້ຄວາມທີ່ປ້ອນເຂົ້າ ແລະ ຮູບແບບຄື້ນສຽງທີ່ສ້າງຂຶ້ນ

ຈາກຮູບທີ 4.10 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຕົວຊີ້ວັດທີ່ໃຊ້ໃນແບບຈຳລອງ ເພື່ອປະເມີນຄຸນນະພາບຂອງການຈັດຮຽງລະຫວ່າງຂໍ້ຄວາມທີ່ປ້ອນເຂົ້າ ແລະ ຮູບແບບຄື້ນສຽງທີ່ສ້າງຂຶ້ນ ມີຄ່າເພີ່ມຂຶ້ນ ຢ່າງເປັນໄລຍະສຳຄັນຈາກ 0 ໄປເຖິງ 200 ສຳລັບຄ່າ Encoder Timesleep (ຕົວເຂົ້າລະຫັດ ການປ່ຽນຂໍ້ຄວາມທີ່ປ້ອນເຂົ້າໄປເປັນຄື້ນສຽງເວົ້າ.) ແລະ 0 ຫາ 557 ສຳລັບຄ່າ Decode Timesleep (ຕົວຖອດລະຫັດ ການປ່ຽນຂໍ້ຄວາມທີ່ປ້ອນເຂົ້າໄປເປັນຄື້ນສຽງເວົ້າ).

2) ຕົວຊີ້ວັດທີ່ໃຊ້ ເພື່ອປຸງປະຕິບັດຄຸນນະພາບຂອງສຽງເວົ້າທີ່ສັງເກດດ້ວຍສັນຍານສຽງເວົ້າຕົ້ນສະບັບ

ຮູບທີ 4.11 ຮູບພາບສະແດງຕົວຊີ້ວັດທີ່ໃຊ້ ເພື່ອປຸງປະຕິບັດຄຸນນະພາບຂອງສຽງເວົ້າທີ່ສັງເກດດ້ວຍສັນຍານສຽງເວົ້າຕົ້ນສະບັບ

ຈາກຮູບທີ 4.11 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຕົວຊີ້ວັດທີ່ໃຊ້ ເພື່ອປຸງປະຕິບັດຄຸນນະພາບຂອງສຽງເວົ້າທີ່ສັງເກດດ້ວຍສັນຍານສຽງເວົ້າຕົ້ນສະບັບ ເຊິ່ງເຫັນວ່າຄ່າ `groundtext speech` (ສັນຍານການເວົ້າອ້າງອີງທີ່ຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອປະເມີນຄຸນນະພາບຂອງສຽງເວົ້າທີ່ສັງເກດ) ຈະເຫັນໄດ້ວ່າຄ່າຈະຢຸດຕັ້ງແຕ່ 8,000 ຂຶ້ນໄປໝາຍຄວາມວ່າຄຸນນະພາບສຽງທີ່ສັງເກດເລີ່ມມີປະສິດທິພາບຕັ້ງແຕ່ 8,000 ຮອບແລ້ວພຽງແຕ່ຈະເຝິກຕໍ່ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບສຽງດີຂຶ້ນກວ່ານີ້

4.1.4 ລາຍງານຜົນການຂຽນເວັບໄຊ ແລະ ວິທີການນຳໃຊ້

1) ລາຍງານຜົນການຂຽນເວັບໄຊ

ການພັດທະນາເວັບໄຊ ແມ່ນໄດ້ແບ່ງອອກເປັນ 2 ພາກສ່ວນຄື: ພາກສ່ວນ Back End ແມ່ນໄດ້ນຳເອົາ Flask Framework ໃນການພັດທະນາໂດຍນຳໃຊ້ພາສາ Python ແລະ ພາກສ່ວນ Front End ແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ພາສາ HTML, CSS ແລະ JavaScript. ສຳລັບເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ຂຽນເວັບໄຊແມ່ນ Visual Studio Code.

2) ຂັ້ນຕອນວິທີການນຳໃຊ້ເວັບໄຊ

ຂັ້ນຕອນວິທີການນຳໃຊ້ເວັບໄຊ ແມ່ນຈະໄດ້ແນະນຳການນຳໃຊ້ຢູ່ 2 ພາກສ່ວນຄື: ພາກສ່ວນການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ ແລະ ພາກສ່ວນການແປຂໍ້ຄວາມສຽງພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຂຽນ. ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

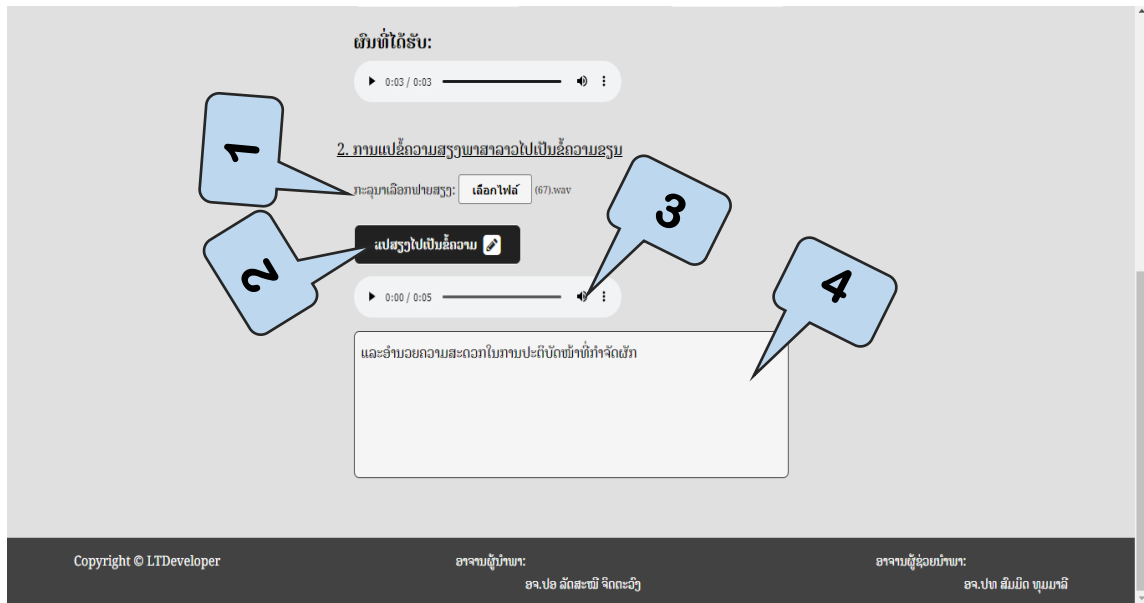
ກ. ພາກສ່ວນການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ

ຮູບທີ 4.12 ຮູບພາບສະແດງຂັ້ນຕອນວິທີການນຳໃຊ້ເວັບໄຊໃນພາກສ່ວນການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ

1. ປ້ອນຂໍ້ຄວາມພາສາລາວທີ່ທ່ານຕ້ອງການໃຫ້ເວັບໄຊແປໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງໃນຊ່ອງປ້ອນຂໍ້ຄວາມ
2. ປຸ່ມກົດການແປຂໍ້ຄວາມໄປເປັນສຽງ ເພື່ອໃຫ້ເວັບໄຊເຮັດການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນສຽງ
3. ເຄື່ອງຫຼິ້ນສຽງ (Audio) ຈະສະແດງຂຶ້ນມາໃຫ້ເຫັນເມື່ອທ່ານກົດປຸ່ມການແປຂໍ້ຄວາມໄປເປັນສຽງແລ້ວ ທ່ານສາມາດກົດຟັງສຽງໃນເວັບໄຊໄດ້ທັນທີ
4. ປຸ່ມບັນທຶກຟາຍສຽງຂໍ້ຄວາມພາສາລາວທີ່ທ່ານໄດ້ປ້ອນກ່ອນການກົດປຸ່ມການແປຂໍ້ຄວາມໄປເປັນສຽງຄັ້ງລ່າສຸດ

ຂ. ພາກສ່ວນການແປຂໍ້ຄວາມສຽງພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຂຽນ

ຮູບທີ 4.13 ຮູບພາບສະແດງຂັ້ນຕອນວິທີການນຳໃຊ້ເວັບໄຊໃນພາກສ່ວນການແປຂໍ້ຄວາມສຽງພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມຂຽນ

1. ກົດປຸ່ມເພື່ອເລືອກຟາຍສຽງທີ່ທ່ານຕ້ອງການຈາກເຄື່ອງຄອມພິວເຕີຂອງທ່ານ
2. ກົດປຸ່ມແປສຽງໄປເປັນຂໍ້ຄວາມ ເພື່ອໃຫ້ເວັບໄຊເຮັດການແປສຽງທີ່ທ່ານເລືອກຟາຍສຽງລ່າສຸດ
3. ເຄື່ອງຫຼິ້ນສຽງ (Audio) ຈະສະແດງຂຶ້ນມາໃຫ້ເຫັນ ເມື່ອທ່ານກົດປຸ່ມແປສຽງໄປເປັນຂໍ້ຄວາມແລ້ວ ທ່ານສາມາດກົດຟັງສຽງໃນເວັບໄຊໄດ້ທັນທີ
4. ຫຼັງຈາກທີ່ທ່ານກົດປຸ່ມແປສຽງໄປເປັນຂໍ້ຄວາມແລ້ວ ຊ່ອງສະແດງຂໍ້ຄວາມຂໍ້ຈະສະແດງຄວາມຂຽນພາສາລາວອອກມາໃຫ້ເຫັນໃນຊ່ອງນີ້

4.2 ການອະທິບາຍຜົນຂອງການຄົ້ນຄວ້າ

ຜົນການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າໃນຄັ້ງນີ້ເຫັນວ່າ ຜົນໄດ້ຮັບຂອງການປະມວນຜົນໃນການຮຽນຮູ້ແລະ ຈື່ຈຳ ຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ ຂອງສະຖາປັດຕະຍະກຳຂອງ DNN ແລະ RNN ກໍຄືແບບຈຳລອງ YourTTS ສາມາດຈຳແນກໄດ້ຄ່າຄວາມສູນເສຍໃນລະຫວ່າງການເຝິກສອນໄດ້ຄິດເປັນຄ່າຕ່າງໆຄື: ເວລາສະເລ່ຍໃນການໂຫຼດຂໍ້ມູນ (avg_loader_time) ມີຄ່າ 0.0054 ວິນາທີ, ການສູນເສຍ mel-spectrogram (avg_loss_mel) ມີຄ່າ 20.29, ເວລາການສູນເສຍການຄາດຄະເນ ແລະ ໄລຍະເວລາຄວາມຈິງພື້ນຖານຂອງ phoneme ໃນການເວົ້າ

ທີ່ສ້າງຂຶ້ນ (avg_loss_duration) ມີຄ່າ 0.34 ວິນາທີ ແລະ ການສູນເສຍ mel-spectrogram (avg_loss_1) ມີຄ່າ 30.27 ໃນການຝຶກສອນໃນຮອບທີ່ 100,000.

ການສ້າງເວັບໄຊແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ Flask Framework ໃນການເອີ້ນໃຊ້ແບບຈຳລອງຂອງ YourTTS ທີ່ໄດ້ບັນທຶກອອກມາເປັນຟາຍ checkpoint_100000.pth, speakers.pth ແລະ config.json, ພາສາໂປຣແກຣມທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ໃນການສ້າງເວັບໄຊຫຼັກໆແມ່ນ ພາສາ Python ໃຊ້ເປັນໂຕຄວບຄຸມການເຮັດວຽກ ແລະ ປະມວນຜົນ. ສ່ວນເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ໃນການສ້າງເວັບໄຊຫຼັກໆແມ່ນ Google Colab ໃຊ້ເປັນເຄື່ອງມືຊ່ວຍໃນການປະມວນຜົນ, ຝຶກສອນ ແລະ ທົດສອບແບບຈຳລອງ.

ບົດທີ 5

ສະຫຼຸບ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີ

5.1 ສະຫຼຸບການຄົ້ນຄວ້າ

ໃນບົດນີ້ເປັນການສະຫຼຸບການຄົ້ນຄວ້າໃນຫົວຂໍ້ ການຮຽນຮູ້ ແລະ ການຈຳຈຳ ຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ ດ້ວຍເຕັກນິກຂອງປັນຍາປະດິດຂັ້ນສູງ. Text-To-Speech (TTS) ເປັນຂະບວນການທາງເອເລັກໂຕຣນິກ ໃນການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງໂດຍເຄື່ອງຄອມພິວເຕີ, ວິທີການນຳເອົາຂໍ້ຄວາມຂຽນ (Text) ເຂົ້າສູ່ລະບົບຄອມພິວເຕີ ແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ຄີບອດ (Keyboard) ໃນການພິມຂໍ້ຄວາມໃສ່ໃນຊ່ອງພິມຂໍ້ຄວາມໃນເວັບໄຊ ເມື່ອພິມຂໍ້ຄວາມສຳເລັດແລ້ວ ເວັບໄຊຈະເຮັດການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງທັນທີທີ່ກົດປຸ່ມການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ. ການແປຂໍ້ຄວາມຂຽນພາສາລາວຈາກຊ່ອງພິມຂໍ້ຄວາມໄປເປັນຂໍ້ຄວາມສຽງ ເຮັດໄດ້ຢ່າງວ່ອງໄວ ແລະ ຂ້ອນຂ້າງມີປະສິດທິພາບທີ່ດີ.

ການຮຽນຮູ້ຈຳພາສາລາວຈາກສຽງ ແລະ ຕົວອັກສອນ ໂດຍນຳໃຊ້ສະຖາປັດຕະຍະກຳຂອງ DNN ແລະ RNN ເຊິ່ງແມ່ນ Algorithm ທີ່ຈັດຢູ່ໃນ Deep Learning ໂດຍຂັ້ນຕອນການດຳເນີນການນຳໃຊ້ ແບບຈຳລອງນັ້ນປະກອບໄປດ້ວຍ ການກະກຽມຂໍ້ມູນສຽງ (Dataset), ການກະກຽມກ່ອນການປະມວນຜົນ ແລະ ຂັ້ນຕອນການປະມວນຜົນ. ສຳລັບການກະກຽມຂໍ້ມູນ ແມ່ນໄດ້ເກັບກຳຈຳນວນຕົວອັກສອນພາສາລາວລວມທັງໝົດ 53 ຕົວ, ເຊິ່ງມີຟາຍສຽງພາສາລາວລວມທັງໝົດ 900 ຟາຍສຽງ. ສຳລັບການກະກຽມກ່ອນການປະມວນຜົນ ໄດ້ນຳຟາຍສຽງທັງໝົດໄປປ່ຽນເປັນຟາຍສຽງປະເພດ wav, ຕັດເອົາສະເພາະສຽງທີ່ເຮົາບັນທຶກ (ຫຼື ຕັດຊ່ອງວ່າງຂອງສຽງທີ່ບັນທຶກ), ຕັດສຽງລົບກວນອ້ອມຂ້າງ (Eliminate Noise) ແລະ ສຳລັບຂັ້ນຕອນການປະມວນຜົນ ແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີການຂອງ DNN ເພື່ອຮຽນຮູ້ສຽງພາສາລາວຈາກຟາຍສຽງ ເຊິ່ງໄດ້ນຳໃຊ້ໂຄງສ້າງ ສະຖາປັດຕະຍະກຳຂອງ RNN ນຳມາປະມວນຜົນກໍຄື ແບບຈຳລອງ YourTTS ທີ່ໄດ້ປັບປຸງໂຄງສ້າງແລ້ວ. ໂດຍໄດ້ນຳເອົາຂໍ້ມູນເພື່ອເຝິກສອນ (Train) ຈຳນວນ 855 ຟາຍສຽງ (ຂໍ້ມູນເຝິກສອນ 80%) ແລະ ຈຳນວນທີ່ນຳມາທົດສອບ (Test) ມີ 45 ຟາຍສຽງ (ຂໍ້ມູນທົດສອບ 5%), ເຊິ່ງຜົນຂອງການຮຽນຮູ້ຂອງແບບຈຳລອງ YourTTS ເຫັນວ່າມີ ຄ່າການເຝິກສອນໄດ້ຄິດເປັນຄ່າຕ່າງໆຄື: ເວລາສະເລ່ຍໃນການໂຫຼດຂໍ້ມູນ (avg_loader_time) ມີຄ່າ 0.0054 ວິນາທີ, ການສູນເສຍ mel-spectrogram (avg_loss_mel) ມີຄ່າ 20.29, ເວລາການສູນເສຍການຄາດຄະເນ ແລະ ໄລຍະເວລາຄວາມຈິງພື້ນຖານຂອງ phoneme ໃນການເວົ້າ

ທີ່ສ້າງຂຶ້ນ (avg_loss_duration) ມີຄ່າ 0.34 ວິນາທີ ແລະ ການສູນເສຍ mel-spectrogram (avg_loss_1) ມີຄ່າ 30.27 ໃນການເຝິກສອນໃນຮອບທີ່ 100,000.

ການປະເມີນແບບຈຳລອງໂດຍການພະຍາກອນ ສຽງພາສາລາວຂອງແບບຈຳລອງ YourTTS ເຫັນວ່າສາມາດພະຍາກອນໄດ້ທຸກສຽງ ຍົກເວັ້ນແຕ່ ສຽງສັນຍາລັກອື່ນໆຄື: ໆ ທີ່ແບບຈຳລອງບໍ່ຮູ້ຈັກ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງໄດ້ນຳເອົາແບບຈຳລອງນີ້ມາພັດທະນາເປັນເວັບໄຊ ໂດຍນຳໃຊ້ Flask Framework ເຂົ້າຊ່ວຍໃນການສ້າງເວັບໄຊ.

5.2 ຂໍ້ຈຳກັດຂອງການຄົ້ນຄວ້າ

ຂໍ້ຈຳກັດໃນການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າໃນຄັ້ງນີ້ມີຄື:

- ການຮຽນຮູ້ຂອງແບບຈຳລອງ ຍັງບໍ່ສາມາດອ່ານຕົວເລກສາກົນໄດ້.
- ການຮຽນຮູ້ຂອງແບບຈຳລອງ ຍັງບໍ່ສາມາດອ່ານຂໍ້ຄວາມທີ່ພົມໃນຊ່ອງພົມຂໍ້ຄວາມເວັບໄຊ ທີ່ບໍ່ມີສຽງໃນຊຸດຂໍ້ມູນ (Dataset) ທີ່ເຝິກສອນ (Train) ໄດ້.
- ຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານການອ່ານສັນຍາລັກ ຍັງບໍ່ສາມາດອ່ານສັນຍາລັກຕ່າງໆໄດ້.
- ຄ່າການເຝິກສອນທີ່ຄິດເປັນຄ່າຕ່າງໆຍັງບໍ່ສາມາດຕຳກວ່ານີ້ເຊັ່ນ: ເວລາສະເລ່ຍໃນການໂຫຼດຂໍ້ມູນ (avg_loader_time) ມີຄ່າ 0.0054 ວິນາທີ, ການສູນເສຍ mel-spectrogram (avg_loss_mel) ມີຄ່າ 20.29, ເວລາການສູນເສຍການຄາດຄະເນ ແລະ ໄລຍະເວລາຄວາມຈິງພື້ນຖານຂອງ phoneme ໃນການເວົ້າທີ່ສ້າງຂຶ້ນ (avg_loss_duration) ມີຄ່າ 0.34 ວິນາທີ ແລະ ການສູນເສຍ mel-spectrogram (avg_loss_1) ມີຄ່າ 30.27 ໃນການເຝິກສອນໃນຮອບທີ່ 100,000. ຄ່າທັງໝົດທີ່ກ່າວມາຍັງບໍ່ດີພໍ ເນື່ອງຈາກອຸປະກອນ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ໃຊ້ໃນການບັນທຶກສຽງຍັງບໍ່ດີພໍ (ງົບປະມານບໍ່ພຽງພໍ).

5.3 ຂໍ້ສະເໜີໃນການຄົ້ນຄວ້າຕໍ່ໄປ

ສຳລັບການຄົ້ນຄວ້າໃນຄັ້ງນີ້ແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ເຕັກນິກຂອງ DNN ເຊິ່ງທີ່ເປັນໂຄງສ້າງສະຖາປັດຕະຍະກຳຂອງ RNN ເຂົ້າຊ່ວຍໃນການຈີ່ຈຳສຽງ ແລະ ນຳໃຊ້ແບບຈຳລອງ YourTTS ໃນການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບການຮຽນຮູ້ສຽງ.

ການແນະນຳແນວທາງການພັດທະນາໄດ້ແກ່ ການພັດທະນາ Noise Removal ໃນສ່ວນຂອງ Pre-processing ເພື່ອໃຫ້ສາມາດລົບຄື້ນສຽງລົບກວນ ໃນກໍລະນີສຽງທີ່ມີຄື້ນສຽງລົບກວນຈຳນວນຫຼາຍອອກໄປ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ແບບຈຳລອງສາມາດອ່ານຂໍ້ຄວາມສຽງໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບຫຼາຍຂຶ້ນ.

ແນະນຳການຊອກຫາເຕັກນິກ ຫຼື Algorithm ກ່ຽວກັບ TTS ພາສາລາວ ທີ່ມີຄວາມຊັດເຈນ ແລະ ສາມາດປັບຄຳຄວາມໄວ ແລະ ຊ້າຂອງສຽງເວລາປະມວນອອກມາ.

ແນະນຳການພັດທະນາໃນສ່ວນ Post-processing ທີ່ເປັນສ່ວນທີ່ສຳຄັນໃນການປັບພາສາລາວໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມຫຼັກວັດຈະນານຸກົມພາສາລາວ.

ແນະນຳການພັດທະນາໃນສ່ວນ Training Data ໃຫ້ສາມາດສ້າງແບບຈຳລອງກັບຊັບພະຍາກອນເຄື່ອງຂະໜາດນ້ອຍເຊັ່ນ: ເຄື່ອງຄອມພິວເຕີທີ່ມີ GPU ຕ່ຳ (Laptop ທີ່ປະປັດພະລັງງານເປັນຕົ້ນ) ຫຼື ບໍ່ມີ GPU ເລີຍ.

ສຳລັບການພັດທະນາໃນສ່ວນ STT ແມ່ນຢາກໃຫ້ພັດທະນາເພີ່ມເຕີມໃນສ່ວນທີ່ສາມາດແປງຂໍ້ຄວາມໄປເປັນຟາຍຕ່າງໆເຊັ່ນ: .txt, .docx, .doc, .pdf ແລະ ອື່ນໆ.

ເອກະສານອ້າງອີງ

ເອກະສານອ້າງອີງ

ກະຊວງໄປສະນີ ໂທລະຄົມມະນາຄົມ ແລະ ການສື່ສານ (2012). ປະຫວັດພາສາລາວ.

[On-line] Available:

<https://www.phetsarath.gov.la/gweb/backend/web/index.php?r=site/detail&id=472>

ຜາຕຸງ (14/06/2023). ມີທາງດີທາງງາມ ຕ້ອງຮູ້ຮັກສາບົວລະບັດ ໃຫ້ສົມກັບຄຳວ່າ: ລັດກັບປະຊາຊົນຊ່ວຍ ກັນເຮັດ ຊ່ວຍກັນສ້າງສາພັດທະນາໃຫ້ຈະເລີນ. **ລາວພັດທະນາ**

[On-line serial] Available: <https://www.laophattananews.com/archives/164459>

ຜາຕຸງ (12/06/2023). ຄວນກຳຈັດຮີ້ຖອນອອກແຕ່ທົວທິ ກ່ອນຈະມີນ້ຳຖ້ວມອ້ຽງໃນຕົວເມືອງ.

ລາວພັດທະນາ [On-line serial] Available:

<https://www.laophattananews.com/archives/164390>

ຜາຕຸງ (10/06/2023). ກ້າວເຂົ້າສູ່ລະດູຝົນແລ້ວ ບໍ່ຢາກໃຫ້ນ້ຳຖ້ວມຂັງ ຕ້ອງຈົ່ງຈັງຮ່ວມມືກັນແກ້

ໄຂ. **ລາວພັດທະນາ** [On-line serial] Available:

<https://www.laophattananews.com/archives/164232>

ຜາຕຸງ (09/06/2023). ປູກພືດກິນໄດ້ແທນຢາສູບ” ເວົ້າຄືຊິງ່າຍ ແຕ່ເຮັດແທ້ໆຍັງມີຫລາຍປັດໄຈທີ່ຕ້ອງແກ້. **ລາວພັດທະນາ** [On-line serial] Available:

<https://www.laophattananews.com/archives/164132>

ທິດກຳ (08/06/2023). ຫລາຍຄົນລະດົມກັນປູກຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ເປັນປ່າ ແຕ່ຢ່າໃຫ້ໃຜຄົນໃດໜຶ່ງໃຊ້ອາຍາສິດໃນການທຳລາຍ. **ລາວພັດທະນາ** [On-line serial] Available:

<https://www.laophattananews.com/archives/164003>

ພູຊ້າງນ້ອຍ (07/06/2023). ການຖິ້ມຂີ້ເຫຍື້ອຊະຊາຍ ເປັນບັນຫາທີ່ຍັງແພ່ຫລາຍໃນສັງຄົມລາວ.

ລາວພັດທະນາ [On-line serial] Available:

<https://www.laophattananews.com/archives/163905>

ຜາຕຸງ (06/06/2023). ເອົາໃຈໃສ່ກະກຽມໃຫ້ດີ ແລະ ສອບເສັງໃຫ້ໄດ້ຕາມຄາດໝາຍຈຶ່ງບໍ່ຕົກໃສ່ຄຳວ່າ ເຮັດນາໝົດປີໄຟໄໝ້ເລົ້າເຂົ້າ. **ລາວພັດທະນາ** [On-line serial] Available:

<https://www.laophattananews.com/archives/163794>

ຜາຕຸງ (02/06/2023). 4 ທ່າແຮງໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ ນຳເອົາປະຊາຊົນເມືອງຊຳເໜືອແຂວງຫົວພັນໃຫ້ຫລຸດພົ້ນອອກຈາກຄວາມທຸກຍາກ. **ລາວພັດທະນາ** [On-line serial]

Available: <https://www.laophattananews.com/archives/165830>

- ມືກບໍ່ແຫ້ງ (02/06/2023). ການຊຸດຄົ້ນແຮ່ທາດ ທີ່ບໍ່ໄປຕາມມາດຕະຖານ ແລະ ກົດໝາຍ
ກາຍເປັນບັນຫາເຄັ່ງຮ້ອນຂອງຊາດ. **ລາວພັດທະນາ** [On-line serial] Available:
<https://www.laophattananews.com/archives/165887>
- ຜາຕຸງ (06/06/2023). ຄວນຄຳນຶງເຖິງຄວາມປອດໄພກ່ອນຈະກິນອາຫານທີ່ປຸງແຕ່ງດ້ວຍເຫັດ
ປ່າ. **ລາວພັດທະນາ** [On-line serial] Available:
<https://www.laophattananews.com/archives/163812>
- ຜາຕຸງ (12/05/2023). ກູ້ເງິນອອນລາຍງ່າຍ ບໍ່ມີຈິງ ລະວັງມິດສາຊີບລ້ຽວເອົາຂໍ້ມູນສ່ວນຕົວ.
ລາວພັດທະນາ [On-line serial] Available:
<https://www.laophattananews.com/archives/161321>
- ທິດກຳ (11/05/2023). ບານເຕະທີມຊາດລາວໄປບໍ່ເຖິງ ຕາມທີ່ປວງຊົນລາວຕັ້ງເປົ້າໝາຍ ເຊິ່ງມີ
ຫລາຍຢ່າງຕ້ອງພັດທະນາ. **ລາວພັດທະນາ** [On-line serial] Available:
<https://www.laophattananews.com/archives/161241>
- ທິດກຳ (10/05/2023). ທາງການສົ່ງປົດຮ້ານແລກປ່ຽນເງິນຕາແລ້ວກໍຈິງ ແຕ່ຍັງປາກົດມີການລັກ
ແລກປ່ຽນນອກລະບົບແບບຜິດກົດໝາຍຢູ່. **ລາວພັດທະນາ** [On-line serial]
Available: <https://www.laophattananews.com/archives/161036>
- ທິດກຳ (08/05/2023). ຍຸກຂໍ້ມູນຂ່າວສານທັນສະໄໝ ຢ່າໃຫ້ຕົກເປັນເຫຍື່ອກຸ່ມຕົ້ມຕູນຂາຍຜົນລໍ້
ລວງໃຫ້ເກີດຄວາມໂລບ. **ລາວພັດທະນາ** [On-line serial] Available:
<https://www.laophattananews.com/archives/160940>
- ພານິດາ ພານິດຊະກຸນ (2009). **ເຕັກໂນໂລຢີເຊີງວັດຖຸ (Object-Oriented technology)**
- IT-HR (2014). **ການຂຽນແຜນງານໂດຍ Microsoft Visio 2007**. [On-line] Available:
https://www.rama.mahidol.ac.th/hr/sites/default/files/public/img/Gallery/HR-02/pdf_file/All.pdf
- Sangramsing N. Kayte. (2015) **Marathi Text-To-Speech Synthesis using Natural Language Processing**. [On-line] Available:
https://www.researchgate.net/publication/284294625_Marathi_Text-To-Speech_Synthesis_using_Natural_Language_Processing
- Chowdhury, G. G. (2003). **Natural language processing. Annual Review of Information Science and Technology**, 37(1), 51-89.
- Aone, C., Okurowski, M. E., & Gorlinsky, J. (1998, August). Trainable, scalable summarization using robust NLP and machine learning. **In Proceedings of the 17th International Conference on Computational Linguistics-Volume 1** (pp. 62-66). Association for Computational Linguistics.

- Schank, R. C., & Abelson, R. P. (2013). **Scripts, Plans, Goals, and Understanding: An Inquiry into Human Knowledge Structures**. Psychology Press.
- Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). **Deep Learning**. MIT press.
- Hecht-Nielsen, R. (1992). Theory of the backpropagation neural network. **In Neural Networks for Perception** (pp. 65-93). Academic Press.
- LeCun, Y., Bengio, Y., & Hinton, G. (2015). Deep learning. **Nature**, 521(7553), 436-444.
- Han, S., Liu, X., Mao, H., Pu, J., Pedram, A., Horowitz, M. A., & Dally, W. J. (2016). EIE: efficient inference engine on compressed deep neural network. **ACM SIGARCH Computer Architecture News**, 44(3), 243-254
- Mikolov, T., Karafiát, M., Burget, L., Černocký, J., & Khudanpur, S. (2010). Recurrent neural network based language model. **In Proceeding of Eleventh Annual Conference of the International Speech Communication Association**.
- Premjith, B., Soman, K. P., & Kumar, M. A. (2018). A deep learning approach for Malayalam morphological analysis at character level. **Procedia Computer Science**, 132, 47-54.
- Casanova, Weber, Shulby, Junior, Golge and Antonelli, (2023). **YourTTS: Towards Zero-Shot Multi-Speaker TTS and Zero-Shot Voice Conversion for everyone**. [On-line] Available: <https://arxiv.org/pdf/2112.02418.pdf>
- Kim, Kong and Son, (2021). **Conditional Variational Autoencoder with Adversarial Learning for End-to-End Text-to-Speech**. [On-line] Available: <https://arxiv.org/pdf/2106.06103.pdf>
- Google Cloud, (2023-05-26). **Speech-to-Text request construction**. [On-line] Available: <https://cloud.google.com/speech-to-text/docs/speech-to-text-requests#streaming-recognition>

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ໄລຍະເວລາການສຶກສາ

ລ/ດ	ໜ້າວຽກທີ່ດຳເນີນງານ	ເວລາທີ່ໃຊ້	ໄລຍະເວລາ																																			
			2022				2023																															
			ທັນວາ				ມັງກອນ				ກຸມພາ				ມີນາ				ເມສາ				ພຶດສະພາ				ມິຖຸນາ				ກໍລະກົດ				ສິງຫາ			
			1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4				
1	ຈັດຕັ້ງທີມ	1 ອາທິດ																																				
2	ກຳນົດຫົວຂໍ້	1 ອາທິດ																																				
3	ລົງມືຂຽນບົດສະເໜີໂຄງການ	2 ອາທິດ																																				
4	ກຳນົດບັນຫາ ແລະ ຂອບເຂດ	1 ອາທິດ																																				
5	ສົ່ງບົດສະເໜີໂຄງການ	1 ອາທິດ																																				
6	ປ້ອງກັນບົດສະເໜີໂຄງການ	1 ອາທິດ																																				
7	ລົງມືຂຽນບົດຈົບຊັ້ນ	22 ອາທິດ																																				
8	ສຶກສາທິດສະດີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ	20 ອາທິດ																																				
9	ຮວບຮວມ ແລະ ສຶກສາຂໍ້ມູນ	12 ອາທິດ																																				
10	ກະກຽມຂໍ້ມູນ	20 ອາທິດ																																				
11	ສ້າງແບບຈຳລອງຂໍ້ມູນ	8 ອາທິດ																																				
12	ປະເມີນຜົນແບບຈຳລອງ	2 ອາທິດ																																				
13	ນຳໄປໃຊ້ງານ	4 ອາທິດ																																				
14	ອອກແບບໜ້າຕາເວັບໄຊ	1 ອາທິດ																																				
15	ລົງມືຂຽນເວັບໄຊ	2 ອາທິດ																																				
16	ທົດສອບເວັບໄຊ	2 ອາທິດ																																				
17	ແກ້ໄຂຂໍ້ຜິດພາດຂອງເວັບໄຊ	4 ອາທິດ																																				
18	ສົ່ງບົດໃຫ້ຜູ້ຊ່ວຍນຳພາ	1 ອາທິດ																																				
19	ກວດແກ້ບົດ	2 ອາທິດ																																				
20	ສ້າງຄູ່ມືນຳໃຊ້ເວັບໄຊ	1 ອາທິດ																																				
21	ຊ້ອມປ້ອງກັນບົດ	3 ອາທິດ																																				
22	ປ້ອງກັນບົດ	1 ອາທິດ																																				
23	ແກ້ໄຂບົດ	2 ອາທິດ																																				
24	ສົ່ງບົດສົມບູນ	1 ອາທິດ																																				
25	ລວມເວລາທີ່ໃຊ້		36 ອາທິດ																																			

ປະຫວັດຫຍໍ້ຜູ້ຊຽນບົດ

ປະຫວັດຫຍໍ້ຜູ້ຊຽນບົດ

ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ: ທ. ຄຳປະເສີດ ໄຊຍະວົງ

ວັນ, ເດືອນ, ປີເກີດ: 22/02/2002

ບ້ານເກີດ: ບ້ານ ນາສັງວ, ເມືອງ ນາຊາຍທອງ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

ປັດຈຸບັນ: ບ້ານ ນາສັງວ, ເມືອງ ນາຊາຍທອງ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

ການສຶກສາ:

ປີ 2019-2023 ໄດ້ເປັນນັກສຶກສາໃນລະດັບປະລິນຍາຕີຢູ່ທີ່ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ

ປີ 2015-2019 ໄດ້ຈົບການຮຽນຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາຕອນປາຍຢູ່ທີ່ ໂຮງຮຽນມັດທະຍົມ
ສຶກສາສົມບູນຈັນສະຫວ່າງ

ປີ 2012-2015 ໄດ້ຈົບການຮຽນຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາຕອນຕົ້ນຢູ່ທີ່ ໂຮງຮຽນມັດທະຍົມສຶກ
ສາຕອນຕົ້ນໜອງທອງ

ປີ 2007-2012 ໄດ້ຈົບການຮຽນຊັ້ນປະຖົມສົມບູນຢູ່ທີ່ ໂຮງຮຽນປະຖົມສົມບູນລິນດ້າ
ເບີໂທ ແລະ WhatsApp: (+85620) 5457-3377, (+85620) 9587-4963
Email: 205n001419@nuol.edu.la

ປະຫວັດຫຍໍ້ຜູ້ຊຽນບົດ

ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ: ທ້າວ ໃຫຍ່ ແສງວິໄຊ

ວັນ, ເດືອນ, ປີເກີດ: 17 ເມສາ 2000

ບ້ານເກີດ: ບ. ຫາດສວນ ມ. ທຸລະຄົມ ຂ. ວຽງຈັນ

ປັດຈຸບັນ: ບ. ຕານມີໄຊ ມ. ໄຊທານີ ຂ. ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

ການສຶກສາ:

ປີ 2019-2023 ໄດ້ເປັນນັກສຶກສາໃນລະດັບປະລິນຍາຕີຢູ່ທີ່ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ

ປີ 2011-2018 ໄດ້ຈົບການຮຽນຊັ້ນມັດທະຍົມຢູ່ທີ່ ໂຮງຮຽນມັດທະຍົມສຶກສາສົມບູນເວີນຄຳ

ປີ 2006-2011 ໄດ້ຈົບການຮຽນຊັ້ນປະຖົມສົມບູນຢູ່ທີ່ ໂຮງຮຽນປະຖົມສົມບູນຫາດສວນ

ເບີໂທ ແລະ WhatsApp: (+85620) 59933659, (+85620) 58578322

Email: gnaysaengvixai1740@gmail.com